

Bus Éireann

Tuarascáil Bhliantúil
Bhus Éireann

2017

Á ceiliúradh go bhfuilimid ag iompar custaiméirí ar fud na hÉireann le 30 bliain anuas

Clár na nÁbhar

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin	1
Inbhuanaitheacht, an tAthrú Aeráide agus Astaíochtaí	2
Buaicphointí agus Príomhtheachtaireachtaí na Cuideachta	4
Ráiteas an Chathaoirigh	6
Athbhreithniú ar Oibríochtaí	10
Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile	31
Tuarascáil na Stiúrthóirí	34
Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí	45
Tuarascáil an Iníúcháir Neamhspleách	46

Cuntas Brabúis agus Caillteanais	49
Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach	50
Clár Comhardaithe	51
Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna	52
Ráiteas um Shreabhadh Airgid	53
Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	54

Is mian le Córas Iompair Éireann aitheantas a thabhairt don chistiú a rinne Rialtas na hÉireann ar mhórhionscadail faoi choimirce an Aontais Eorpaigh, agus don chistiú faoi chuimsiú chreat Meántéarmach an Státchiste um Bonneagar agus Infheistíocht Chaipitiúil 2012-2016.

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin

Ioncam
oibriúcháin*

2017 €309.3m

2016 €313.8m

Meánlíon na
bhfostaithe

2017 2,530

2016 2,532

TRÚCDA roimh
chostais eisceachtúla

2017 €2.9m

2016 (€0.01m)

Líon na nAistear a
rinne Custaiméirí

2017 78.6m

2016 80.2 m

Easnamh don bhliain*

2017 €23.7m

2016 €9.5m

Conraitheoirí

2017 €147.6m

2016 €136.3m

An párolla agus
costais ghaolmhara

2017 €125.6m

2016 €134.2m

Ranníocaíocht don
Státchiste

2017 €54.7m

2016 €60.0m

Páistí a iompraíodh in
aghaidh an lae ar
sheirbhísí scoile in 2017

c.115,000

Scoileanna ar
freastalaíodh orthu
in 2017

c.3,000

* Ioncam oibriúcháin agus easnamh i leith na bliana 2017
faoi thionchar cailteanas 22 lá mar gheall ar
ghníomhaíocht thionsclaíoch agus Stoirm Ophelia.

Inbhuanaitheacht, an tAthrú Aeráide agus Astaíochtaí

ÁTHRÚ AERÁIDE

An Bealach chuig Sochaí a bheidh níos Inbhuanaithe agus ina mbeidh Soghluaisteacht Níos Fearr

Bíonn Bus Éireann ag obair chun aistir shábháilte, áisiúla, atá neamhdhíobhálach don chomhshaoil, a chur ar fáil lena gcuidítear le soghluaisteacht ár bpaisinéirí agus le timpeallacht oibre níos fearr dár dtiománaithe agus dár mbaill foirne eile.

Na Nithe is Bonn leis an bhFás

Uirbiú agus Fás Daonra

Tá an méadú ar an uirbiú ag cothú fáis i gcathracha réigiúnacha agus tá seirbhísí agus acmhainní breise curtha ar fáil ag an gCuideachta i gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun freastal ar an éileamh sin.

Feasacht Níos Fearr ar Chúrsaí Comhshaoil

Tá feasacht chomhshaoil agus éileamh breise i measc an phobail agus, go deimhin, i measc lucht cinnteoireachta, ag spreagadh an ghá atá le hacmhainní breise a úsáid agus seirbhísí breise a chur ar bun. I gcás na mbusanna a ceannaíodh le déanaí, tá na hastaíochtaí uathu dhá chéad uair níos lú ná mar a bhíodh amhlaidh 20 bliain ó shin.

Digitiú agus Dul Chun Cinn Teicniúil

Tá an borradh faoin dul chun cinn teicniúil fós ag dul i gcion ar gach réimse den tsochaí, agus ar dhearadh feithiclí, pleanáil tráchta, bainistíocht tráchta agus tacaíochtaí do chustaiméirí, ar nós Faisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí (RTPI).

Luach Inbhuanaithe a Chruthú

Cuidíonn Bus Éireann le sochaí inbhuanaithe a chruthú. De réir mar a úsáidfidh níos mó daoine seirbhísí iompair phoiblí, beidh dálaí níos fearr ann le haghaidh fás eacnamaíoch agus breis soghluaisteachta sa tsochaí, agus laghdófar an tionchar ar an gcomhshaoil an tráth céanna. Ar an gcaoi sin, cruthaímid luach dár bpáirtithe leasmhara go léir.

Is mian linn a bheith inár n-eiseamláir den ghnó inbhuanaithe agus déanaimid iarracht é sin a áireamh mar chuid chomhtháite den tsamhail ghnó atá againn. Trí luach eacnamaíochta, comhshaoil agus sóisialta a chruthú inár gcuid seirbhísí iompair phoiblí, cuirimid le líon na ndaoine a roghaíonn taisteal le chéile. Cuidíonn an t-iompar poiblí leis an tionchar ar an gcomhshaoil a laghdú agus bíonn tionchar dearfach aige ar fhorbairt uirbeach trí bhonneagar a fheabhsú.

Astaíochtaí Carbóin

Tá an Chuideachta fós ag cur chun cinn úsáid iompair phoiblí inbhuanaithe i gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus le cuideachtaí eile CIÉ, agus trí rannpháirtíocht ghníomhach le húdaráis áitiúla. Tacaíonn an Chuideachta le húsáid iompair phoiblí a théann chun tairbhe an chomhshaoil trí astaíochtaí carbóin a laghdú. Measann an Chuideachta go dtagann feabhas suas le 80% ar astaíochtaí breosla nuair a bhaintear carr den bhóthar agus nuair a bhaintear leas as seirbhís iompair phoiblí ina áit.

Déantar Gáis Ceaptha Teasa a aicmiú de réir an achair ama a fhanann siad san atmaisféar. An dé-ocsaíd charbóin (CO₂) a astaítear inniu, fanann sí san atmaisféar ar feadh 100 bliain, agus mar sin ní orainne amháin a théann i gcion, ach ar pháistí ár bpáistí.

Astaíochtaí Carbóin na Cuideachta

Seo a leanas achoimre ar astaíochtaí carbóin na Cuideachta don bhliain 2017 arna léiriú in kg CO₂

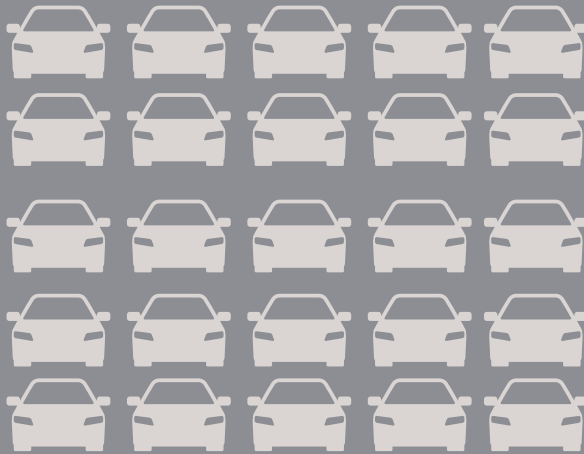
	Tiontú kWh / Aonad	MWh x 1000 x Fachtóir Tiontaíthe
Díosal	0.2639 kg de chóibhéis CO ₂	71,370,895
Leictreachas	0.4828 kg de chóibhéis CO ₂	2,364,835
Gás	0.2047 kg de chóibhéis CO ₂	855,863
Ola Théimh	0.2639 kg de chóibhéis CO ₂	118,032
		74,709,625

Laghdú ar astaíochtaí in aghaidh an bhus

Comparáid ar bhonn ciliméadar in aghaidh an phaisinéara idir coibhéis CO₂ ó úsáid gnáthcharranna in Éirinn agus ó Bhus Éireann a úsáid

**167g de
choibhéis CO₂/km**

**31g de
choibhéis CO₂/km**

Dá mhéad an líon daoine a dhéanfaidh an rogha taisteal ar sheirbhísí iompair phoiblí, is ea is fearr é don chomhshaol. Chun an tionchar a bhíonn ag Bus Éireann ar an gcomhshaol a laghdú, táimid ag obair chun an flít feithiclí, pleanáil tráchta agus cúrsaí tiomána a bharrfheabhsú, rud a bhfuil tionchar dearfach aige ar ídiú breosla agus ar astaíochtaí.

Buaicphointí agus Príomhtheachtaireachtaí na Cuideachta

Feidhmíocht Airgeadais agus Infheistíocht Chaipitil

- Tá dúshlán mór i gceist go fóill leis na dálaí margaidh ina bhfeidhmíonn Bus Éireann
- B'ionann an láimhdeachas oibriúcháin i leith 2017 agus €309.3m (2016: €313.8m)
- Tháinig laghdú €8.5m ar chostais phárolla mar gheall ar ghníomhaíocht thionsclaíoch a mhair 3 seachtaine agus mar gheall ar chur chun feidhme mholtaí na Cúirte Oibreachais
- B'ionann costas iomlán an bhreosla i leith 2017 agus €27.1m (2016: €33.5m)
- B'ionann na glanchostais eisceachtúla i leith 2017 agus €16.5m (2016: €0.9m)
- Fuarthas €6.4m airgead tirim ó oibríochtaí i leith 2017 (2016: €2.6m)
- De bharr cistiú ón Údarás Náisiúnta Iompair, bhí ar chumas na Cuideachta €26.5m a infheistiú i mbusanna nua in 2017 (2016: €14.7m)
- Ina theannta sin, d'infheistigh an Chuideachta €5.2 milliún dá hacmhainní dílse i gcaiteachas caipitiúil ar bhusanna agus ar ghléasra
- B'ionann an Tuilleamh roimh Ús, Cánacha, Dímhéas agus Amúchadh (TRÚCDA) agus €2.9m (2016: caillteanas (€0.01m))
- B'ionann an Tuilleamh roimh Ús, Cánacha, Dímhéas, Amúchadh agus Léasú Bus agus €4.0m i leith 2017 agus €1.1m i leith 2016
- B'ionann an glandliteanas mar atá luaite sa chlár comhardaithe agus €16.9m in 2017 (2016: glansócmhainní €6.8m).

Astaíochtaí Carbóin na Cuideachta (*ar lean*)

Iompar Scoile

- Taistealaíonn breis is 115,000 páiste ar bheagnach 6,800 bealach scoile
- Freastalaíonn na seirbhísí iompair scoile ar thart ar 3,000 scoil ar fud na tíre gach lá scoile
- Cheadaigh an Roinn Oideachais agus Scileanna breis is 460 Seirbhís Iompair Scoile nua in 2017
- Tá beagnach 12,000 páiste ann ag a bhfuil riachtanais speisialta oideachais agus a gcuirimid seirbhís ó dhoras go doras ar fáil dóibh go hiondúil.

Custaiméirí agus Oibríochtaí

- Rinneadh 78.6 milliún aistear paisinéirí san iomlán in 2017
- Seoladh láithreán gréasáin nua Expressway in 2017
- Cuireadh feithiclí nua leis an bhflít, feithiclí atá oiriúnach do chathaoireacha rothaí agus ina bhfuil suíocháin tosaíochta do phaisinéirí faoi mhíchumas luaineachta, agus anois tá 86% dár bhflít oiriúnach do chathaoireacha rothaí
- Cuireadh chun feidhme gach moladh a rinneadh faoi chomhaontú na Cúirte Oibreachais 2017
- Ghlac líon suntasach ball foirne ar fud an ghnólaigh le pacáiste téarfa dheonaigh
- Imríodh tionchar mór ar oibríochtaí mar thoradh ar ghníomhaíocht thionsclaíoch a mhair trí seachtaine sa dara ráithe de 2017.

Cúrsaí Rialála agus Teicneolaíochta

- Críochnaíodh an barrfheabhsú ar Uainchláir na dTiománaithe faoi dheireadh 2017 agus muid ag baint úsáid as an gcóras feabhsaithe bainistíochta uainchláir dár gcuid
- Sa cheathrú ráithe de 2017, d'fhógair an tÚdarás Náisiúnta Iompair gurbh í an tairiscint ó Bhus Éireann a roghnaíodh le haghaidh seirbhís bhus Chathair Phort Láirge.

Creidiúnaithe, Dámhachtainí, Gnóthachtálacha agus Caighdeáin

- Faigheann printísigh cháilithe Ardteastas Leibhéal 6 ó Dhearbhú Cáillíochta agus Cáillíochtaí Éireann (QQI) ina gcáil mar Mheicneoirí Feithiclí Troma
- In 2017 bhuamar Bonn Airgid i gComórtas Náisiúnta Scileanna na hÉireann 2016/17
- Is muid an chéad oibreoir feithiclí seirbhíse poiblí i bPoblacht na hÉireann a chuir oiliúint ar ár gcuid ceardaithe chun cloí le Caighdeáin na hInstitiúide Aisghabhála Feithicle agus a thástáil iad ina leith sin
- Ba é Bus Éireann an chéad oibreoir feithiclí seirbhíse poiblí in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe a bhain amach creidiúnú Vansafe de chuid FTA i leith na veaineanna seirbhíse garáiste
- Tugadh aitheantas do Bhus Éireann nuair a bronnadh Deimhniú na hInstitiúide Aisghabhála Feithicle (IVR) air, mar aon le creidiúnú ISO 9001 agus PAS 43.

Sábháilteacht agus Cúrsaí Comhshaoil

- In 2017 rinneadh breis is 9,500 babhta cigireachta ar na feithiclí sna garáistí ar fud na tíre
- Baineadh amach laghdú 6% ar líon na n-imbhuailtí le hais na bliana roimhe sin mar gheall go raibh an chuideachta fós ag díriú ar oiliúint tiománaithe
- Tá Seó Bóthair ag Bus Éireann i dtaobh Shábháilteacht na mBusanna Scoile agus thug sé cuairt ar scoileanna agus ghlac páirt i roinnt imeachtaí ilghníomhaireachta chun an tsábháilteacht a chur chun cinn
- Bíonn ar tiománaithe dul faoi oiliúint reachtúil agus oiliúint maidir le láimhsiú, agus Deimhniú Inniúlachta Gairmiúla do Thiománaithe a bhaint amach

- Cuirtear oiliúint ar na tiománaithe maidir le tiomáint atá báúil don chomhshaoil, rud a chothaíonn feasacht ar oibleagáidí i leith an chomhshaoil
- Táimid ag baint triail as brathadóirí soghluaiste rothar a thugann foláireamh do thiománaithe nuair a bhíonn rothaí in aice le bus.

Ár nDaoine agus Cúrsaí Oiliúna

- Cuirtear oiliúint ar na tiománaithe maidir le tiomáint chosantach, rud a spreagann tiomáint shábháilte
- Scéim staidéir atá ar fáil don fhoireann go léir is ea an Duaiscéim, faoina gcuirtear cúrsaí éagsúla ar fáil d'fhostaithe chun cuidiú leo a gcuid scileanna a fhorbairt san ionad oibre.

Cumarsáid, Freagracht Shóisialta Chorporáideach agus Urraíocht

- Lean Bus Éireann ar aghaidh ag obair in 2017 le Mí an Ribín Ghlais agus le 'See Change'
- Choinnigh Bus Éireann leis an tiomantas atá aige maidir le hinrochtaineacht a fheabhsú dár gcustaiméirí uile
- Lean Bus Éireann ar aghaidh leis an monatóireacht ar aon fhostaithe faoi mhíchumas agus ag cuidiú leo
- Is é Bus Éireann fós an príomhurrathóir i leith Chamchúairt Ceolchoirmeacha na hÉireann de chuid Chomhaltas Ceoltóirí Éireann; glacann pobail ar fud na hÉireann, idir mhór agus bheag, páirt sna ceolchoirmeacha sin
- Glacann Bus Éireann páirt i mbreis agus 50 tionscnamh carthanachta ar fud na tíre.

Ráiteas an Chathaoirligh

An Nasc Idir Inníu agus Amárach

Tá straitéis agus pleanáil fhoriomlán Bhus Éireann dírithe ar fheabhas a chur ar an méid a dhéanann an Chuideachta: seirbhís iompair phoiblí atá riachtanach agus tábhachtach a sholáthar.

Is í ár gcuid oibre – féachaint chuige go n-éiríonn le daoine ar fud na tíre dul ag an obair, ar scoil agus ag a gcuid gníomhaíochtaí laethúla eile – an bhunchloch i leith gach rud a dhéanaimid.

Staid na Cuideachta

Is againne atá an sciar is mó den mhargadh, agus is é Bus Éireann an soláthraí iompair phoiblí is mó lasmuigh de Bhaile Átha Cliath. D'fhág an taithí atá againn agus an t-eolas atá againn ar dhálaí an mhargaidh áitiúil, chomh maith le caidreamh bunaithe le príomhpháirtithe leasmhara, go rabhamar fós amuigh chun tosaigh sa mhargadh in 2017.

In 2017, tháinig Bus Éireann ag uair na cinniúna tráth ar chuir an ghéarchéim airgeadais sa Chuideachta dúshlán an status quo agus ar fágadh go raibh gá leis na cinntí ba thábhachtaí i dtaobh oibríochtaí na Cuideachta ó bunaíodh í breis is 30 bliain ó shin. Tá muinín agam nach é amháin go neartóidh na cinntí a rinneadh bunchloch an ghnó ach, ina theannta sin, go rachaidh siad chun tairbhe do gach gné den líonra mór oibríochtaí atá againn ar fud na tíre ar feadh blianta fada atá le teacht.

Tar éis na gníomhaíochta tionsclaíche b'fhaide a rinneadh sa Chuideachta ó na 1980í, fágann an cinneadh tromlaigh a rinne na ceardchumainn agus na baill foirne glacadh le moladh ón gCúirt Oibreachais go bhfuilimid ar bhóthar úr anois, agus tá muinín agam go n-éireoidh go geal linn ar an mbóthar sin. Cothóidh sé sin muinín i measc ár bhfostaithe freisin i dtaobh thodhchaí na Cuideachta san fhadtréimhse.

Leis an moladh a rinneadh, tá deis ar leith againn chun líne a tharraingt faoin am atá caite agus cúrsaí airgeadais na Cuideachta a bhunú as an nua, meon dearfach a chur i réim arís, agus – rud

a mbaineann an-tábhacht leis – muinín agus dílseacht a chothú arís i measc ár gcustaiméirí luachmhara a bhíonn ag brath orainne chun freastal ar a gcuid riachtanas taistil ó lá go lá.

Bliain ina raibh Béim ar Athrú

In 2016, léirigh ár gcuntais gur mhéadaigh an t-easnamh airgeadais iomlán go dtí €9.5m ó €6.0m in 2015, agus spreag an treocht sin athbhreithniú cuimsitheach ar gach gné den ghnó. Cheap an bord stiúrthóirí foireann bainistíochta nua chun plean athraithe nua a chur chun feidhme. Chuathas i mbun cumarsáid leis an bhfoireann maidir leis an bplean sin go luath in 2017. Ar an drochuair, nuair a theip ar iarrachtaí chun rannpháirtíocht chuiditheach a bhunú d'fhoilligh dul i ngleic leis an athrú, chuathas i mbun idirghabhála faoi choimirce an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre. Chuir siadsan an t-ábhar faoi bhráid na Cúirte Oibreachais faoi dheireadh, agus d'eisigh an Chúirt moladh. Ghlac tromlach na foirne leis an moladh sin trí bhallóid i mí na Bealtaine 2017.

Is é an moladh sin bunchloch nua na todhchaí dúinn, agus tá an lucht bainistíochta agus an fhoireann á chur chun feidhme faoi láthair. Má éiríonn linn na moltaí go léir a chur chun feidhme, lena gcuimsítear freisin spárail cuid mhór airgid ar bhealaí eile seachas an párolla, beidh sócmhainneacht agus inmharthanacht fhadtréarmach na Cuideachta slán arís. Ina theannta sin, ba cheart go mbunódh na moltaí paraidím nua lena chinntiú go bhfuil an gnó in ann dul san iomaíocht i margadh atá ag éirí níos iomaíche, ní hé amháin chun an gnó atá againn cheana féin a choinneáil, ach chun gnó nua a mhealladh amach anseo.

Thar ceann an bhoird, ba mhaith liom aitheantas a thabhairt don tiomantas mór atá ag ár bhfoireann don phlean marthanais sin, a bhfuil impleachtaí aige don iomaí duine ar fud na heagraíochta. Tá sé rithábhachtach go leanfaidh an lucht bainistíochta agus an fhoireann ar aghaidh ag obair le chéile lena chinntiú go gcuirfear Moladh na Cúirte Oibreachais chun feidhme. Is é an fhianaise a bheidh

Is í ár gcuid oibre – féachaint chuige go n-éiríonn le daoine ar fud na tíre dul ag an obair, ar scoil agus ag a gcuid gníomhaíochtaí laethúla eile – an bhunchloch i leith gach rud a dhéanaimid.

Ráiteas an Chathaoirligh (ar lean)

ann gur éirigh linn é a chur chun feidhme go mbeidh an gnó níos éifeachtúla agus níos iomaíche. Ach é sin a bhaint amach, creidim nach é amháin go mbeidh Bus Éireann slán sna blianta atá romhainn ach freisin go n-osclofar doras chuig deiseanna agus féidearthachtaí nua san am atá le teacht.

Straitéis i gcomhair na Todhchaí

Tacaíonn an bord leis an bplean atá á chur chun feidhme faoi láthair ag an bhfoireann bhainistíochta faoina gcuirtear an custaiméir i gcróilár na gcinntí go léir a bhaineann leis an ngnó. Is é an cuspóir uileghabhálach atá againn ná gnó inbhuanaithe fadtéarmach a chruthú atá in ann dul san iomaíocht i margadh atá ag teacht chun cinn go tapa. Ionas go n-éireoidh linn an straitéis sin a chur chun feidhme, caithfear athrú mór, idir athrú struchtúrach agus athrú cultúir, a bhaint amach laistigh den eagraíocht.

Trí bhainistíocht éifeachtach, éifeachtúil a dhéanamh ar an soláthar seirbhíse agus ar cháilíocht na seirbhíse, cinnteofar go gcomhlíonaimid ár n-oibleagáidí uile faoinár gconradh atá againn leis an Údarás Náisiúnta Iompair, agus ár n-oibleagáidí i leith na hoibre a dhéanaimid thar ceann na Roinne Oideachais agus Scileanna.

Aithnítear, de bharr na staide airgeadais an-dona ina bhfuil an Chuideachta le blianta beaga anuas, go ndearnadh tearc-infheistíocht nach beag sna saoráidí do

chustaiméirí ar fud na tíre. Agus é sin ar intinn againn, tá clár infheistíochta caipitil ilbhliantúil á chur i gcrích againn maidir lenár gcuid saoráidí do chustaiméirí agus lenár gcuid saoráidí oibriúcháin. Déanfar infheistíocht bhreise sa fhliú in 2018 agus ina dhiaidh sin, rud a bheidh ina bhonn taca ag feabhas ar eispéireas na gcustaiméirí.

Tiomantas don tsábháilteacht

Cinnteoideh an bord, agus muid ag triail costas a spáráil agus an gnó a dhéanamh níos iomaíche fós, nach gcuirfear i mbaol choíche an seasamh atá againn i leith na sábháilteachta. Tá áthas orm ina leith sin gur mhol ár bpáirtithe leasmhara agus na meáin muid nuair a chuireamar stop, go tapa agus go húdarásach, le gach seirbhís nuair a bhuail Stoirm Ophelia an tír seo in 2017, ag gníomhú dúinn ar mhaithe le leas na gcustaiméirí agus ár mball foirne trí fhéachaint chuige go dtugtar aird ar an tsábháilteacht thar aon ní eile i gcónaí.

Tá an bord agus an lucht bainistíochta tiomanta go fóill don chóras iompair is fearr is féidir a sholáthar, ar bhealach éifeachtach, éifeachtúil, leis na cistí atá ar fáil. Ní rabhtas riamh chomh diongbháilte is atá anois faoi fhreastal ar na riachtanais tá ag ár gcuid páirtithe leasmhara, amhail an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus an Roinn Oideachais agus Scileanna. Aithnímid gur riachtanais iad sin atá dírithe go mór ar chustaiméirí agus ar an éifeachtúlacht.

Ag Breathnú ar Aghaidh chuig Téarma Nua

Sa bhliain seo inar cuireadh ár ndúshlán, ba mhaith liom buíochas a ghabháil le mo chomhstiúrthóirí as a dtiomantas den scoth agus as a ndúthracht i leith aghaidh a thabhairt ar an ngéarchéim airgeadais ar leibhéal an bhoird agus na bhfochoistí. Mar a leagtar amach ar shlí níos mionsonraithe i dTuarascáil na Stiúrthóirí, tá cultúr agus próiseas láidir Rialachais Chorporáidigh agus Dearbhaithe leabaithe go dlúth againn atá ag teacht leis an bpobal, leis an bhfoireann, leis an rialtas agus leis na cóid chleachtais rialála, agus rinneadh gach gné de sin a thástáil agus a chomhlíonadh in 2017.

Thar ceann an bhoird, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an Uasal Henry Minogue as na blianta a thug sé i mbun seirbhíse ar bhord Bus Éireann. Chuaigh sé ar scor ar an 28 Eanáir 2018 agus guím gach rath air. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin le Bill McCamley as an tseirbhís a thug sé don bhord, tar éis dó dul ar scor ar an 12 Feabhra 2017.

Mar fhocal scoir, tá áthas orm gur ceapadh i mo Chathaoirleach mé ar feadh téarma eile agus táim ag tnúth le bheith ag obair leis an Aire, leis na Ranna, leis an Údarás Náisiúnta Iompair, le Clé agus le bord agus foireann bainistíochta Bhus Éireann i ndáil le hiompar poiblí a fhás ar bhealach atá inbhuanaithe, sábháilte agus éifeachtach agus creat infheistíochta a chur chun feidhme a bheidh ag teacht le struchtúr costais nua lena gcinnteofar go mbeidh Bus Éireann inmharthana feasta.

Is é an cuspóir uileghabhálach atá againn ná gnó inbhuanaithe fadtéarmach a chruthú atá in ann dul san iomaíocht i margadh atá ag teacht chun cinn go tapa.

Tugadh isteach busanna nua dhá urlár in 2017

Díorúchán

Ráiteas an Chathair

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Athbhreithniú ar Oibríochtaí

Ráiteas an Phríomhfheidhmeannaigh

Bhíomar 30 bliain ar an bhfód in 2017 agus ba bhliain chinniúnach a bhí ann do Bhus Éireann. Tá áthas orm a thuairisciú gur ghlac an Chuideachta leis an Moladh mionsonraithe ón gCúirt Oibreachais agus gur ghlac formhór na foirne leis i mballóid ina dhiaidh sin. Mar thoradh air sin, cheadaigh an Bord plean gnó cuimsitheach nua i mí na Bealtaine 2017, atá á chur chun feidhme anois ag an lucht bainistíochta agus ag an bhfoireann.

I measc príomhghnéithe an mholta ón gCúirt Oibreachais tá beagnach 60 athrú ar na cleachtais oibre chomh maith le laghdú 242 duine ar líon na mball foirne. Tosaíodh á chur chun feidhme i mí an Mheithimh 2017 agus leanfar leis ar feadh na bliana 2018. Leis na tionscnaimh sin, mar aon le bearta spárála costais nach mbaineann leis an bpárolla, measaim go spárálfaidh an Chuideachta thart ar €20m i mbliain iomlán. Spáráladh breis is €4.5m in 2017. Chuidigh sé sin le maolú a dhéanamh ar staid airgeadais na Cuideachta, a thuairiscigh Tuilleamh roimh Ús, Cánacha, Dímhéas, Amúchadh agus costais agus ioncam eisceachtúla (TRÚCDA) €2.9m in 2017 (2016: caillteanas (€0.01m)). Tar éis costais eisceachtúla lenar áiríodh pionóis stailce aonuaire agus costais a bhain le hathstruchtúrú agus íocaíochtaí téarfa dheonaigh, ba é €23.7m easnamh na bliana iomláine don Chuideachta i leith na bliana 2017 (€9.5m i leith na bliana 2016).

Moladh athruithe móra ar chleachtas oibre i gcáipéis ón gCúirt Oibreachais a eisíodh sa dara ráithe den bhliain 2017. Vótáladh ar an gcáipéis sin ina dhiaidh sin agus ghlac gach grúpa fostaithe leis le móramh beag.

Bhain dúshlán ar leith le cur chun feidhme na n-athruithe sin ag amanna éagsúla ag deireadh 2017 agus ag tús 2018. Chuir daoine i gcoinne cuid de na hathruithe sin, rud a bhí le feiceáil sa leibhéal neamhláithreachta ab airde ná mar a bhíonn ann de ghnáth, as ar eascair cur isteach éigin ar sheirbhísí. Bhí na cinntí dírithe ar leas na gcustaiméirí ag gach céim den chur chun feidhme. Dá réir sin, glacadh bearta le linn na tréimhse sin lena chinntiú nach gcuirfí isteach ar eispéireas na gcustaiméirí dá bhféadfaí é.

Tá an lucht bainistíochta fós tiomanta do bheith ag obair leis an bhfoireann ar fad

maidir le haon ábhar imní réasúnta atá acu a bhaineann le hathruithe ar chleachtas oibre a cuireadh chun feidhme in 2017.

Táthar ag lorg léirithe spéise chun 20 cóiste Expressway a fháil ar léas agus tá cistiú nach beag geallta ag an Údarás Náisiúnta Iompair dúinn chun athnuachan agus leathnú a dhéanamh ar an bhflít busanna OSP. Baineann tábhacht mhór leis an infheistíocht leanúnach sin lena chinntiú go mbainfidh an Chuideachta amach an éifeachtúlacht is mó is féidir ó fheithiclí nua, lena chinntiú go gcomhlíonfar spriocanna fuinnimh an Rialtais trí astaíochtaí laghdaithe, agus lena chinntiú go mbeidh seirbhís chomhsheasmhach ag ár gcustaiméirí i dtaobh iontaofachta agus compoird ar gach uile aistear a dhéanfaidh siad.

Chuathas i gcomhairle leis na príomhpháirtithe leasmhara agus é ina chuspóir againn cistiú breise a fháil do sheirbhísí atá tearc-chistithe faoi láthair, agus d'éirigh go geal leis an mbeart sin. Áirítear leis sin tiomantas ón Roinn Coimirce Sóisialaí chun íoc as 70% den mheántáille i leith na n-aistear a dhéanfaidh paisinéir ag a bhfuil Pas Saorthaistil, ar sheirbhísí Expressway go sonrach, beart atá ag teacht leis an bprionsabal atá i bhfeidhm i gcás oibreoirí príobháideacha eile.

Tá na tionscnaimh sin san áireamh sa phlean gnó a cheadaigh an bord ar an 29 Bealtaine, 2017. Creideann an bord gurb amhlaidh, ach an plean sin a chur chun feidhme, go dtiocfaidh feabhas mór ar staid airgeadais na Cuideachta; i gcomhar le hathstruchtúrú na heagraíochta, tá muinín agam go mbeidh an méid sin ina bhunchloch maidir le cuideachta a chruthú a bheidh inmharthana san fhadtréimhse.

Admhaíonn an bord agus an fhoireann ardbhainistíochta nárbh éasca an

Bhíomar 30 bliain ar an bhfód in 2017 agus ba bhliain chinniúnach a bhí ann do Bhus Éireann.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí (*ar lean*)

Ráiteas an Phríomhfheidhmeannaigh (*ar lean*)

cinneadh a rinne na baill foirne aonair glacadh leis na moltaí ón gCúirt Oibreachais i bhfianaise na n-impleachtaí a bhféadfadh a bheith acu ina leith. Aithnímid go gcaithfidimid leanúint ar aghaidh ag obair chun maolú a dhéanamh ar aon ábhar imní gan ghá atá ag ár mbaill foirne agus údar cuí, soiléir a thabhairt leis an ngá atá ann le hathrú a dhéanamh, ailíniú a bhaint amach chun ár gcuspóirí a chothabháil agus a chinntiú go gcuirfear struchtúr nua chun feidhme d'fhonn tacú lenár n-oibríochtaí don todhchaí agus lena gcuid riachtanas. Tá an próiseas rannpháirtíochta sin leagtha síos agam mar phríomhthosaíocht i gcomhair na bliana 2018 agus tabharfaidh foireann bainistíochta nua tacaíocht dom i dtaobh neartú a dhéanamh ar an bpróiseas faoina bhfuil an plean atá againn á chur chun feidhme.

Is é an fhís atá againn an chuideachta a dhéanamh níos iomaíche agus níos dírithe ar chustaiméirí, ionas go mbeidh rath ar an ngnólacht seo sa todhchaí, rud a rachaidh chun tairbhe ár mball foirne agus ár gcustaiméirí ar fud na hÉireann. Ní rabhthas riamh chomh diongbháilte is atá anois faoi fhreastal ar na hoibleagáidí atá againn don Údarás Náisiúnta Iompair agus don Roinn Oideachais agus Scileanna.

Cuireadh feabhas suntasach nua ar ár gcuid seirbhísí i mBaile Átha Luain agus ar chonair an M3 in 2017, rud a chabhróidh leis an mborradh atá faoin ngeilleagar de réir mar a thiocfaidh an lánfhostaíocht i réim arís sa tír seo. Ina theannta sin, tá plean oibre cuimsitheach á chomhaontú ag an gCuideachta faoi láthair leis an Údarás Náisiúnta Iompair don bhliain 2018 agus táimid ag tnúth le leanúint ar aghaidh ag cur leis na seirbhísí OSP le hinfheistíocht spriocdhírthe – go háirithe i gcathracha réigiúnacha Chorcaí, Luimnigh agus na Gaillimhe a bhfuil an brú tráchta ag dul i gcion orthu cheana agus ina bhfuil gá le hinfheistíocht straitéiseach nua agus infheistíocht straitéiseach leantach san iompar poiblí.

Ag teannadh le deireadh 2017, bhí áthas orainn nuair a fógraíodh gur againne a bhí an tairiscint ab fhearr le haghaidh seirbhísí bus poiblí a chur ar fáil do Chathair Phort Láirge, conradh a thosóidh ag deireadh 2018 agus a bheidh i bhfeidhm ar feadh cúig bliana. Bhí na seirbhísí sin i measc an sciar 10% de na bealaí ar iarradh tairiscintí ina leith, agus, sa ról atá againn mar sholáthraí na seirbhísí atá ann cheana féin, tá áthas orainn gur deonaíodh stádas tairgeora tosaíochta dúinn tar éis próiseas iomaíoch idir cúig tháirgeoir a raibh cuideachtaí idirnáisiúnta ina measc. Is iontach an t-éacht é sin don lucht bainistíochta agus don fhoireann sna sala ar bhliain ina raibh deacrachtaí móra againn.

Ba mhaith liom an deis seo a thapú chun buíochas a ghabháil leis na baill foirne go léir a bhí ag obair go dian dícheallach chun an toradh sin a bhaint amach, agus go háirithe leis na baill foirne go léir i bPort Láirge, a bhfuil na seirbhísí sin á soláthar acu le blianta fada anuas.

Ghlacamar beart cinntitheach freisin maidir lenár seirbhísí Expressway trí tharraingt siar ó bhealaí éagsúla nach bhfuil brabús le déanamh orthu agus táimid dírithe anois ar neartú na tairisceana ar na bealaí atá ann cheana. Tá an margadh le haghaidh seirbhísí tráchtála tar éis éirí an-iomaíoch le blianta beaga anuas agus eisíodh ceadúnais nua nó cinn leasaithe ar bheagnach gach ceann de na bealaí Expressway, rud a fhágann nach mór dúinn a bheith níos iomaíche fós.

Beidh infheistíocht ag teastáil uainn sa teicneolaíocht nua táillí/ticéad, i bhfeithicilí nua, sa mhargaíocht agus i leibhéal seirbhíse feabhsaithe ar roinnt bealaí, ach, le cur chun feidhme na mbeart spárála costais mar chuid de Mholadh na Cúirte Oibreachais,

beimid i riocht níos fearr chun an plean sin a chur chun feidhme ó 2018 ar aghaidh.

Lean Bus Éireann ar aghaidh ag cur Scéim Iompair Scoile atá éifeachtach, éifeachtúil, sábháilte agus iontaofa ar fáil don Stát i rith na bliana 2017. Leanfaidh an Chuideachta ar aghaidh ag obair le 1,250 conraitheoir iompair scoile ar fud na tíre maidir leis na seirbhísí sin a sholáthar, as a dtagann na mílte post i bpobail ar fud na tíre. Tá an scéim iompair rithabhachtach sin á feidhmiú againn in Éirinn le beagnach 50 bliain anuas, agus páistí na tíre á n-iompar againn, agus in 2017 chuireamar leis an tiomantas atá againn ina thaobh sin trí chomhaontú leibhéal seirbhíse a dhéanamh leis an Roinn Oideachais agus Scileanna chun féachaint chuige go bhfuil an tseirbhís is fearr is féidir á soláthar againn agus go bhfreastalaíonn sí ar riachtanais na Scéime.

Bíonn Bus Éireann seasta tiomanta do sheirbhís iompair poiblí atá sábháilte agus inbhuanaithe a chur ar fáil do gach pobal lasmuigh de Bhaile Átha Cliath i gcomhpháirtíocht lenár bpáirtithe leasmhara. Cé nach mór dúinn leanúint ar aghaidh ag ceartú staid airgeadais na Cuideachta agus, rud is rithabhachtach, an staid ghlansócmhainní a fheabhsú, creidim go daingean go bhfuil an réiteach ar fáil sna téarmaí i Moladh na Cúirte Oibreachais. Chomh maith leis sin, áfach, ní mór dúinn leanúint ar aghaidh gan staonadh ag cur lenár mbonn ioncaim agus á chur ina luí ar a thuilleadh paisinéirí úsáid níos rialta a bhaint as ár gcuid seirbhísí.

Táim ag tnúth leis an gCuideachta a threorú agus aghaidh a thabhairt ar na dúshláin agus na deiseanna a bheidh romhainn ar feadh 2018. Beimid ag tógáil ar oidhreacht bhródúil na seirbhísí a sholáthraímid ar fud an Stáit, agus é á chinntiú againn go mbeidh gréasán forásach, inbhuanaithe seirbhísí againn a rachaidh chun tairbhe ár gcustaiméirí, ár bpáirtithe leasmhara agus ár bhfoirne feasta.

2017 – Bliain inar Spreagadh Athruithe

D'fhoilligh cobhsaíocht agus iomaíochas feabhsaithe a chinntiú, chuaigh Bus Éireann i gcomhairle leis an bhfoireann go luath in 2017 chun aghaidh a thabhairt ar an drochstaid airgeadais. D'éascaigh an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre don phlé sin, agus ansin cuireadh an t-ábhar faoi bhráid na Cúirte Oibreachais. Tar éis gníomhaíocht thionsclaíoch a mhair 21 lá, eisíodh moladh de chuid na Cúirte Oibreachais, vótáil na grúpaí ceardchumainn éagsúla ar fud na heagraíochta air agus ghlac siad leis.

Na príomh-mholtaí ar vótáladh orthu, ar glacadh leo agus a cuireadh chun feidhme in 2017:

- Barrfheabhsú a dhéanamh ar dhualgais agus uainchláir na dtiománaithe chun cur leis an éifeachtúlacht oibríochtúil
- Ráta pá comhchodach nua a chur chun feidhme do ghráid na dtiománaithe
- An coigeartú a moladh a dhéanamh ar rátaí béilí agus cothaithe
- Clár iomarcaíochta deonaí a chur ar bun do chuid mhór ball foirne bunlíne agus ball foirne tacaíochta
- Uainchláir nua a chur chun feidhme don fhoireann maoirseachta
- Ciorruithe pá agus uaireanta oibre níos faide do ghráid seachas na tiománaithe.

Ní thar oíche a bhaintear athrú ó bhonn amach

Eanáir

Litreacha chuig an bhFoireann – 16ú, 18ú, 27ú

Feabhra

3 lá cainteanna – ag tosú ar an 20ú ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre – gan aon chomhaontú

Márta

2 Márta – 55 beart spárála costais leagtha amach don fhoireann

8 Márta – d'fhreastalaíomar ar 7 lá cainteanna ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre – gan aon chomhaontú

22 Márta – Cuireadh litir chuig an bhfoireann ina raibh cur síos ar 46 beart, agus spreag an litir sin stailc iomlán

Aibreán

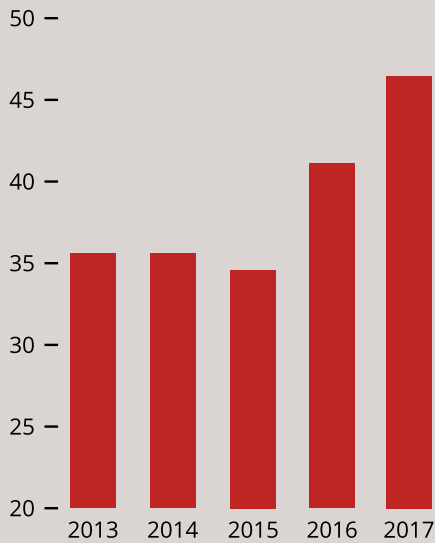
Tar éis 5 lá – d'eisigh an Chúirt Oibreachais moladh

Bealtaine

Tar éis ballóidí foirne – aontaíodh glacadh leis an moladh ón gCúirt Oibreachais

Meitheamh-Nollaig

Cur chun feidhme – athruithe déanta ar na cleachtais oibre

Fóirdheontas (€M)

Fóirdheontas méadaithe ar fáil do sheirbhísí nua

Forléargas Airgeadais

Ioncam agus líon na bpaisinéirí

Is iad na príomhshruthanna ioncaim atá ag an gCuideachta ná Seirbhísí Poiblí i gcathracha réigiúnacha agus ar bhealaí comaitéireachta/neamhuirbeacha, ioncam ón lompas Scoile agus ioncam tráchtála a ghintear den chuid is mó faoin mbranda Expressway Intercity.

Caiteachas

Tá dúshlán mór i gceist go fóill leis an margadh ina bhfeidhmíonn Bus Éireann.

Thosaigh an lucht bainistíochta ag cur chun feidhme plean gnó athstruchtúraithe ó mhí an Mheithimh 2017 ar aghaidh, agus áiríodh ann imeacht líon mór ball foirne ó gach grád roimh dheireadh na bliana agus sa chéad ráithe de 2018. Cuimsítear sa phlean gnó uainchláir níos éifeachtaí do thiománaithe agus athstruchtúrú ar obair agus freagrachtaí na maoirseoirí (ar a dtugtaí cigirí roimhe seo). Laistigh de ghrád na dtiománaithe, méadaíodh an ráta tiomána mar chéatadán de na huaireanta iomlána a íocadh, rud a chuireann feabhas ar tháirgiúlacht agus ar éifeachtacht laistigh den ghrád.

Ioncam agus líon na bpaisinéirí

Chuaigh an stailc trí seachtaine sa dara ráithe de 2017 go mór i gcion ar ioncam foriomlán na bliana. Tar éis na stailce, thóg sé tamall ar an ioncam filleadh ar an ngnáthleibhéal, go háirithe i gcás seirbhísí comaitéireachta/neamhuirbeacha, seirbhísí tuaithe agus seirbhísí tráchtála, toisc gurbh éigean muinín a chothú arís i measc na gcustaiméirí.

B'ionann an láimhdeachas oibriúcháin i leith 2017 agus €309.3m (2016: €313.8m)

Costais phárolla

Costais phárolla €125.6m a bhí i gceist in 2017 le hais €134.1m in 2016, laghdú a d'eascair den chuid ba mhó as an airgead a spáráladh sa phárolla le linn thréimhse na stailce. Mar gheall ar chur i ngníomh an phlean gnó ó Mheitheamh 2017 ar aghaidh, spáráladh airgead ar fud gach gráid freisin.

Costais bhreosla

Is forchostas mór é an costas breosla don Cuideachta, a bhfuil flít mór agus gréasán mór aici atá scaipthe ar fud na tíre.

Spáráladh roinnt airgid mar gheall ar an stailc in 2017 agus baineadh tairbhe as fálú breosla le haghaidh cuid dár gcostas breosla i rith 2017.

B'ionann costas iomlán an bhreosla i leith 2017 agus €27.1m (2016: €33.5m)

Costais na gconraitheoirí

Is mór an costas ar an gCuideachta iad na conraitheoirí. Is iad na conraitheoirí scoile an costas is airde agus ina ndiaidh sin tagann an cíos ar bhusanna do phaisinéirí chun tacú leis an éileamh le linn buaicthréimhsí.

Áirítear le costas na gconraitheoirí freisin costais chothabhála tríú páirtí le haghaidh busanna a chuirtear chuig tríú páirtithe le haghaidh athchóiriú agus cothabháil a dhéanamh orthu.

Ba é €147.6m (2016: €136.3m) an costas iomlán i leith conraitheoirí do 2017

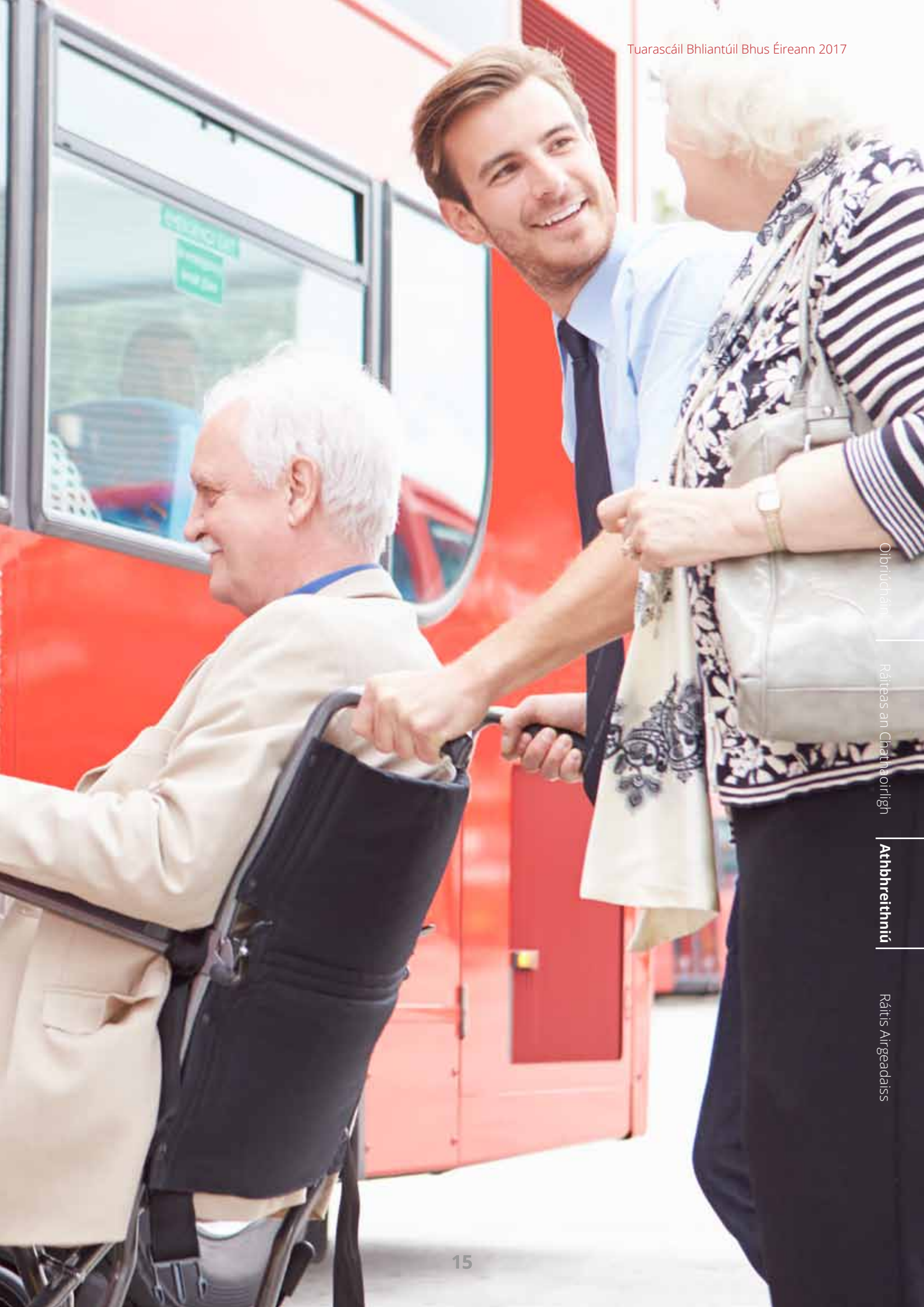
Fóirdheonta

Fóirdheontas €47.7m a fuaireamar i leith na bliana 2017 (2016: €41.9m). Ba leis an bhfóirdheontas a íocadh as méadú soláthair ón mbliain roimhe sin, ó sheirbhísí breise den chuid ba mhó. Bhí an fóirdheontas méadaithe glan ar fhíneálacha a tabhaíodh i leith seirbhísí nár soláthraíodh le linn na tréimhse gníomhaíochta tionsclaíche.

Tá an fóirdheontas bliantúil leagtha amach sa tábla thuas.

Agus seirbhís iompair phoiblí
á soláthar againn, cuirimid
san áireamh riachtanais
inrochtaineachta
ár gcustaiméirí

Oibríocháin

Ráiteas an Chaitheoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadaíoch

Éilimh

Costas suntasach ar an gCuideachta go fóill is ea na héilimh ó thríú páirtithe agus tá na stiúrthóirí agus an fhoireann ardbhainistíochta an-aireach ar na treochtaí i leith dámhachtainí cúirte maidir le héilimh agus socrú éileamh.

Tabhaíodh costais €5.7m i leith 2017 (2016: €6.6m)

Glanchoistais eisceachtúla

Cuimsítear sna costais eisceachtúla go príomha costais athstruchtúraithe agus costais téarnaimh.

B'ionann na glanchostais eisceachtúla i leith 2017 agus €16.5m (2016: €0.9m).

Tuilleamh roimh Ús, Cánacha, Dímhéas, Amúchadh agus Míreanna Eisceachtúla agus ioncam (TRÚCDA)

Tá feabhas mór tagtha ar an bhfeidhmíocht arna tuairisciú, d'ainneoin costas na stailce trí seachtaine le linn an dara ráithe den bhliain 2017 agus cur chun feidhme na n-uainchlár barrfheabhsaithe do thiománaithe a bheith curtha siar go dtí mí na Nollag 2017. Ba é €2.9m TRÚCDA na bliana 2017 (2016: caillteanas €0.01m)

Athbhreithniú ar an gClár Comhardaithe

Imríodh tionchar mór ar ár gclár comhardaithe de bharr na gcaillteanas leanúnach agus na gcostas eisceachtúil €16.9m a tabhaíodh in 2017. D'ainneoin staid an ghlandliteanais, ba cheart a mheabhrú, mura gcuirtear míreanna neamhairgid san áireamh, go bhfuil na glansócmhainní roimh mhíreanna neamhairgid neartaithe go dtí €83.0m in 2017 i gcomparáid le €80.8m in 2016 mar atá leagtha amach thíos.

Ina theannta sin, tá feabhas tagtha ar staid an airgid i ndáil leis an iarmhéid airgid thirim agus idirchuideachta le CIÉ a mhéadaigh go dtí €50.3m in 2017 ó €49.7m in 2016.

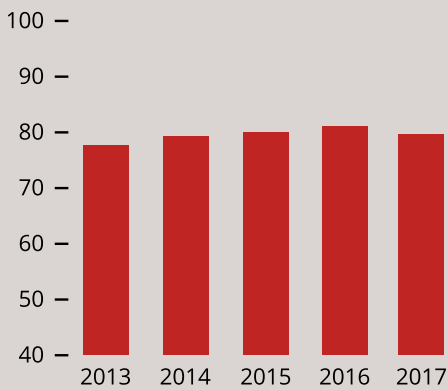
Gineadh €6.4m ó oibríochtaí i leith 2017 i gcomparáid le €2.6m in 2016.

Léirítear san fheabhas ar staid an airgid freisin, áfach, leibhéal an-íseal infheistíochta neamhchistithe i saoráidí struchtúracha le roinnt blianta anuas. Is eol dúinn nach bhfuil sé sin inbhuanaithe agus cuirfear tús le clár infheistíochta méadaithe i saoráidí custaiméara agus oibríúcháin i rith 2018.

Athbhreithniú ar an gClár Comhardaithe	2017 €000	2016 €000
Glansócmhainní roimh mhíreanna neamhairgid		
(Glandliteanas)/glanfhiachas reatha	(117)	8,740
<i>Coigeartú le haghaidh míreanna neamhairgid</i>		
Dliteanas reatha		
Ioncam iarchurtha	9,382	9,521
Ioncam iarchurtha	14,839	13,360
Fo-iomlán	24,104	31,621
Ioncam iarchurtha neamhreatha	58,865	49,206
Glansócmhainní roimh mhíreanna neamhairgid	82,969	80,827

Iarmhéid Airgid agus Idirchuideachta le CIÉ		
Airgead	942	1,276
Idirchuideachta CIÉ – iarmhéid dochair	49,396	48,381
	50,338	49,657

Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibríúcháin		
Nóta 17	6,372	2,632

Líon Foriomlán na nAistear Custaiméirí (M)

* 22 lá gan aistear de bharr gníomhaíocht thionsclaíoch agus stoirm Ophelia.

Costas oibriúcháin agus an slabhra soláthair

I measc na mbeart éifeachtúlachta oibriúcháin ar cuireadh tús leo nó ar cuireadh chun feidhme iad i rith 2017 tá siad seo a leanas:

- Athbhreithniú ar na huainchláir mhaoirseachta i ngach áit, as ar eascair laghdú teaghlachais
- Athbhreithniú ar na huainchláir agus na próisis i gcomhair obair chléireachais i ngach áit, as ar eascair laghdú teaghlachais
- Laghdú ar líon na mball foirne den Ghrád Cúnta i ngach láthair
- Uainchláir tiománaithe athbhreithnithe curtha chun feidhme
- Ciorruithe pá le haghaidh baill foirne riaracháin agus bainistíochta agus síneadh curtha leis an tseachtain oibre.

De réir Chód Cleachtais na bliana 2016 chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, leagtar amach thíos na costais chomhairliúcháin a thabhaigh an Chuideachta in 2017 atá san áireamh sna costais ábhair agus seirbhíse (féach Nóta 6).

An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Tráchtála Stáit a Rialú – nochtadh comhairliúcháin

Comhairliúchán	2017 000s
Comhairle airgeadais	€761
Acmhainní Daonna	€106
Feabhsú gnó	€86
lomlán	€953

Tá an nochtadh thuas á dhéanamh chun an cód cleachtais nua a chomhlíonadh agus baineann sé le costais chomhairliúcháin a thabhaigh an Chuideachta i leith comhairle eolais agus chinnteoireachta.

Líon na gcustaiméirí agus na gciliméadar feithicle

Custaiméirí/Ciliméadar don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017	2017 Milliún	2016 Milliún
Aistir custaiméirí		
Seirbhísí cathrach sna cúigí	20,177	20,578
Seirbhísí sceidealaithe eile	17,683	19,108
An scéim iompair scoile	40,766	40,508
	78,626	80,194
Ciliméadair a thaistil feithiclí		
Seirbhísí cathrach sna cúigí	9,266	8,968
Seirbhísí eile – dár gcuid féin	67,031	71,400
Seirbhísí eile – ar fo-chonradh	105,455	90,234
	181,752	170,602

Infheistíocht nua sa Fhlít agus Cistiú Nua

An Flít OSP

Cuireadh ar an mbóthar gar do thús na bliana 2017 an chéad chóiste comaitéireachta aon urláir, a chloíonn le caighdeán astaíochtaí Euro VI, de mhonarú VDL san Ísiltír. Tá 38 díobh sin san iomlán ordaithe.

Cuireadh 35 bus nua eile dhá urlár ar an mbóthar ar bhealaí réigiúnacha, sna cathracha agus ar bhealaí comaitéireachta sa dara leath den bhliain 2017. Tá suíocháin i gcomhair 81 duine ar na busanna sin. Comhlíonann na feithiclí sin go léir na caighdeáin astaíochtaí Euro VI is déanaí.

I mí na Nollag 2017 ghlacamar leis an gcéad cheann de 25 cóiste nua VDL dhá urlár le haghaidh bealaí fada comaitéireachta laistigh de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath.

Pleananna i gcomhair na Todhchaí

Tar éis gur fógraíodh gar do dheireadh 2017 gur éirigh leis an tairiscint a rinne Bus Éireann maidir le bealaí chathair Phort Láirge, dhearbhaigh an tÚdarás Náisiúnta lompair go bhfaighidh Bus Éireann 17 mbus cathrach nua in 2018, chun na seirbhísí nua sin a oibriú. Is cineál Streetlite de dhéantús Wrights iad na busanna, a mbeidh fad 10.2

meádar agus 11.5 meádar iontu, agus déanfar iad a dhearadh agus a chur le chéile sa Bhaile Meánach.

I gcás an Chonartha Dámhachtana Dírí atá i bhfeidhm go dtí deireadh 2019, soláthróidh an tÚdarás Náisiúnta lompair 25 bus nua dhá urlár i gcomhair cathracha réigiúnacha. Sna busanna nua sin, atá á dtógáil ag Wrights ar fhonnadh de chuid Volvo, beidh doirse láir ionas gur tapa is féidir le paisinéirí tuirlingt daoibh. Tá 72 bus Euro VI ag an bhflít cheana, a fuarthas ó 2015 i leith. De bharr na hinfheistíochta leanúnaí sa fhlít, beidh ar chumas Bhus Éireann meánaois ár mbusanna agus ár gcóistí a laghdú a thuilleadh agus an flít a fhorbairt mar cheann atá níos nua-aimseartha, níos iontaofa agus níos neamhdhíobhálaí don chomhshaol.

An Flít Expressway

Amach in 2017, cuireadh tús leis an bpróiseas soláthair maidir le 20 bus nua ar léas le haghaidh Expressway. Beidh soláthar sna tairiscintí freisin do suas le hocht gcóiste ghalánta dhá urlár a bheith ar an mbóthar idir na cathracha, agus suas le 18 gcóiste aon urláir ar dhá nó trí acastóir le haghaidh seirbhísí lárnacha Expressway thar an tréimhse cúig bliana atá romhainn.

Cistiú Caipitil ón Údarás Náisiúnta lompair

Le cistiú ón Údarás Náisiúnta lompair, cuireadh ar chumas na Cuideachta infheistíocht €26.5 milliún a dhéanamh in 2017 i gcomparáid le €14.7 milliún in

2016 i bhflít busanna cistithe. D'ínfheistigh an Chuideachta €5m dá cuid acmhainní dílse sa fhlít Expressway in 2017.

Ranníocaíocht don Státchiste

Chuir an Chuideachta €54.7 milliún leis an Státchiste in 2017 (2016: €60.2 milliún) trí mheán cánacha párolla, CBL, CBL neamh-aisghabhála, dleachtanna custaim agus máil agus cánacha eile.

Brú Trácha

Ba in olcas a chuaigh an brú trácha i ngach ceann de na cathracha réigiúnacha in 2017.

Is mó an méid ama a thóg aistire le linn buaicuairanta in 2017 i gcomparáid le 2016 agus tá meánluasanna na n-aistear ar an ngréasán cathrach agus comaitéireachta chomh dona anois is a bhí in 2007.

Tá Bus Éireann fós i mbun rannpháirtíochta gníomhaí le páirtithe leasmhara agus é sa tóir ar bhearta tosaíochta bus a laghdóidh an t-achar ama a thógann turais.

Cuireadh tús le hathbhreithniú ar fud an ghréasáin go léir ar iontaofacht na seirbhíse in 2017. Cuireadh roinnt athruithe ar na sceidil i ngníomh in 2017 ionas gur fearr a bheadh sé ag teacht leis an achar ama a thógann na haistire i ndáiríre, go háirithe sna cathracha réigiúnacha agus i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Leanfar ar aghaidh leis an athbhreithniú sin le linn 2018.

Tugann córais Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí cúnamh do chustaiméirí maidir le hintuarthacht seirbhísí. Leis sin, chomh maith le húsáid a bheith á baint as na meáin shóisialta, féachtar chuige go bhfuil faisnéis fíor-ama ar fáil dár gcustaiméirí chun a gcuid eispéireas taistil a fheabhsú arís eile.

Innealtóireacht

Oiliúint Theicniúil agus Nuashonrú i dtaobh na Teicneolaíochta

Le linn 2017, leanadh le forbairt ghairmiúil na foirne sna garáistí agus cuireadh i gcrích an bhliain dheireanach dár gclár oiliúna sainiúil trí bliana i leith busanna VDL, Scania agus Volvo. Trí na cláir sin, táthar ag cur feabhas ar chumas foriomlán na ngaráistí chun aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna leis an bhflít agus ag cur ar a gcumas dár bhfoireann theicniúil coinneáil suas leis an teicneolaíocht inár gcuid busanna nua.

Sábháilteacht agus Seiceáil

In 2017 rinneadh breis is 9,500 babhta cigireachta ar na feithiclí ar fud an líonra náisiúnta garáistí, chun féachaint chuige go bhfuil flít Bhus Éireann réidh chun seirbhíse, le béim mhór ar shábháilteacht agus ar chompord na bpaisinéirí ar fud na seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí, Seirbhísí Expressway agus na Seirbhísí Scoile.

Saoráidí

Cuireadh i gcrích an tionscadal traschathrach LUAS le hoscailt stop na Cloiche Leithne/Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath ag Áras na Cloiche Leithne. Tá feabhas mór tagtha ar shábháilteacht agus slándáil an tsuimh de bharr athdhearadh a bheith déanta ar an mbealach isteach chuige, an balla teorann a bheith críochnaithe, athruithe ar shocruithe páirceála agus ar bhainistíocht trácha, oibreacha draenála dromchla, athruithe ar an soilsiú agus CCTV.

Comhpháirtíochtaí

Comhpháirtíochtaí Trádála

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt le roinnt comhpháirtithe, mar atá:

- Seirbhís GoBÉ – atá á feidhmiú mar chomhfhiontar le GoBus
- Seirbhísí comhroinnte ar bhealaí áirithe trasteorann le Translink/ Ulsterbus
- Eurolines agus National Express UK ar sheirbhísí idir Éire agus an Bhreatain
- Ceangal idir seirbhísí nasctha tuaithe agus seirbhísí de chuid Bhus Éireann.

Comhpháirtíochtaí le Soláthraithe

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt le roinnt monaróirí busanna agus soláthraithe páirteanna, mar atá:

- Comhpháirtíochtaí trasteorann agus comhpháirtíochtaí idir Éire agus an Bhreatain le roinnt monaróirí busanna
- Comhpháirtíochtaí Eorpacha le roinnt monaróirí busanna.

Comhpháirtíochtaí maidir le Soláthar Seirbhísí agus Comhpháirtíochtaí TF

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt lena lán comhpháirtithe, mar atá:

- Oibreoirí a ligeann cóistí príobháideacha ar cíós leis an gCuideachta
- Soláthraithe seirbhísí cothabhála agus athchóirithe
- Comhpháirtíochtaí le soláthraithe agus le ClÉ ar roinnt tionscadal TF.

Comhpháirtíochtaí leis an bPobal

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt le roinnt grúpaí pobail, mar atá:

- Mí an Ribín Ghlais
- Feachtais Náisiúnta maidir le Feasacht ar Néaltrú
- Grúpaí úsáideoirí faoi mhíchumas.

Comhpháirtíochtaí maidir le hImeachtaí Speisialta

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt le húdaráis áitiúla agus eagraíochtaí a chuireann imeachtaí ar bun maidir leo seo a leanas:

- Seirbhísí páirceála agus taistil i gCorcaigh agus i nGaillimh
- An Comórtas Náisiúnta Treabhdóireachta agus busanna tointeála chuig ceolchoirmeacha.

Comhpháirtíochtaí Rialála agus Sábháilteachta

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt leis na dreamanna seo a leanas chun a chinntiú go mbeidh na haistire leis slán sábháilte:

- An tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre
- Tusla
- An Garda Síochána
- An tÚdarás Náisiúnta Iompair
- Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI)
- An Cumann Iompair Lastais (FTA).

Chlúdaíomar breis
agus 80 milliún
ciliméadar in 2017

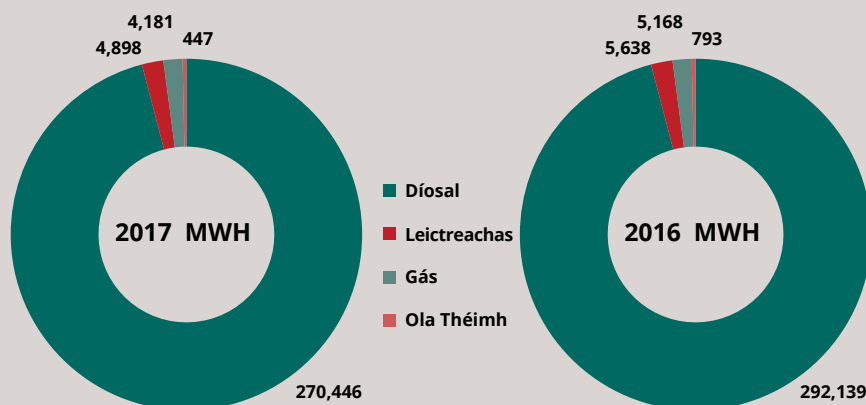
Glórúchán

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Sanair gearráis

Ídiú Fuinnimh (Meigeavata)

Bainistíocht Fuinnimh

Clár i gcomhar le Fuinneamh Inmharthana Éireann agus ISO50001

Ghlac Bus Éireann páirt i roinnt comhdhálacha náisiúnta fuinnimh, idir chinn phoiblí agus chinn phríobháideacha, in 2017.

Spriocanna Fuinnimh a Baineadh Amach in 2017

I rith 2017, chuir Bus Éireann na cláir seo a leanas chun feidhme d'fhonn ráta ídithe fuinnimh na Cuideachta a laghdú:

- Cuireadh le líon na bhfeithicilí atá feistithe le córais uathobreacha chun innill a stopadh agus iad díomhaoín
- Tá 34% den fhíl ag rith anois ar innill nua Euro VI, atá níos glaine
- Agus úsáid níos mó á baint as teileamaitic sa fhíl seirbhíse (47%), is féidir monatóireacht a dhéanamh ar ídiú breosla ar fud réimse níos leithne feithicilí anois
- Rinneadh monatóireacht ar úsáid fuinnimh ar fud iostaí Bhus Éireann agus a chuid stáisiún bus in 2017
- Cuireadh tús le hanailís ar úsáid fuinnimh ag an gCloch Leathan chun mórtiomhaltóirí fuinnimh a aithint
- Laghdaíodh an t-achar ama a bhíonn innill air agus iad díomhaoín ó sheacht go cúig nóiméad ar gach feithicil nua.

Tionscnaimh i gcomhair na bliana 2018

- Comhéadan teileamaitice na dtiománaithe, forbairt feidhmíochta na dtiománaithe agus oiliúint spriocdhírthe i leith na tiomána atá báil don chomhshaol a chur chun feidhme
- Leanúint ar aghaidh ag infheistiú i mbusanna nua a mbíonn astaíochtaí ísle uathu
- A bheith ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair ar phleananna nua a fhorbairt maidir le breoslaí malartacha
- Roinnt tionscnaimh a bhaineann le soilse LED i gcomhair 2018.

Sábháilteacht

Tá an rialachas i dtaobh sábháilteachta fós faoi chúram na foirne ardbhainistíochta agus Choiste Sábháilteachta an bhoird. Tá an lucht bainistíochta agus an bord ar aon intinn go bhfuil an tsábháilteacht thar a bheith tábhachtach go fóill i ngach gné den ghnó.

Ba iad seo a leanas na buaicphointí móra ó thaobh sábháilteachta i gcaitheamh na bliana:

- Leanadh leis an athchóiriú ar thiomsú staitisticí sábháilteachta Bhus Éireann agus cuireadh béim ní ba mhó ar shonraí timpistí agus teagmhas a thaifeadadh go beacht ar an leibhéal náisiúnta
- Baineadh amach laghdú 6% ar líon na n-imbhualtí le hais na bliana roimhe mar gheall go raibh an chuideachta fós ag díriú ar oiliúint tiománaithe agus ar mheasúnachtaí leanúnacha ar na bealaí

- Táthar ag réiteach faoi láthair chun triail a bhaint as uathchóras soghluaiste chun rothaithe a bhrath.

Seirbhísí Scoile

Cúlra

Bhí Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt leis an Roinn Oideachais agus Scileanna in 2017 chun féachaint chuige go mbeidh na seirbhísí iompair scoile a sholáthraíonn sé faoi Scéim Iompair Scoile na Roinne do dhaltáí bunscoile, do scoláirí iar-bhunscoile, agus do scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu fós á gcur ar fáil thar ceann an Stáit ar bhealach atá éifeachtúil agus éifeachtach ó thaobh costais.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí

Taistealaíonn breis is 115,000 páiste ar bheagnach 6,800 bealach scoile chuig thart ar 3,000 scoil ar fud na tíre gach lá scoile ar sheirbhísí a sholáthraíonn Bus Éireann. San áireamh ansin tá beagnach 12,000 páiste ag a bhfuil riachtanais speisialta oideachais, ar minic a gcuirimid seirbhís ó dhoras go doras ar fáil dóibh chun freastal ar a gcuid riachtanas aonair féin.

Seirbhísí Leathnaithe

Cheadaigh an Roinn Oideachais agus Scileanna breis is 460 seirbhísí iompair scoile nua in 2017 agus chuir Bus Éireann ar bun iad. Tugadh isteach na seirbhísí nua i gcaitheamh na bliana ar fad. Bhí níos mó ná 50 seirbhís nua de bhreis ar líon na bliana anuraidh i gceist leo sin, agus ba in 2017

a tugadh isteach an líon ba mhó riamh seirbhísí nua in aon bhliain amháin faoin Scéim Iompair Scoile. Bhí formhór mór na seirbhísí nua sin dírithe ar pháistí ag a bhfuil riachtanais speisialta oideachais.

Ina dteannta sin, cuireadh breis is 800 beart eile chun feidhme chun na seirbhísí a fheabhsú, lena áiríodh síneadh a chur le bealaí agus feithiclí a uasghrádú, agus cuireadh aistir bhreise ar bun i rith na bliana de réir mar a leathnaíodh an scéim chun freastal ar an éileamh a bhí uirthi.

Riachtanais Éagsúla

I gcás cuid mhór de na scoileanna le haghaidh páistí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu, bíonn siad fós ar oscailt le linn na tréimhse samhraidh ina mbíonn scoileanna eile ar saoire, agus bíonn ár gcuid seirbhísí iompair scoile fós ag freastal orthu. Maidir le beagnach an ceathrú cuid de na páistí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus a n-íompraítear faoi Scéim Iompair Scoile, baineann siad leas na seirbhísí sin.

Faoin Scéim na nIar-Bhunscoileanna rinneadh athbhreithniú ar na socruithe iompair scoile ina lán iar-bhunscoileanna i rith na bliana, ag eascairt as athruithe ar uaireanta scoile a bhaineann le clár athbhreithnithe na sraithe sóisearaí..

Sábháilteacht

Tugaimid tús áite do shábháilteacht na bpáistí scoile a thaistealaíonn ar na seirbhísí iompair scoile dár gcuid agus díriodh an-aird go fóill in 2017 ar na teachtaireachtaí tábhachtacha sábháilteachta do pháistí scoile.

Tá Seó Bóthair ag Bus Éireann i dtaobh Shábháilteacht na mBusanna Scoile, a thug cuairt ar scoileanna agus a ghlac páirt i roinnt imeachtaí ilghníomhaireachta chun an tsábháilteacht a chur chun cinn ar fud na tíre.

TÚSLA

An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach Child and Family Agency

An Chéad Fholáireamh Aimsire Dearg don Tír

D'eisigh Met Éireann an chéad Fholáireamh Aimsire Dearg náisiúnta dá chuid riamh i mí Dheireadh Fómhair 2017 i leith Stoirm Ophelia. Cuireadh an beartas 'Ciallaíonn Dearg Stop' atá againn i leith seirbhísí iompair scoile sa chás sin in iúl go forleathan roimh ré do na páirtithe leasmhara go léir (scoileanna, tuismitheoirí, comhlachtaí bainistíochta, Ranna Rialtais, agus oifigí iompair scoile) agus d'éirigh go geal leis i gcúinsí an-dúshlánach. Soláthraíodh teachtaireachtaí an-soiléir faoi stádas na seirbhísí iompair scoile roimh an stoirm agus ina diaidh.

Seirbhís do Chustaiméirí agus Tacaíocht

In 2017, dhéileáil ár bhfoireann le breis is 50,000 teachtaireacht ríomhphoist, breis is 210,000 glao teileafóin agus thart ar 115,000 iarraidh ar na meáin shóisialta. Ba é céatadán na ngearán ó chustaiméirí ná 0.02% in aghaidh 100,000 aistear paisinéirí. Táimid ag súil go dtiocfaidh feabhas ar an scéal sin in 2018 toisc go raibh an bhliain 2017 eisceachtúil ó thaobh scála an athraithe a tugadh isteach ar chonair an M3, mar aon le haisíocaíochtaí a dhéanamh le custaiméirí ar tháirgí TaxSaver agus ar tháirgí comaitéireachta mar gheall ar an ngníomhaíocht thionsclaíoch a bhí ar siúl go luath sa bhliain. D'éirigh go geal leis an láithreán gréasáin nua ar ar féidir ticéad a chur in áirithe ar líne agus leis an láithreacht nua sna meáin shóisialta atá ag Expressway, agus éascóidh siadsan don chumarsáid leis na custaiméirí a bhíonn dírithe go háirithe ar cheannachán ar líne.

Tríocha Bliain Caite ag Soláthar Seirbhísí Iompair Phoiblí ar fud na hÉireann

Is i mí Feabhra 1987 a bunaíodh Bus Éireann agus i rith na bliana 2017 bhí sé á cheiliúradh aige go raibh 30 bliain caite aige ag iompar custaiméirí go slán sábháilte ar fud na hÉireann. D'ainneoin an-chuid dúshlán a bheith le sárú le tríocha bliain anuas, bhí Bus Éireann seasta dírithe ar shábháilteacht, ar sheirbhís do chustaiméirí agus ar luach ar airgead. Ghlac Bus Éireann an deis in 2017 chun dul i dteagmháil lenár gcustaiméirí d'fhonn an branda a chur chun cinn agus léargas a thabhairt ar na buntáistí a bhaineann le taisteal le Bus Éireann.

Cuireadh roinnt imeachtaí réigiúnacha ar bun lenár áiríodh craoltaí amuigh faoin spéir, imeachtaí idirghníomhaíochta idir custaiméirí/baill foirne, agus luach saothair éigin dár gcustaiméirí dílse.

Freagracht Shóisialta Chorporáideach

Go Places with BÉ

Mar chuid den cheiliúradh ar an Scéim Iompair Scoile a bheith á feidhmiú againn le 50 bliain anuas thar ceann na Roinne Oideachais agus Scileanna, seoladh an comórtas Go Places. Tá an comórtas dírithe ar scoláirí idirbhliana ar fud na tíre, agus spreagtar iad chun cruthaitheacha agus chun a gcuid scéalta a insint faoin aistear chuig an scoil. D'fhéadfadh na scoláirí grianghraif, fiseáin nó focail a chur isteach ar an gcomórtas.

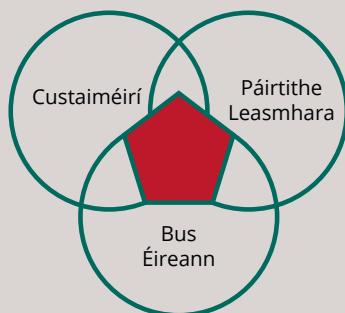
Tacaíocht d'Imeachtaí

Chuir Bus Éireann seirbhís iompair ar fáil do roinnt imeachtaí a bhí go mór i mbéal an phobail in 2017. Ba é a thug foirne sinsearacha de chuid Chumann Rugbaí na hÉireann agus Chumann Peile na hÉireann chuig a gcuid cluichí baile agus ar ais uathu agus ba é a bhí ina sholáthraí iompair oifigiúil do churaidh Chraobhchomórtas na hÉireann sa pheil (Baile Átha Cliath) agus san iománaíocht (Gaillimh).

Clú Corparáideach

Lean Bus Éireann ar aghaidh ag obair i ndlúthpháirt leis an Reputations Agency agus ghlac sé páirt i suirbhé RepTrak, ina ndéantar anailís agus rátáil ar Bhus Éireann le hais 100 branda eile in Éirinn. Bainimid leas as na torthaí ó thuarascáil mhionsonraithe chun réimsí a aithint nach mór dúinn díriú ar iad a fheabhsú.

Clú Corparáideach

Ní féidir aon drochthionchar a bheith ag an athrú inmheánach ar chustaiméirí agus ar pháirtithe leasmhara

1. Leanúint ar aghaidh leis an Téarnamh agus an bhFás maidir le hloncam agus le Custaiméirí a Mhealladh
2. Cothromaíocht a bhaint amach idir Soláthar Leanúnach Seirbhísí agus an gá atá le hAthruithe
3. Na Tairiscintí a dámhadh orainn a Chosaint agus Cinn Nua a Bhuachan...

Tá tábhacht ar leith leis gurb í an tairiscint uainne a rug léi an comórtas oscailte do Phort Láirge!

Oibríochtaí

Oscailt an Mhargaidh Busanna

I mí na Samhna, tar éis próiseas tairisceana an-iomaíoch idir cúig chinn de thairgeoirí a raibh cuideachtaí idirnáisiúnta ina measc, d'fhógair an tÚdarás Náisiúnta Iompair gurbh í tairiscint Bus Éireann a roghnaíodh le haghaidh seirbhís bhus Chathair Phort Láirge. Ba chúis bhróid mhór an fógra sin ag an bhfoireann agus ag an gCuideachta seo.

Barrfheabhsú ar Dhualgais Tiománaithe agus ar an Éifeachtúlacht

Rinne Bus Éireann lánfheidhmiú ar gach gné de Mholadh na Cúirte Oibreachais i rith 2017. Tháinig an moladh sin sna sála ar ghníomhaíocht thionsclaíoch a mhair trí seachtaine agus plé le hionadaithe na foirne ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre agus ag an gCúirt Oibreachais.

Cinntoidh gnéithe oibriúcháin an mholta gur éifeachtaí a bheidh tréimhsí dualgais agus uainchláir, go mbainfear an úsáid is fearr as na hacmhainní atá ar fáil agus go ndéanfar athstruchtúrú ar ghnéithe pá i gcás na dtiománaithe. Seo thíos achoimre ar na príomhphointí:

- Athdhearadh le déanamh ar gach uainchlár tiomána, gach tréimhse dhualgais agus gach córas sealaíochta
- Éifeachtúlacht níos fearr tráth a mbeidh gach tiománaí ag obair cúig lá as seacht lá ar bhonn sealaíochta
- Solúbthacht níos fearr maidir le leas a bhaint as tiománaithe breise agus tiománaithe páirtaimseartha
- Feidhmiú iomlán na teileamaitice feithiclí chun ídiú breosla a laghdú
- Tús a chur le seirbhís áirithinte suíochán do sheirbhísí Expressway
- Úsáid a bhaint as teicneolaíocht nua sa fhliú
- Na préimheanna uile agus na híocaíochtaí ragoibre a chur le chéile in aon ráta pá simplí comhchodach amháin in aghaidh na huair
- Laghdú liúntais agus éascú do phacáistí téarfa dheonaigh do suas le 120 duine.

Stoirm Ophelia

Bhuail Stoirm Ophelia Éire i rith mhí Dheireadh Fómhair 2017. Chuir Met Éireann Foláireamh Aimsire Dearg soiléir amach tamall roimh ré. D'fhág an foláireamh gurbh éigean roinnt cinntí oibriúcháin deacra a ghlacadh ach – agus tús áite á thabhairt againn don fhoireann agus na custaiméirí a bheith sábháilte – ní raibh ach aon chinneadh amháin a d'fhéadfaí a ghlacadh, agus cuireadh ar ceal na seirbhísí go léir ar feadh an lae amháin sin.

Trí dhul i mbun plé le húdaráis áitiúla chun tosaíocht a thabhairt do bhóithre áirithe, bhí gach seirbhís paisinéirí bóthair ag feidhmiú an lá dár gcionn.

Thug an Grúpa Náisiúnta um Chomhordú Éigeandála agus dreamanna eile moladh do Bhus Éireann as a bheith amuigh chun tosaigh maidir leis an gcinnteoireacht fhreagrach agus maidir leis an gcumarsáid shoiléir ón tús.

Teicneolaíocht

Lean Bus Éireann den nuálaíocht in 2017, agus soláthraíodh eispéireas níos fearr do na custaiméirí dá bharr sin.

Tionscnaimh ar tugadh fúthu

Seoladh láithreán gréasáin nua Expressway in 2017, a d'fhág go raibh próiseas áirithinte níos éasca ar fáil dár gcustaiméirí.

Le linn 2017, cuireadh córas bainistíochta teileafón nua chun feidhme chun tacú le rannóg na Seirbhísí Iompair Scoile. Tá an méid seo a leanas ina bhonn taca aige sin:

- Bainistíocht ar stiúradh na nglanna agus córas cliste scuaine do dhaoine atá ag fanacht ar an líne.

Feabhsuithe ar tugadh fúthu

- I gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair, chuir Bus Éireann feabhas ar an gCárta Leap in 2017, rud a fhágann go bhfuil bealach níos saoire, níos solúbtha agus níos áisiúla ag custaiméirí chun taisteal ar sheirbhísí.

Áiríodh leis na feabhsúcháin shonracha:

- Leathnaíodh Crios Dearg Leap Chorcaí isteach sa Chrios Glas, rud a fhágann go bhfuil solúbthacht taistil níos fearr ag paisinéirí chomh maith le luach níos fearr ar airgead
- Tugadh isteach táirgí nua 24 uair an chloig do Pháistí i gCrios Dearg na Cathrach i nGaillimh, i Luimneach agus i bPort Láirge
- Tugadh isteach táirgí nua do Scoláirí, táirge 24 uair an chloig do Pháistí agus táirge 7 lá sa Chrios Buí i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath freisin
- Chuir Bus Éireann táillí ticéid aon bhealaigh ar an gCárta Leap ar fáil ar Sheirbhísí Bhaile Átha Luain agus Shligigh.

Ár gcuid Daoine

Is iad ár ndaoine an tsócmhainn is luachmhaire dár gcuid maidir le seirbhís shábháilte ar ardchaighdeán a sholáthar dár gcustaiméirí go léir.

Aithníonn an lucht bainistíochta go bhfuil sé ríthábhachtach dul i gcomhairle leis an bhfoireann lena chinntiú go mbeidh an gnó inbhuanaithe san fhadtréimhse. Cuirfear i gcrích tionscnaimh éagsúla in 2018 chun an méid sin a bhaint amach.

An Duaiscéim

Scéim staidéir atá ar fáil don fhoireann go léir is ea an Duaiscéim, faoina gcuirtear cúrsaí éagsúla ar fáil d'fhostaithe chun cuidiú leo a gcuid scileanna a fhorbairt san ionad oibre agus ar mhaithe le forbairt ghairmiúil leanúnach.

Forbairt na Foirne Cléireachais

Cuireadh roinnt cúrsaí oiliúna ar fáil don fhoireann le linn 2017, inar díriodh ar bhealaí oibre níos éifeachtúla a fhorbairt, feabhas ar scileanna ríomhaireachta agus cúram custaiméirí ina measc. Cuireadh oiliúint ar bhaill foirne i gcórais TF inmheánacha eile ar nós CORE, SAP agus Trapeze i rith na bliana freisin. Áiríodh leis an oiliúint reachtúil láimhseáil láimhe agus oiliúint sa Gharchabhair.

Forbairt na Foirne Bainistíochta

Choinnigh Bus Éireann leis an infheistíocht ina fhoireann bainistíochta i rith 2017. I measc na gclár bhí oiliúint soláthair agus scileanna eile. Chuir seachtar feidhmeannach i gcrích an Clár CPC (Teastas Inniúlachta Gairmiúla) sa Bhainistíocht in 2017.

Oiliúint ar Thiománaithe agus Nuashonrú Scileanna

Oiliúint ionduchtúcháin

Cuirtear oiliúint chuimsitheach ionduchtúcháin ar gach tiománaí mar aon le hoiliúint um eolas ar na bealaí sula dtosaíonn siad ag obair. Cuirtear oiliúint ar na tiománaithe ionas gur féidir leo dul i dtaithe ar shaintréithe láimhseála na bhfeithiclí a bheidh á dtiomáint acu. Cuireann teagascóirí tiomána, atá ceadaithe agus lánchálaithe, an oiliúint sin ar fáil.

Oiliúint atá dírithe ar chúrsaí rialála

Bíonn ar thiománaithe dul faoi oiliúint reachtúil agus oiliúint maidir le láimhsiú agus Deimhniú Inniúlachta Gairmiúla do Thiománaithe a bhaint amach, a chlúdaíonn oibriú sábháilte feithiclí, oibleagáidí dlí agus cúram custaiméirí. Tá oibleagáid dlí ar na tiománaithe Cáirta Cailíochta Tiománaí a bheith acu lena ndeimhnítear gur chuir siad i gcrích cúig mhodúl thar thréimhse cúig bliana.

Údarás Um Shábháilteacht Ar Bhóithre
Road Safety Authority

Oiliúint atá dírithe ar fhuinneamh a spáráil

Lena chois sin, cuirtear oiliúint ar na tiománaithe maidir le tiomáint chosantach agus tiomáint atá báúil don chomhshaoil, rud a spreagann tiomáint shábháilte agus a mhúsclaíonn feachtas ar oibleagáidí i leith an chomhshaoil. Tá gach teagascóir de chuid Bhus Éireann cáilithe i gcomhlíonadh chaighdeáin an Údaráis um Shábháilteacht ar Bhóithre agus chaighdeáin Institiúid na nArd-Tiománaithe agus na dTeagascóirí.

Oiliúint Printíseach

Leanadh ar aghaidh le hoiliúint a chur ar phrintísigh, agus earcaíodh 16 phrintíseach nua in 2017.

Cuireadh oiliúint tosaigh ar fáil do phrintísigh sular cuireadh iad chuig a n-ionad oibre. Áiríodh leis an oiliúint tosaigh sin na nithe seo a leanas:

- Obair in Áit Ard
- Cúrsa maidir le Roithleáin Scríobacha
- Cúrsa sa Láimhseáil de Láimh.

Tugann printísigh faoi chlár oiliúna ceithre bliana, a chuireann Bus Éireann ar bun i gcomhar le SOLAS. Cuirtear i gcrích clár oiliúna na bprintíseach mar oiliúint ar an láthair ar fud ár líonra 17 ngaráiste i dteannta le céimeanna oiliúna sna Boird Oiliúna agus Oideachais.

An tSeirbhís Oideachais Leanúnaigh agus Scileanna
Further Education and Training Authority

Dámhachtainí

Is cúis bhróid ag Bus Éireann é gur urraigh sé an Comórtas IrelandSkills 2017 inar éirigh go geal linn thar na blianta. In 2017, ba phrintíseach de chuid Bhus Éireann a bhuaigh an Bonn Airgid sa Chomórtas Náisiúnta IrelandSkills 2016/17.

Dul chun cinn ó phrintíseacht go dtí ról ceardaithe

I roinnt cásanna, fostaítear ár bprintísigh mar cheardaithe tar éis dóibh an phrintíseacht a chur i gcrích agus téann siad chuig poist mhaoirseachta agus bhainistíochta sa Chuideachta.

Oiliúint ceardaithe

Cuirtear Forbairt Ghairmiúil Leanúnach ar fáil dár gceardaithe go léir. Tríd an bpróiseas sin, déantar teicneoirí a oiliúint thar thréimhse forbartha trí bliana chun feabhas a chur ar an eolas atá acu ar an bhflít agus chun tuiscint níos fearr a fháil ar dhiagnóisic agus ar dheisiúcháin. Cuirtear san áireamh san oiliúint athruithe ar dhiagnóisic agus an dul chun cinn atá déanta faoi Euro VI.

Is é Bus Éireann an chéad oibreoir feithiclí seirbhíse poiblí i bPoblacht na hÉireann a chuir oiliúint ar a chuid ceardaithe chun cloí le Caighdeáin na hInstitiúide Aisghabhála Feithicle agus a thástáil iad ina leith sin.

Creidiúnú

Tugadh aitheantas do Bhus Éireann as ucht an tionscadail sin nuair a bronnadh Deimhniú na hInstitiúide Aisghabhála Feithicle (IVR) air, mar aon le creidiúnú ISO 9001 agus PAS 43.

Oiliúint sábháilteachta ginearálta don fhoireann go léir

Cuireadh oiliúint reachtúil Sláinte agus Sábháilteachta ar an bhfoireann go léir in 2017.

Cuireadh oiliúint maidir le Cineál Busanna ar bun in áiteanna éagsúla ar fud na tíre le tabhairt isteach cineálacha nua feithiclí agus de réir mar a cuireadh na feithiclí chuig áiteanna éagsúla. Cuireadh an oiliúint sin ar fáil do chigirí oiliúna, tiománaithe, oibrithe ceardaíochta agus foireann chothabhála eile.

Creidiúnú

Ba é Bus Éireann an chéad oibreoir feithiclí seirbhíse poiblí in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe a bhain amach an creidiúnú Vansafe de chuid FTA i leith na veaineanna seirbhíse garáiste. Ba é an tAire Tithíochta, Eoghan Murphy TD, a bhronn an creidiúnú sin ar Bhus Éireann.

Comhionannas agus Éagsúlacht

Comhlíonann Bus Éireann an reachtaíocht maidir le líon na bhfostaithe atá faoi mhíchumas. Is é 3% an ráta reatha ina leith sin.

Tá Bus Éireann fós ina bhall de Chairt Éagsúlachta na hÉireann, trína n-admhaíonn sé go poiblí an tiomantas atá aige don éagsúlacht agus don chuimsiú. Is é cuspóir na cairte é aird a dhíriú ar an obair atá á déanamh ar mhaithe leis an éagsúlacht agus ar na dea-chleachtais atá i bhfeidhm ag fostóirí.

Comhpháirtíochtaí le Grúpaí Pobail

In 2017, lean Bus Éireann ag obair le Mí an Ribín Ghlais agus le 'See Change', comhpháirtíocht náisiúnta de bhreis is 70 eagraíocht atá ag obair lena chéile chun an stiogma a bhaineann le fadhbanna meabhairshláinte a laghdú agus aird a dhíriú ar an leithcheal a bhaineann leis na fadhbanna sin. Glacann Bus Éireann páirt i 50 tionscnamh carthanachta ar fud na tíre.

Feachtais chumarsáide agus feasachta

Lean Bus Éireann ar aghaidh ag tacú leis an bhfeachtas 'Diúltaigh don Chiníochas' (Say No to Racism) a seoladh ar fud an ghréasáin iompair phoiblí in 2017 le tacaíocht ón gComhairle um Inimircigh in Éirinn, ón Údarás Náisiúnta Iompair, agus ó sholáthraithe iompair eile.

An Feachtas Náisiúnta maidir le Feasacht ar Néaltrú

Tá Bus Éireann páirteach go fóill san Fheachtas Náisiúnta maidir le Feasacht ar Néaltrú. Is mór an fiúntas a bhaineann leis an bhfeachtas poiblí sin, atá á reáchtáil ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte i gcomhar le comhpháirtithe ar nós Chumann Alzheimer na hÉireann.

Lá Idirnáisiúnta na mBan

Thug Bus Éireann tacaíocht do Lá Idirnáisiúnta na mBan trí fhreastal ar Chomhdháil Idirnáisiúnta Lá na mBan de chuid CIÉ a tionóladh ar an 8 Márta, 2017. D'fhreastail breis agus 150 bean ó ar fud CIÉ ar an gcomhdháil.

Is é Bus Éireann an chéad oibreoir feithiclí seirbhíse poiblí i bPoblacht na hÉireann a chuir oiliúint ar a chuid ceardaithe chun cloí le Caighdeáin na hInstitiúide Aisghabhála Feithicle agus a thástáil iad ina leith sin.

Mná san Iompar

D'fhreastail Bus Éireann ar chomhdháil dar teideal 'Women in Transport, EU Platform for Change' a d'óstáil Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, ar fhreastail soláthraithe iompair eile san Eoraip uirthi freisin.

Comhpháirtíochtaí leis an earnáil dheonach

Choinnigh Bus Éireann lena chuid oibre go léir i gcomhar lenár nGrúpa Úsáideoirí faoi Mhíchumas – lena n-áirítear Cumann Cathaoireacha Rothaí na hÉireann, DeafHear, Comhairle Náisiúnta na nDall in Éirinn agus an Grúpa Fócais Míchumais de chuid Fhóram Pobail Bhaile Átha Cliath – chun cúrsaí inrochtaineachta a fheabhsú dár gcustaiméirí.

Inrochtaineacht

Feabhsuithe ar Stadanna Bus

Bíonn Bus Éireann ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus le húdaráis áitiúla maidir le dearadh stadanna bus nua, a éascóidh dár gcustaiméirí agus iad ag dul suas ar an mbus agus ag tuirlingt de ag stadanna bus saindeartha.

Inrochtaineacht do chathaoireacha rothaí

Cuireadh feithiclí nua leis an bhflít, feithiclí atá oiriúnach do chathaoireacha rothaí agus ina bhfuil suíocháin tosaíochta do phaisinéirí faoi mhíchumas luaineachta, agus anois tá 86% dár bhflít oiriúnach do chathaoireacha rothaí.

An flít atá i mbun seirbhíse sna cathracha agus sna bailte, oireann sé go hiomlán do chathaoireacha rothaí, agus i gcás an fhlíit cóistí a bhíonn ag feidhmiú ar sheirbhísí comaitéireachta agus ar sheirbhísí Expressway, oireann 79% de na busanna do chathaoireacha rothaí.

Tá Bus Éireann fós tiomanta do sheirbhísí cóiste inrochtana le hardaitheoir do chathaoir rothaí a bheith ar fáil ar gach bealach de réir mar a bheidh an líon iomlán cóistí inrochtana ar fáil agus an bonneagar cuí stadanna bus ann.

Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile

An Bord Stiúrthóirí

Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin

An tUasal Aidan Murphy (*Cathaoirleach*)

Deirdre Ashe Uasal

Anne Bradley Uasal

An tUasal John Moloney

An tUasal David McGarry

An tUasal Gerard Ryan

An tUasal Stephen Hannan

An Príomhfheidhmeannach

An tUasal Ray Hernan (*Príomhfheidhmeannach gníomhach ón 9 Eanáir 2017 go dtí an 31 Nollaig 2017 agus ceaptha sa ról sin ón 1 Eanáir 2018 ar aghaidh*)

An tUasal Martin Nolan (*chuaigh ar scor ar an 9 Eanáir 2017*)

Rúnaí agus Oifig Chláraithe

Tom Morgan

An Chloch Leathan

Baile Átha Cliath 7

Láithreán Gréasáin: www.buseireann.ie

Uimhir Chláraithe: 19570

Cuideachta Faoi Theorainn Scaireanna agus Cuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe faoi Acht na gCuideachtaí, 2014

Iniúcháirí Neamhspleácha

Deloitte

Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla

Ardán Phort an Iarla

Baile Átha Cliath 2

Beathaisnéisí na Stiúrthóirí

Aidan Murphy

Ceapadh Aidan Murphy ina chomhalta de bhord Bhus Éireann den chéad uair i mí Aibreáin 2013 agus ina Chathaoirleach ar an mbord i mí Iúil 2014.

Tháinig a théarma oifige chun críche ar an 8 Iúil 2017 agus athcheapadh é ina stiúrthóir agus ina Chathaoirleach ar an 6 Nollaig 2017.

Tá Aidan ina Stiúrthóir Straitéise le Carlow Precast agus tá taithí na mblianta aige ag obair mar ghairmí slabhra soláthair. Roimhe seo bhí sé ag feidhmiú mar Phríomhfheidhmeannach le Pulse Logistics, Stiúrthóir Bainistíochta Soláthair le C&C Group, Bainisteoir Ginearálta ag Wincanton Ireland agus Stiúrthóir Lóistíochta ag Allegro Ltd. Ba é an príomhchainteoir ag roinnt imeachtaí slabhra soláthair san Eoraip lena n-áirítear Logicon agus Cruinniú Mullaigh Shlabhra Soláthair na hEorpa agus is Comhalta é den Institiúid Chairte Lóistíochta agus Iompair in Éirinn (CILT) agus iarUachtarán uirthi.

Tá Aidan ina chomhalta de Choiste Straitéise an bhoird freisin (ar a dtugtaí Coiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird roimhe seo) agus is comhalta de bhord Ghrúpa CIÉ é chomh maith.

Deirdre Ashe

Ceapadh Deirdre Ashe ina comhalta boird de chuid Bhus Éireann den chéad uair i mí Iúil 2014. Tháinig a téarma oifige chun críche ar an 9 Iúil 2017 agus athcheapadh í ina stiúrthóir ar an 23 Lúnasa 2017.

Tá Deirdre ina comhalta de Choiste Luacha Saothair an bhoird freisin agus den Choiste Straitéise dá chuid (ar a dtugtaí Coiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird roimhe seo).

Is í Deirdre atá ina Stiúrthóir Línite Pearsanta le Liberty Insurance Ireland agus ba Shainchomhairleoir Bainistíochta í a bhíodh ag obair sa tír seo agus thar lear sa Mhargáíocht agus i Straitéis Táirgí agus Gnó. Roimhe seo bhí sí ina Stiúrthóir ar Aviva Health Insurance agus tá tréimhsí caite aici ag obair mar Stiúrthóir Margaíochta, Stiúrthóir Táirgí agus Stiúrthóir Tráchtála, ról inar éirigh léi cuideachtaí a sheoladh, a chomhtháthú agus dlús a chur faoin ailíniú idirnáisiúnta.

Bhronn Ollscoil na hÉireann, Gaillimh céim Baitsiléara Ealaíon san Eacnamaíocht uirthi, agus tá céim MBA aici freisin chomh maith le Dioplóma sa Stiúradh Cuideachtaí ó Institiúid na Stiúrthóirí.

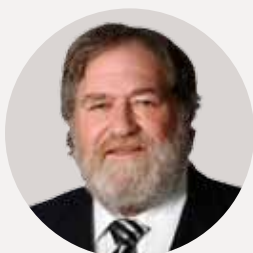
Anne Bradley

Ceapadh Anne Bradley ina comhalta den bhord i mí an Mheithimh 2015.

Tá Anne ina Stiúrthóir TF in Aer Lingus agus ina Stiúrthóir Práinnfhreagartha freisin. Roimhe sin bhí sí ina Stiúrthóir Oibríochtaí Lóistíochta agus í freagrach as comhlíonadh na n-oibríochtaí aerlíne. I measc na bpost ceannaireachta eile a bhí aici bhí Ceann Oibríochtaí Talún agus Sealbhóir Poist arna hAimniú ag an Aerlíne.

De bharr taithí mhór a bheith ag Anne i gcúrsaí iompair agus eitlíochta, tá scileanna agus saineolas aici atá an-ábhartha ina ról ar Bhord Bhus Éireann. Fágann an tuiscint atá aici ar a bheith ag feidhmiú i dtimpeallacht atá an-rialaithe agus an-iomaíoch gur maith an rogha í chun fónamh mar Chathaoirleach ar Choiste Sábháilteachta an bhoird.

Ghlac Anne leis an ról mar Chathaoirleach ar Choiste Sábháilteachta an bhoird i mí an Mheithimh 2015, agus tá sí ina comhalta freisin de Choiste Luacha Saothair an bhoird agus den Ghrúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí (GRAI).

Denis Mackin

Ceapadh Denis Mackin ina chomhalta boird i mí Iúil 2014. Tháinig a théarma oifige chun críche ar an 9 Iúil 2017.

Tá tríocha bliain caite ag Denis ag obair sa tSeirbhís Phoiblí in eagraíochtaí éagsúla cosúil le Post agus Teileagraf, Telecom Éireann agus Oifig na nOibreacha Poiblí. Is leis an Oifig um Sholáthar Rialtais is déanaí a bhí sé ag obair. Tá tréimhsí caite ag Denis ina chomhalta de Chomhairle Contae Bhaile Átha Cliath Theas agus ar choistí na Comhairle sin freisin. Bhí Denis ina chomhalta de Phobalscoil Thamhlachta ar feadh 22 bliain, agus i láthair na huaire tá sé ag feidhmiú mar Chathaoirleach ar Phobalscoil Old Bawn agus mar chomhalta d'Ionad Pobail Chill na Manach.

Bhí sé ina chomhalta de Choiste Sábháilteachta an bhoird go dtí gur tháinig a théarma oifige chun críche ar an 9 Iúil 2017.

Bill McCamley

Ceapadh Bill McCamley ar an mbord den chéad uair i mí na Nollag 1997 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go 2001.

Ba sa bhliain 1974 a thosaigh Bill ag obair le Bus Átha Cliath agus is tiománaí bus é atá ag obair i stáisiún Bhaile Phib. Bhí roinnt post éagsúil aige ina cheardchumann, SIPTU, lena n-áirítear ballraíocht sa Choiste Réigiúnach, sa Choiste Rannáin agus sa Choiste Craoibhe. Bhí sé ina chomhalta le déanaí de Choiste na hEarnála Iompair agus de Choiste Dhúiche Bhaile Átha Cliath. Rinne sé ionadaíocht ar son a cheardchumainn ag roinnt comhdhálacha iompair Eorpacha agus bhí sé ina bhall de Mheitheal na Roinne Dlí agus Cirt maidir le foréigean ar bhusanna (1996). Tá a lán scríofa ag Bill faoi shaincheisteanna iompair agus ceardchumainn, lena n-áirítear leabhar faoi stair oibrithe tram Bhaile Átha Cliath.

Bhí Bill ina Chomhalta Boird le CIÉ freisin agus chuaigh sé ar scor ó Bhord CIÉ agus ó Bhord Bhus Éireann ar an 12 Feabhra 2017.

John Moloney

Ceapadh John Moloney ar an mbord den chéad uair i mí na Nollag 2005 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go 2001.

Tháinig John ag obair le Bus Éireann sa bhliain 1978 agus is i gCorcaigh atá sé ag obair mar thiománaí bus. Is comhalta den NBRU é.

Tá John ina chomhalta de Choiste Sábháilteachta an bhoird agus ina chomhalta boird de chuid CIÉ freisin.

Henry Minogue

Ceapadh Henry Minogue ar an mbord den chéad uair i mí Dheireadh Fómhair 2011.

Ó 2006 i leith tá Henry ina Stiúrthóir TF le Virgin Media Ireland agus roimhe sin bhí sé ag obair mar Bhainisteoir Cláir i dtaobh Straitéise agus Pleanála. Tá 18 mbliana caite aige ag obair san earnáil TF agus Teileachumarsáide in Éirinn. Fuair sé an-chuid taithí ghnó i rith na tréimhe sin sa phleanáil straitéiseach TF, bainistiú oibríochtaí, seachadadh agus rialachas TF; agus claochlú gnó á chur chun cinn aige freisin trí mheán clár atá bunaithe ar an Nuálaíocht.

Is iomaí post comhairliúcháin agus post ardbhainistíochta sa tionscal Teileachumarsáide in Éirinn a bhí ag Henry roimhe seo. I measc a dhintiúr freisin tá poist chomhairleachta san earnáil mhiondíola agus san earnáil airgeadais. Is comhalta é Henry de Chumann Ríomhaireachta na hÉireann agus d'Institiúid na Stiúrthóirí in Éirinn.

Bhí Henry ina chomhalta den Ghrúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí (GRAI), ar a dtugtaí an Grúpa Athbhreithnithe Iniúchta roimhe seo. D'fhóin sé freisin mar chomhalta de Choiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird, ar a dtugtar Coiste Straitéise an bhoird anois.

Chuaigh Henry ar scor óna ról mar stiúrthóir ar an 28 Eanáir 2018.

David McGarry

Ceapadh David McGarry ina chomhalta den Bhord i mí Iúil 2015.

Tá David ina chathaoirleach ar an nGrúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí, ar a dtugtaí an Grúpa Athbhreithnithe Iniúchta roimhe seo. Tá sé ina chomhalta freisin de Choiste Luacha Saothair an bhoird gus den Choiste Straitéise dá chuid (ar a dtugtaí Coiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird roimhe seo).

Is é atá ina Phríomhoifigeach ar Henley Partners, gnólaht comhairliúcháin bainistíochta. Tá sé ina Chathaoirleach neamhfheidhmiúcháin ar Chuideachta Phort na Sionainne agus Fhainge. Bhíodh sé ina Phríomhoifigeach Airgeadais ar Shannon Group plc roimhe sin, ina Stiúrthóir Airgeadais agus Forbartha le Grúpa Indaver, agus roimhe sin arís bhíodh sé ag obair i réimse na baincfeireachta infheistíochta le NCB Corporate Finance agus i réimse na hiniúcháireachta agus na cuntasáíochta le KPMG. Cuntasóir Cairte agus Stiúrthóir Cairte is ea é. Tá MBA aige ó Ollscoil Lováin sa Bheilg, céim Baitsiléara Tráchtála ó Choláiste na hOllscoile, Corcaigh agus dioplóma agus teastas sa Stiúradh Cuideachtaí ó Institiúid na Stiúrthóirí.

Gerard Ryan

Ceapadh Gerard Ryan ina chomhalta den bhord i mí Iúil 2012 agus athcheapadh é in 2015.

Tá poist ardbhainistíochta ag Gerard le breis is 20 bliana anuas san earnáil seirbhísí airgeadais agus san earnáil TF in eagraíochtaí éagsúla. Tá sé ina Stiúrthóir Oibríochtaí i láthair na huair le Acorn Life Ltd, cuideachta Éireannach árachais saoil faoi úinéireacht phríobháideach, atá lonnaithe i nGaillimh. Is stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin é ar Acorn Insurance Ltd, bróicfeireacht árachais ghinearálta atá mar chuid den Ghrúpa Acorn. Tá an-chuid oibre déanta aige i réimse na bainistíochta ginearálta, agus tá neart taithí aige ar bhainistiú airgeadais agus costais, ar bhainistiú agus measúnú tionscadail, ar athrú gnó, ar an nuálaíocht ar bhonn na teicneolaíochta, ar sheirbhís do chustaiméirí agus ar bhainistíocht riosca.

Bhronn Scoil Ghnó larchéime Michael Smurfit i gColáiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath Céim Mháistir sa Riarachán Gnó air agus bhronn Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, céim Baitsiléara Eolaíochta san Eolaíocht Ríomhaireachta air.

Tá Gerard ina chathaoirleach ar an nGrúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí, ar a dtugtaí an Grúpa Athbhreithnithe Iniúchta roimhe seo, agus is é atá ina Chathaoirleach ar Choiste Straitéise an bhoird (ar a dtugtaí Coiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird roimhe seo).

Stephen Hannan

Ceapadh Stephen Hannan ina chomhalta de bhord Bhus Éireann ar an 1 Nollaig 2017 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001.

Tiománaí bus is ea é agus bíonn sé ag obair i nGaráiste na Rinne. Tá sé ina bhall de SIPTU agus bhí réimse leathan post aige sa cheardchumann sin le beagnach 30 bliain anuas. Tá sé ina Uachtarán ar Choiste na dTiománaithe Bus, ina Leas-Chathaoirleach ar Choiste na hEarnála Iompair agus ar an gCoiste Rannán, agus is é Ionadaí a losta é.

Tá Stephen ina chomhalta boird de chuid CIÉ ó mhí na Nollag 2017 i leith agus tá sé ina stiúrthóir ar Bhus Átha Cliath freisin.

Tuarascáil na Stiúrthóirí

Tá a dtuarascáil bhliantúil á cur i láthair ag na stiúrthóirí de réir a n-oibleagáidí faoi Acht na gCuideachtaí, 2014 agus faoin Acht Iompair (Córas Iompair Éireann a Atheagrú), 1986, i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2017.

Príomhghníomhaíochtaí agus Athbhreithniú ar an nGnó

Is cuideachta bainistíochta iompair é Bus Éireann, arb iad a phríomhghníomhaíochtaí gréasán comhtháite seirbhísí a bhainistiú agus a phleanáil, trí úsáid a bhaint as a chuid acmhainní féin agus acmhainní fochonraitheoirí. Áirítear sa ghréasán comhtháite sin seirbhísí cóiste cian-iompair, seirbhísí bus áitiúla, tuaithe, comaitéireachta, cathracha, cúigeacha agus baile. Chomh maith leis sin, tá an Chuideachta freagrach as an Scéim Iompar Scoile náisiúnta a bhainistiú agus a sholáthar thar ceann na Roinne Oideachais agus Scileanna.

Is é Córas Iompair Éireann, ar fochuideachta de chuid Bhus Éireann é, údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann iompar poiblí ar talamh ar fáil in Éirinn. Tá sé ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus tuairiscíonn sé don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Thabhaigh an Chuideachta easnamh foriomlán €23.7 milliún (2016: easnamh €9.5 milliún) tar éis íocaíochtaí na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP) dar luach €47.7 milliún (2016: €41.9 milliún) a bheith faighte aici. B'ionann costas an bhreosla agus €27.1 milliún in 2017 i gcomparáid le €33.5 milliún in 2016. Ba é an phríomhchúis leis an laghdú sin ná praghsanna ní b'ísle ar an mbreosla ar mhargadh an domhain agus gur spáráladh breosla le linn na tréimhse gníomhaíochta tionsclaíche in 2017. Cuireadh muirear lagaithe €2.38 milliún ar luach an fhlíl amhail an 31 Nollaig 2017.

Bhí an Tuilleamh roimh Ús, Dímhéas agus Amúchadh (TRÚCDA) €2.87 milliún níos airde in 2017 ná mar a bhí in 2016, rud is cúis dóchais dúinn.

Chuir an t-easnamh sin díomá orainn ach d'eascair sé as cúinsí an-dúshlánach tráth ar tháinig laghdú ar ioncam na Cuideachta de bharr stailc fhada in 2017. Bhí drochthionchar ag an stailc ar na costais freisin. Tháinig laghdú 1.83 milliún ar líon na n-aistear paisinéirí ar bhóithre, agus tharla cuid den laghdú sin mar gheall ar an ngníomhaíocht thionsclaíoch a mhair trí seachtaine in 2017, tráth nach raibh aon bhusanna paisinéirí ar na bóithre. Tháinig méadú 0.26 milliún ar líon na n-aistear scoile in 2017.

Tá an Chuideachta fós ag cur béim mhór ar ghréasán sábháilte, éifeachtach seirbhísí a sholáthar dá cuid custaiméirí go léir. Tá dúshlán mór iomaíochta fós i réim sa mhargadh ina bhfeidhmíonn an Chuideachta a cuid seirbhísí tráchtála. Is maith mar is eol do na stiúrthóirí agus don lucht ardbhainistíochta go bhfuil staid airgeadais na Cuideachta an-dona, agus luach na nglansócmhainní laghdaithe ó €6.8 milliún in 2016 go dtí glandliteanas €16.9 milliún in 2017. Tá méadú tagtha ar an gcaillteanas carntha go dtí €46.1 milliún amhail an 31 Nollaig 2017 (€22.4 milliún in 2016). Tá an méid sin amhlaidh tar éis soláthar a dhéanamh le haghaidh téarnaimh, athstruchtúrú suntasach agus costais oibríocháin mar chuid den phlean gnó a d'aontaigh an bord stiúrthóirí agus a aontaíodh leis an bhfoireann agus leis na ceardchumainn.

Ní féidir le Bus Éireann leanúint ar aghaidh leis an leibhéal caillteanais a tharla in 2017 agus in 2016. Ullmhaíodh an Plean chun an Gnó a Athstruchtúrú, ar cheadaigh an bord é i mí na Bealtaine 2017, go sonrach chun aghaidh a thabhairt ar an gcaillteanas sin agus chun plean inmharthanachta a ullmhú lena gcinnteofar go bhfeabhsóidh an Chuideachta a cumas iomaíochta agus go ndéanfaidh sí brabús réasúnta ar féidir é a ath-infheistiú inár gcuid seirbhísí. Beimid ag díriú ar bhonn costais atá sábháilte, inbhuanaithe agus iomaíoch a sholáthar ina gcuimseofar éifeachtúlacht oibríochta níos mó agus tagarmharcáil in aghaidh an dea-chleachtais idirnáisiúnta.

Áiríodh sa mholadh ón gCúirt Oibreachais beagnach 60 athrú ar na cleachtais oibre chomh maith le laghdú 242 duine ar líon na mball foirne. Tosaíodh á chur chun feidhme i mí an Mheithimh 2017 agus measfar go leanfar leis ar feadh na bliana 2018. Leis na tionscnaimh sin mar aon le bearta spárála costais nach mbaineann leis an bpárolla, meastar go spárálfaidh an Chuideachta thart ar €22m i mbliain iomlán, agus spáráladh breis is €4.5m cheana in 2017. Chuidigh sé sin le staid airgeadais na Cuideachta le linn 2017, agus thuairiscigh sí easnamh €7.2m roimh eisceachtaí (easnamh €8.6m in 2016). Cé gur caillteanas ábhartha é sin, is fearr an staid é i leith an bhuiséid mar atá leagtha amach sa Phlean Gnó, inar réamh-mheasadh go ndéanfaí caillteanas €16.7m roimh eisceachtaí agus caillteanas €36.7m dá gcuirfí na heisceachtaí san áireamh. Ina theannta sin, measadh gur €29.9m an glandliteanas a bheadh ag an gCuideachta ag deireadh na bliana 2017, ach mar a luadh thuas, ba é staid an ghlandliteanais iarbhrí a tuairiscíodh ag deireadh na bliana 2017 ná €16.9m. Feabhas €9.5m atá i gceist leis an gcaillteanas €7.2m roimh eisceachtaí a rinneadh i leith 2017 i gcomparáid leis an bhfigiúr €16.7m a luadh sa bhuiséad. Tá roinnt cúiseanna leis sin agus luaitear na cinn is ábhartha thíos:

- Méadú €6m ar an bhfóirdheontas OSP, lena gcuimsítear go háirithe an muirear rochtana bonneagair (€1m), muirear i leith seirbhísí nua (€2.2m) agus méadú ar an bhfóirdheontas mar gheall ar leithdháileadh costas nuashonraithe (€2.8m). Athrú nua is ea an tríú ardú ar an bhfóirdheontas nach raibh san áireamh roimhe seo i mbuiséad an Phlean Gnó
- Laghdú €3.8m ar na glanchostais, laghdú €10.8m idir an párolla, breosla, cothabháil, costais oibriúcháin agus costais éileamh a ndearnadh cúiteamh éigin orthu de bharr méadú €7m i leith Busanna ar Cíos, Muirir Ghrúpa agus Dímhéas.

Bhí an Plean Gnó a cheadaigh an bord i mí na Bealtaine 2017 ina ghné lárnach sa mheasúnú a rinne an bord ar chumas na Cuideachta chun leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach. Ós rud é go raibh toradh iarbhair na bliana 2017 níos fearr ná mar a bhí réamh-mheasta sa Phlean Gnó, is mó an mhuinín atá ag an mBord go mbeidh gnó na Cuideachta inmhathana sa todhchaí. I mí Dheireadh Fómhair 2017, d'ullmhaigh an lucht bainistíochta buiséad athbhreithnithe i gcomhair 2018, inar réamh-mheasadh go ndéanfadh an Chuideachta brabús €3m. Tá é sin ag teacht leis na réamh-mheastacháin i leith 2018 mar atá leagtha amach sa Phlean Gnó.

Athbhreithniú ar Fheidhmíocht Oibríochtaí, Airgeadais agus Innealtóireachta

Mar chuid den mhonatóireacht a dhéantar ar fheidhmíocht na Cuideachta déanann foireann bainistíochta agus stiúrthóirí na Cuideachta athbhreithniú rialta ar phríomhtháscairí oibriúcháin agus feidhmíochta airgeadais.

Chun an bonn costais a fheabhsú, b'éigean dúinn athruithe a dhéanamh ar na cleachtais oibre, an lucht oibre a chuíchóiriú, roinnt bealaí tráchtála a dhúnadh agus gearradh siar ar an gcaiteachas lánroghnach foriomlán. Cuireadh cuid mhaith de na bearta sin chun feidhme faoi dheireadh 2017 agus sa chéad ráithe de 2018. Chuir an fhoireann bainistíochta na bearta sin chun feidhme d'fhonn a chinntiú nach é amháin gur féidir lenár ngnó tráchtála dul san iomaíocht sa mhargadh, ach gur féidir leis brabús a dhéanamh ionas go bhféadfar infheistíocht leanúnach a dhéanamh sa fhliú agus sa tairiscint do chustaiméirí, ós rud é nach bhfaigheann siadsan cistiú ar bith ón Stát.

Tá Bus Éireann tiomanta don chaidreamh a fheabhsú lenár gcustaiméirí, comhpháirtithe agus páirtithe leasmhara ar fud an phobail chun leibhéal sásta na gcustaiméirí a fheabhsú a thuilleadh agus chun cur leis an gclú corparáideach atá ar Bhus Éireann.

Díbhinní

Ní dhearnadh aon díbhinní a mholadh, a dhearbhu ná a íoc i rith na bliana 2017 (2016: €nialas).

Príomhrioscaí agus Príomhábhair Neamhchinnteachta

Is iad na rioscaí agus na hábhair neamhchinnteachta is mó atá ag bagairt ar an gCuideachta ná cur chun feidhme iomlán an phlean athstruchtúraithe, rioscaí iomaíochta, rioscaí rialála agus rioscaí i dtaobh leachtachta.

Tá an Chuideachta tiomanta do rioscaí a bhainistiú ar bhealach córasach, smachtaithe. Déantar na príomhrioscaí a shainaithint agus ullmhaítear pleananna gníomhaíochta chun na rioscaí sin a mhaolú. Tá clár rioscaí ag an gCuideachta a ndéantar nuashonrú leanúnach air lena athbhreithniú ag na stiúrthóirí agus ag an bhfoireann ardbhainistíochta. Tá Coiste Sábháilteachta ag an mbord chun athbhreithniú a dhéanamh ar cheisteanna a bhaineann le sábháilteacht agus cothabháil. Tá sé den chúram ar Choiste Straitéise an bhoird (ar a dtugtaí Coiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird roimhe seo) athbhreithniú a dhéanamh ar rioscaí tráchtála agus tá sé de chúram ar an nGrúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí (GRAI), ar a dtugtaí an Grúpa Athbhreithnithe Iniúchta roimhe seo, athbhreithniú agus monatóireacht a dhéanamh ar an rialú inmheánach agus ar rioscaí iniúchóireachta.

An Plean Athstruchtúraithe a chur chun Feidhme

Ceann de na rioscaí ba mhó a bhí le sárú ag an gCuideachta is ea an drochstaid ina bhfuil cúrsaí airgeadais le tamall de bhlianta anuas. Tá an chuid is mó de na hathruithe sin curtha chun feidhme ag an lucht bainistíochta, lena áiríodh uainchláir, dualgais agus córas sealaíochta níos éifeachtaí do thiománaithe, comhdhlúthú ar phréimheanna agus íocaíochtaí ragoibre go léir na dtiománaithe in aon ráta amháin in aghaidh na huaire, agus níos mó solúbthachta maidir le leas a bhaint as tiománaithe breise agus tiománaithe páirtaimseartha. Chomh maith leis sin, tá feidhmiú iomlán na teileamaitice feithicle ar bun freisin. I measc na n-athruithe eile tá ciorruithe pá agus uaireanta oibre níos faide do ghráid seachas na tiománaithe.

Rioscaí i dtaobh Iomaíochais agus Rialála

Bíonn an Chuideachta ag brath ar dhálaí dearfacha inbhuanaithe an mhargaidh dá cuid seirbhísí tráchtála agus ar chistiú leordhóthanach do sheirbhísí poiblí agus do sheirbhísí bus scoile ón Údarás Náisiúnta Iompair agus ón Roinn Oideachais agus Scileanna faoi seach.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Tá an Chuideachta faoi réir rialú forleathan ag an Údarás Náisiúnta Iompair maidir le seirbhísí iompair a sholáthraíonn sí agus lena n-áirítear ceanglais tuairiscithe mhionsonraithe agus spriocanna dúshlánacha arna leagan síos ag an Údarás.

Áirítear leis sin freisin comhlíonadh théarmaí an chonartha dámhachtana díri cúig bliana leis an Údarás Náisiúnta Iompair a síníodh amach sa bhliain 2014.

Rioscaí i dtaobh Leachtachta

Déantar bainistiú daingean ar an leachtacht ar bhonn Ghrúpa CIÉ. Tá foireann ghairmiúil thiomanta againn a dhéanann comhordú ó lá go lá ar bhainistiú airgid agus cistiú, mar aon le pleanáil bhliantúil agus ilbhliantúil agus cistiú corparáideach a fháil ó bhainc ar leor é ionas gur féidir le Grúpa CIÉ leanúint ar aghaidh ag feidhmiú.

Timpeallacht Rialaithe

Tá rialuithe na Cuideachta bunaithe ar chóras comhbhainistíochta a fheidhmíonn ar bhonn próiseas. Is é an cuspóir atá ann a chinntiú nach ndéanfar dochar do shláine ná do luachanna eiticiúla na Cuideachta. Is ar bhonn príomhphróisis ghnó agus beartais agus nósanna imeachta bainteacha na cuideachta, mar aon le teoracha áitiúla, a rialaítear í. Tá stór cuimsitheach beartas, treoirlínte, nósanna imeachta agus próiseas athbhreithnithe á gcoimeád ar fud na ranna agus na n-aonad gnó go léir lena chinntiú go gclóifear go seasta leis an rialú.

Forbairtí Amach Anseo

Tá an Chuideachta fós ag déanamh dianmhonatóireacht ar a hioncam agus costais go dtí 2018 agus ina dhiaidh sin trí dhul i ndlúthchomhairle lena páirtithe leasmhara go léir.

Tar éis athruithe ar an bhfoireann bainistíochta, cuireadh tús le hathbhreithniú ar an ngnó i mí Eanáir 2017, agus é ina chuspóir plean a ullmhú chun an méid seo a leanas a bhaint amach:

- an fheidhmíocht airgeadais lag a chobhsú agus a aisiompú, agus
- a bheith ina bhunchloch le haghaidh an gnólaicht a dhéanamh inmharthana agus inbhuanaithe sa chaoi is go mbeadh sé in ann dul san iomaíocht i margadh atá seasta ag éirí níos iomaíche.

Glacadh bearta chun aghaidh a thabhairt air sin.

Léirigh an measúnú tosaigh nach le Expressway amháin a bhain na dúshláin atá roimh an Chuideachta. B'éigean athbhreithniú a dhéanamh ar gach gné den Chuideachta.

Lean an t-athbhreithniú sin ar aghaidh ar feadh 4 mhí in 2017. Deimhníodh san athbhreithniú nach raibh cleachtais oibre na Cuideachta, struchtúr na heagraíochta, an struchtúr bainistíochta ná na córais faisnéise 'oiriúnach don fheidhm' agus mura nglacfaí gníomh práinneach go mbeadh impleachtaí tromchúiseacha acu i leith inmharthanacht na Cuideachta ina hiomláine.

Ghlac an lucht bainistíochta beart láithreach i mí Eanáir 2017 chun cúrsaí airgeadas na Cuideachta a stopadh ó dhul in olcas, ach níor éirigh leis an rannpháirtíocht leis an bhfoireann agus na ceardchumainn agus tugadh cuireadh do na páirtithe go léir teacht os comhair an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre. Níor éirigh leis na cainteanna sin agus bhí gníomhaíocht thionsclaíoch ar bun ar feadh tréimhse 3 seachtaine i Márta/Aibreán 2017. Ní raibh aon bhusanna ar an mbóthar ag an gCuideachta le linn na tréimhse sin. Ar deireadh thiar, tar éis dianbhabhta cainteanna breise ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, cuireadh na páirtithe ar aghaidh chuig an gCúirt Oibreachais. Tar éis éisteachtaí a mhair dhá lá, d'eisigh an Chúirt Oibreachais moladh mionsonraithe ar ghlac an Chuideachta leis. Cuireadh ballóid ar bun ina thaobh agus ghlac móramh de na baill foirne leis.

Bhí an bord agus an lucht bainistíochta den tuairim go raibh a lán tionscnamh sa mholadh ón gCúirt Oibreachais a chuirfidh ar chumas na Cuideachta, anois agus iad curtha chun feidhme, na cuspóirí atá leagtha amach thuas a bhaint amach. Cuireadh na tionscnaimh sin san áireamh i bplean gnó a cheadaigh an bord i mí na Bealtaine 2017. Tá an chuid is mó de na hathruithe ar chleachtais oibre curtha chun feidhme anois, lena n-áirítear uainchláir, dualgaí agus córas sealáíochta níos éifeachtaí do thiománaithe, comhdhlúthú ar phréimheanna agus íocaíochtaí ragoibre go léir na dtiománaithe in aon ráta amháin in aghaidh na huaire, agus níos mó solúbthachta maidir le leas a bhaint as tiománaithe breise agus tiománaithe páirtaimseartha. Chomh maith leis sin, tá feidhmiú iomlán na teileamaitice feithicle ar bun freisin. I measc na n-athruithe eile tá ciorruithe pá agus uaireanta oibre níos faide do ghráid seachas na tiománaithe.

Infheistíocht Chaipitiúil

Bhí an caiteachas caipitiúil cothrom le €32.5 milliún in 2016 (2016: €30.2 milliún). In 2017 fuair an Chuideachta cistiú caipitil do sheirbhísí OSP ón Údarás Náisiúnta Iompair ar fiú €27.2 milliún é (2016: €18.1 milliún), lena n-áirítear deontais €0.27 milliún (2016: €2.6 milliún) i leith na talún agus na bhfoirgneamh atá i seilbh CIÉ, rud a chuir ar chumas na Cuideachta infheistíocht a dhéanamh i seirbhísí feabhsaithe dá custaiméirí.

Scairchaipiteal agus Cúlchistí

Tá sonraí i dtaobh scairchaipiteal na Cuideachta leagtha amach i nóta 16. Ní raibh aon ghluaiseachtaí sa Scairchaipiteal i rith na bliana. Níl fochuideachta ar bith ag an gCuideachta ná infheistíocht ar bith i gcuideachtaí eile agus sin mar a bhí amhlaidh an bhliain roimhe seo.

Tháinig meath suntasach ar chúlchistí na Cuideachta i rith 2017 tar éis di soláthar a dhéanamh i gcomhair costais athstruchtúraithe agus costais téarnaimh, agus bhí caillteanais carntha cothrom le €46.1 milliún aici ag deireadh 2017 (2016: €22.4 milliún).

San áireamh sna cúlchistí ioncaim, tá airgead atá ar seilbh don chaiteachas a dhéanfaidh an Chuideachta ar lompár Scoileanna amach anseo thar ceann na Roinne Oideachais agus Scileanna, agus dó sin amháin. Ba é an t-airgead a bhí ar seilbh ag deireadh 2017 ná €6.8m (2016: €6.9m).

Creideann an bord agus an fhoireann ardbhainistíochta nach mór tagairt a dhéanamh do na suimeanna sin chun soiléiriú a dhéanamh ar staid na Cuideachta maidir le hlompár Scoile. Is féidir leis an gCuideachta an t-airgead sin a tharraingt anuas uaireanta le toiliú ón Roinn Oideachais agus Scileanna chun íoc as caiteachas riachtanach ar lompár Scoile i rith 2018 agus as sin amach. Tá tuilleadh sonraí luaite i nóta 20 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Tinreamh ag cruinnithe an Bhoird/na gCoistí

Anseo thíos tá liosta sonraí maidir le tinreamh na stiúrthóirí ag cruinnithe boird/coiste a reáchtáladh in 2017:

	Bord	Sábháilteacht	Tráchtáil agus Nuálaíocht	Luach Saothair
An tUasal Aidan Murphy	9/9		6/6	
An tUasal Bill McCamley	1/1			
An tUasal John Moloney	12/13	3/5		
An tUasal Henry Minogue	12/13		5/6	
An tUasal Gerard Ryan	13/13		6/6	
Deirdre Ashe Uasal	13/13		5/6	5/5
An tUasal Denis Mackin	7/8	3/3	1/1	
Anne Bradley Uasal	12/13	5/5		5/5
An tUasal David McGarry	12/13		6/6	5/5
An tUasal Stephen Hannan	1/1			

Ba chruinnithe comhpháirteacha leis ag an nGrúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí (GRAI) iad gach cruinniú a thionóil Coiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird i rith 2017.

Cruinnithe na Scairshealbhóirí

Déantar cruinniú ginearálta bliantúil na Cuideachta a thionól uair amháin gach bliain féilire cibé tráth (nach faide ná cúig mhí dhéag tar éis an chruinnithe ghinearálta bhliantúil roimhe sin) agus cibé áit a leagfaidh na stiúrthóirí síos. Féadfaidh na stiúrthóirí cruinniú ginearálta urghnách den chuideachta a thionól aon uair a mheasann siad gur cuí sin nó ar iarraidh ó Chóras lompair Éireann.

An Bord

Is tríd an mbord stiúrthóirí atá an Chuideachta á rialú. Thionóil comhaltaí an bhoird trí chruinniú dhéag in 2017 (deich gcinn in 2016) agus is ann do sceideal míreanna ar leith atá le ceadú aige. Cuimsítear sa bhord stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin amháin, a raibh beirt acu ina stiúrthóir is oibrí ag deireadh na bliana. Níl aon stiúrthóirí feidhmiúcháin ar an mbord.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

An Grúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí (GRAI)

In 2017 bhí na stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas páirteach sa Ghrúpa:

An tUasal D McGarry (Cathaoirleach)
An tUasal H Minogue (chuaigh ar scor ar an 28 Eanáir 2018)
An tUasal G Ryan
A Bradley Uasal

Tháinig an Coiste sin le chéile deich n-uaire i rith 2017 (2016: ceithre huaire). Ina theannta sin, ba i gcomhpháirt leis an gCoiste Tráchtála agus Nuálaíochta a reáchtáladh sé chruinniú as na deich gcin.

Is iad na príomhdhualgais atá ar an GRAI maoirseacht a dhéanamh ar an gcaidreamh leis an iniúchóir seachtrach, lena n-áirítear cinntí maidir le ceapadh an iniúcháir sheachtraigh, táillí iniúcháireachta, agus aon cheisteanna a bhaineann le neamhspleáchas, éirí as nó dífhostú. Pléann sé cineál agus raon feidhme na hiniúcháireachta agus a cuid torthaí leis an iniúchóir seachtrach. Chomh maith leis sin, déanann an GRAI monatóireacht ar shláine na ráiteas airgeadais arna n-ullmhú ag an gCuideachta.

Déanann sé athbhreithniú leanúnach ar éifeachtacht rialuithe inmheánacha agus chórais bhainistíochta riosca na Cuideachta tríd an eolas is déanaí a fháil ó rannóg Iniúcháireachta Inmheánaí an Ghrúpa agus ón bhfoireann ardbhainistíochta.

Rinneadh athbhreithniú ar Théarmaí Tagartha an GRAI i rith 2017 agus cheadaigh an bord Téarmaí Tagartha athbhreithnithe a ndéanfar athbhreithniú tráthúil orthu as seo amach de réir mar is cuí.

Tar éis dó gach caidreamh idir an Chuideachta agus an gnólacht iniúcháireachta seachtraí a mheas, ní dóigh leis an GRAI go ndéanann an caidreamh sin dochar do bhreithiúnas ná neamhspleáchas an iniúcháir.

Níl Coiste Iniúcháireachta ag Bus Éireann ach is ionann na téarmaí tagartha atá ag an GRAI maidir le maoirseacht agus athbhreithniú agus na téarmaí a bheadh ag Coiste Iniúcháireachta.

Coiste Luacha Saothair an Bhoird

Bunaíodh Coiste Luacha Saothair an bhoird amach sa bhliain 2015 agus tháinig sé le chéile cúig huaire in 2017 (ceithre huaire in 2016). Bhí na stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas ar an gcoiste:

D Ashe Uasal (Cathaoirleach) (chuaigh ar scor ar an 9 Iúil 2017, athcheapadh í ar an 23 Lúnasa 2017)
A Bradley Uasal
An tUasal D McGarry

Déanann an Coiste breithniú agus athbhreithniú ar bheartais a bhaineann le luach saothair agus acmhainní daonna sa Chuideachta.

Tá athbhreithniú á dhéanamh ar na Téarmaí Tagartha agus tá sé beartaithe go gcuirfidh an bord i gcrích é agus go gceadóidh siad é go luath in 2018.

Coiste Sábháilteachta an Bhoird

Thionóil an Coiste Sábháilteachta de chuid bhord Bhus Éireann, coiste a bunaíodh ar leibhéal fobhoird in 2004, cúig chruinniú (sé chruinniú in 2016) i rith na bliana 2017. Déanann an Coiste sin monatóireacht ar fheidhmíocht sábháilteachta na Cuideachta bunaithe ar phlean bliantúil sábháilteachta, mar aon le spreagadh a thabhairt don oiread rannpháirtíochta agus is féidir i bhfeasacht sábháilteachta agus i gcosc timpistí ar fud na Cuideachta.

Bhí na stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas ar an gCoiste in 2017:

A Bradley Uasal (Cathaoirleach)
An tUasal J Moloney
An tUasal D Mackin (chuaigh ar scor ar an 9 Iúil 2017)

Coiste Straitéise an Bhoird

Bíonn an coiste seo, ar a dtugtaí Coiste Tráchtála agus Nuálaíochta an bhoird roimhe seo, ag déileáil le ceithre réimse ar leith – forbairt fiontar, nuálaíocht teicneolaíochta, margaíocht agus taighde, agus beartas agus pleanáil – mar aon le cúrsaí straitéise. Tháinig an coiste le chéile sé huairé i rith na bliana 2017 (cúig huairé in 2016) agus is i gcomhpháirt leis an GRAI (GAI roimhe seo) a eagraíodh na himeachtaí go léir in 2017. Bhí na stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas ar an gCoiste Straitéise in 2017:

An tUasal G Ryan	(Cathaoirleach)
D Ashe Uasal	(chuaigh ar scor ar an 9 Iúil 2017, athcheapadh í ar an 23 Lúnasa 2017)
An tUasal H Minogue	(chuaigh ar scor ar an 28 Eanáir 2018)
An tUasal A Murphy	(chuaigh ar scor ar an 8 Iúil 2017, athcheapadh é ar an 6 Nollaig 2017)
An tUasal D McGarry	

Rannpháirtíocht na bhFostaithe agus Comhairliúchán leo

Coinníodh leis an rannpháirtíocht leis na fostaithe ar feadh na bliana ar roinnt bealaí éagsúla.

Mar chuid den chomhairliúchán leis an bhfoireann ar fad, foilsíonn an Chuideachta iris inmheánach dar teideal BÉ Connected, a heisítear roinnt uaireanta i rith na bliana.

Sláinte agus sábháilteacht

Tá an Chuideachta tiomanta d'fholáine a fostaithe a chinntiú trí ionad oibre sábháilte a choimeád ar bun agus an reachtaíocht fostaíochta ábhartha a chomhlíonadh, lena n-áirítear an tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005. Déantar monatóireacht ar an rialachas ar Shláinte agus Sábháilteacht trí Choiste Sábháilteachta an bhoird.

Cleachtais Íocaíochta

Aithníonn an Chuideachta an fhreagracht atá uirthi i dtaobh féachaint chuige go gcomhlíonfar forálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2013, arna leasú, i ngach gné ábhartha. Is é beartas íocaíochta na Cuideachta é ceangaltais an Rialacháin a chomhlíonadh.

Taifid Chuntasaíochta

Is iad na bearta atá glactha ag na stiúrthóirí d'fhonn a chinntiú go gcomhlíonfar oibleagáid na Cuideachta i dtaobh leabhair chuntais chuí a choimeád de réir Alt 281 go dtí Alt 285 d'Acht na gCuideachtaí, 2014 ná córais agus nósanna imeachta cuí a úsáid agus daoine inniúla a fhostú. Is ag Bus Éireann, an Chloch Leathan, Baile Átha Cliath 7, atá na leabhair chuntais á gcoimeád.

Stiúrthóirí

Is é an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a cheapann stiúrthóirí na Cuideachta. Seo thíos ainmneacha na ndaoine a bhí ag feidhmiú mar stiúrthóirí i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2017. D'fhóin siad mar stiúrthóirí ar feadh na bliana go léir mura luaitear a mhalairt.

An tUasal Aidan Murphy	(chuaigh ar scor ar an 8 Iúil 2017, athcheapadh é ar an 6 Nollaig 2017)
An tUasal Bill McCamley	(chuaigh ar scor ar an 12 Feabhra 2017)
An tUasal John Moloney	
An tUasal Henry Minogue	(chuaigh ar scor ar an 28 Eanáir 2018)
An tUasal Gerard Ryan	
Deirdre Ashe Uasal	(chuaigh ar scor ar an 9 Iúil 2017, athcheapadh í ar an 23 Lúnasa 2017)
An tUasal Denis Mackin	(chuaigh ar scor ar an 9 Iúil 2017)
Anne Bradley Uasal	
An tUasal David McGarry	
An tUasal Stephen Hannan	(ceapadh é ar an 1 Nollaig 2017)

Ní raibh aon leas ag na stiúrthóirí ná na rúnaithe a d'fhóin i rith na bliana in aon scair ná binitíur de chuid na Cuideachta, dá cuideachta sealbhaíochta ná dá comh-fhochuideachtaí tráth ar bith le linn na bliana.

Ní raibh aon chonradh ná socrú a rinneadh i gcaitheamh na bliana ina raibh leas ábhartha ag stiúrthóirí i dtaca le gnó na Cuideachta.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú

Na sonraí maidir leis na beartais agus na nósanna imeachta arna gcur chun feidhme ag Grúpa Chóras Iompair Éireann, agus an Chuideachta seo san áireamh, i ndiaidh fhoilsiú an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, tá siad leagtha amach i dTuarascáil Bhliantúil Ghrúpa Chóras Iompair Éireann. Leagtar síos íoschaighdeán sa chód agus déanann an Bord tréanarracht a chinntiú go bhfuil an dea-chleachtas i dtaobh Rialachas Corparáideach á chomhlíonadh aige agus é i mbun gnó. Tá na hathruithe de bharr chur chun feidhme leagan na bliana 2016 den Chód Chleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú á léiriú go hiomlán i ráitis airgeadais na bliana 2017, agus leagtar amach thíos an Ráiteas faoin Rialú Inmheánach atá de dhíth.

Ráiteas faoin Rialú Inmheánach

Raon Feidhme na Freagrachta

Aithníonn Bus Éireann an fhreagracht atá air a chinntiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Cuirtear san áireamh leis an bhfreagracht sin ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh ceaptha chun riosca a bhainistiú ionas go mbeidh sé ar leibhéal inghlactha, agus níl chun fáil réidh leis ar fad. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go bhfuil sócmhainní á gcosaint, go bhfuil idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart agus go bhfuil earráidí nó neamhrialtachtaí á bharrtha á gcosc nó á mbrath ar shí thráthúil.

Bhí an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann le treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i bhfeidhm i mBus Éireann don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 agus go dtí an dáta ar ar ceadaiódh na ráitis airgeadais.

An Cumas i dtaobh Riosca a Láimhseáil

Tá Grúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí (GRAI) ag Bus Éireann, agus déantar foráil lena chuid téarmaí maidir le roinnt stiúrthóirí a cheapadh chuig an ngrúpa sin, a nglacfaidh duine acu ról an Chathaoirligh. Tháinig an Coiste sin le chéile deich n-uaire i rith 2017.

Ina ról mar chuid de Ghrúpa CIÉ, tá feidhm iniúchóireachta inmheánaí bunaithe ag Bus Éireann freisin, a bhfuil dóthain acmhainní aici agus a bhíonn ag gabháil do chlár oibre arna aontú leis an GRAI.

Ina ról mar chuid de Ghrúpa CIÉ, d'fhorbair Bus Éireann struchtúr bainistíochta riosca faoina leagtar an fhreagracht as Bainistíocht Riosca ar an bPríomhoifigeach Riosca nua-cheaptha (nó duine eile oiriúnach den lucht bainistíochta), agus leagann an té sin síos struchtúr tuairiscithe. Is é an Bord atá freagrach as an gCreat Bainistíocht Riosca a ullmhaíonn siadsan agus is é a cheadaíonn é. Tá an Creat sin curtha in oiriúint dá gcuid cuspóirí straitéiseacha sonracha, agus chun a neamhchosaint ar rioscaí sonracha a bhainistiú go héifeachtach agus go héifeachtúil, i gcomhthéacs an bheartais.

Is é an beartas atá ann ná a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta cuí i bhfeidhm laistigh de Bhus Éireann chun na príomhrioscaí atá roimh gach réimse den ghnó a aithint, a mheas agus a bhainistiú. Is iad na príomhrioscaí iad siúd ar féidir leo dochar a dhéanamh dá cháil, dá acmhainn oibríochtúil nó dá acmhainn airgeadais, guaiseacha a chur faoi deara, nó é a stopadh óna chuspóirí a bhaint amach ar shlí ina léirítear drogall roimh rioscaí.

An Creat Riosca agus Rialaithe

Soláthraítear dearbhú riosca trí mheán na trí líne cosanta. Is é an príomhdhifríocht atá idir na trí líne cosanta ná a leibhéal neamhspleáchais.

I samhail rialachais atá bunaithe ar thrí líne cosanta, déantar idirdhealú idir acmhainní riosca, maoirseacht rioscaí agus maoirsiú rioscaí mar seo a leanas:

- Úinéireacht riosca, eadhon na feidhmeanna a ghlacann seilbh ar na rioscaí agus a dhéanann iad a bhainistiú mar chuid dá ngníomhaíochtaí ó lá go lá (an chéad líne cosanta)
- Maoirseacht riosca, eadhon na feidhmeanna a dhéanann maoirseacht ar rioscaí agus a chuireann dúshlán na bhfoirne bainistíochta go stuama (an dara líne cosanta); agus
- Maoirsiú riosca, eadhon feidhmeanna a sholáthraíonn dearbhú neamhspleách (an tríú líne cosanta)

Tá úinéireacht rioscaí ailínithe le húinéireacht ghnó. Toisc go bhfuil na daoine atá i gceannas ar na rannóga freagrach as cuspóirí gnó a bhaint amach, is iad atá freagrach ar deireadh thiar, ina gcáil mar úinéirí rioscaí, as rioscaí a bhaineann lena gcuid réimsí freagrachta féin a aithint agus a bhainistiú. Feidhmíonn siad an fhreagracht sin trína chinntiú go gcuirtear aithint rioscaí san áireamh go hiomlán i ngníomhaíochtaí laethúla na ndaoine atá ag obair laistigh dá rannóga.

Nuair a aithnítear rioscaí nua, sanntar iad d'úinéirí riosca, is é sin, Ceann na Rannóige. Féadfaidh an té sin bainistíocht an riosca a leagan ar bhainisteoir riosca a bheidh freagrach as anailís agus meastóireacht bhreise a dhéanamh ar an riosca atá i gceist agus dul i ngleic leis.

Tá córas bainistíochta riosca curtha chun feidhme ag Bus Éireann trí chóras bogearraí riosca ar féidir iniúchadh a dhéanamh air, Op Risk Control, a ceapadh lena chinntiú go nglacann úinéirí riosca agus baill foirne eile sna rannóga cur chuige comhsheasmhach, stuama ag gach céim den phróiseas bainistíochta riosca, ó aithint riosca go riosca a chur faoi bhráid leibhéal freagrachta níos airde. De réir ISO 31000, tá sé ina bheartas againn rioscaí a shainiú ar leibhéal is féidir a bhainistiú, is é sin, go ndéantar cur síos orthu ar shlí is leor ionas go bhféadfadh measúnú a dhéanamh ar mhéid féideartha agus dóchúlacht an teagmhais, agus bearta maolaithe a chur chun feidhme.

Déanann an t-úinéir riosca atá freagrach na rioscaí a mheas agus é nó í ag baint úsáid as táblaí critéar riosca a forbraíodh ionas go luafar an grád riosca cuí le rioscaí atá lasmuigh den fhothinn riosca, agus go sannfar an leibhéal cuí maoirseachta dóibh.

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Bíonn gach riosca nua-aitheanta agus príomhrioscaí, cinntí agus sonraí faoi aon rioscaí atá ag teacht chun cinn faoi réir athbhreithnithe piaraí.

Cuimseofar sna tuarascálacha tréimhsiúla an méid seo a leanas mar bheart caighdeánach:

- Príomhrioscaí
- Athruithe ar ghrád na bpríomhrioscaí
- Rioscaí nua-aitheanta
- Rioscaí atá ag teacht chun cinn
- Forbhreathnú ar iomlán na rioscaí
- Rioscaí a sáraíonn an fonn riosca agus na bearta maolaithe

Ina dhiaidh sin cuirtear tuarascáil ar na rioscaí go léir, a stádas i leith fonn riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid leibhéal bainistíochta níos airde, agus tuairiscí faoi mhionsonraí na rioscaí ag gabháil leo.

Chomh maith leis an méid thuasluaite, cuirtear gach príomhriosca ardleibhéil de chuid an Ghrúpa agus gach riosca atá ag teacht chun cinn faoi bhráid leibhéal bainistíochta níos airde ionas go ndéanfar measúnú orthu. Cuirtear tuarascáil ar na príomhriosca ardleibhéil de chuid an Ghrúpa, a stádas i leith fonn riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid leibhéal bainistíochta níos airde, agus tuairiscí faoi mhionsonraí na rioscaí ag gabháil leo.

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla le haghaidh monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl go tráthúil dóibh siúd atá freagrach as beart ceartaitheach a ghlacadh agus don lucht bainistíochta agus don bhord, nuair is cuí. Tá sé á

dhearbhú ag Bus Éireann go bhfuil na córais monatóireachta leanúnacha seo a leanas i bhfeidhm aige:

- aithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis chun feidhme chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na bpríomhrialuithe sin agus chun tuairiscí a dhéanamh ar aon easnaimh a aithníodh,
- rinneadh socrúithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar a bhfuil freagracht as bainistíocht airgeadais sannta, agus
- déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe rialta ar thuascálacha tréimhsiúla agus bliantúla i dtaobh feidhmíochta agus cúrsaí airgeadais ina léirítear feidhmíocht i gcoinne buiséad/réamhaisnéisí.

Soláthar

Tá sé á dhearbhu ag Bus Éireann go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar na rialacha agus treoirlínte is infheidhme i dtaobh soláthair. Deimhnímid nach bhfuil aon ábhar neamhchomhlíontachta i gceist sa Chuideachta i leith na bliana 2017.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Éilítear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, go ndéanfaí athbhreithniú seachttrach ar bhonn tréimhsiúil ar éifeachtacht chreat bainistíochta riosca gach Comhlachta Stáit. Fostaíodh Mazars chun athbhreithniú a dhéanamh ar Chreat Bainistíochta Riosca na Chuideachta Sealbhaíochta i rith 2017, agus i leith Bhus Éireann.

Fuarthas go raibh an Chuideachta ag cloí leis an gCód.

Ina theannta sin, tá sé á dhearbhu ag Bus Éireann go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm aige chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a chuid nósanna imeachta maidir le bainistíocht riosca agus rialú riosca. Bíonn an mhonatóireacht agus an t-athbhreithniú a dhéanann Bus Éireann ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar an obair a dhéanann na hiniúcháirí inmheánacha agus na hiniúcháirí seachttracha, an Grúpa um Rioscaí agus Athbhreithniú ar Iniúchtaí, a dhéanann maoirseacht ar a gcuid oibre, agus an lucht ardbhainistíochta sa Chuideachta atá freagrach as forbairt agus cothabháil a dhéanamh ar an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Tá sé á dheimhniú ag Bus Éireann go ndearna an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha i leith na bliana 2017.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Saincheisteanna a bhaineann le Rialú Inmheánach

Níor aithníodh aon laigí sa rialú inmheánach i leith na bliana 2017 ar gá iad a nochtadh sna ráitis airgeadais.

Ráitis Chomhlíontachta na Stiúrthóirí

Chun críocha alt 225 d'Acht na gCuideachtaí, 2014 ('an tAcht'), déanaimidne, na stiúrthóirí, an méid seo a leanas:

1. Admhaímid go bhfuilimid freagrach as a chinntiú go bhfuil an Chuideachta ag comhlíonadh a cuid oibleagáidí cuí mar atá sainithe in alt 225 (1) den Acht ('na hoibleagáidí cuí'); agus
2. Deimhnímid:
 - (i) gur ullmhaíodh ráiteas comhlíontachta (mar a mhínítear in alt 225 (3) (a) den Acht) ina leagtar amach beartais na Cuideachta (a mheasaimid atá oiriúnach don chuideachta) maidir le comhlíonadh a cuid oibleagáidí cuí ag an gCuideachta
 - (ii) gur cuireadh i bhfeidhm socruithe cuí nó struchtúir chúí, a mheasaimid atá ceaptha lena chinntiú go gcomhlíonfar go hábhartha oibleagáidí cuí na Cuideachta; agus
 - (iii) go ndearnadh athbhreithniú ar na socruithe nó na struchtúir dá dtagraítear i mír (ii) thuas le linn na bliana airgeadais lena mbaineann an tuarascáil seo.

Thug Bus Éireann agus cuideachtaí eile de chuid Ghrúpa CIÉ faoi phróiseas mionsonraithe ionas go mbeidís ag cloí go hiomlán le ceanglais Acht na gCuideachtaí, 2014 i ndáil le Ráitis Chomhlíontachta Stiúrthóirí. Cuireadh athbhreithniú i gcrích ionas go bhféadfaí an dearbhú sin a thabhairt. Choimisiúnaigh Grúpa CIÉ an t-athbhreithniú sin thar ceann na gcuideachtaí oibríocha go léir atá i nGrúpa CIÉ agus is é Rannóg Iniúchóireachta Inmheánaí Ghrúpa CIÉ a bhí ina bhun. Eisíodh tuarascáil chuimsitheach agus rinne Grúpa Athbhreithnithe Iniúchta Bhus Éireann athbhreithniú mionsonraithe uirthi. Dearbhaíodh sa tuarascáil go raibh Bus Éireann ag cloí go hiomlán leis na ceanglais a bhaineann le Ráitis Chomhlíontachta Stiúrthóirí.

Teagmhais Iarchláir Comhardaithe

Níl aon teagmhais shuntasacha iarchláir comhardaithe le tuairisciú lena n-éilítear coigeartú ar na ráitis airgeadais seachas iadsan a bhfuil cur síos orthu thíos.

Tá baill foirne fós ag fágáil na Cuideachta faoin gclár téarfa dheonaigh ar cuireadh tús leis in 2017.

Tá dul chun cinn á dhéanamh ag an gcuideachta maidir le pleananna lena chinntiú go gcomhlíonfar reachtaíocht nua a thiocfaidh chun feidhme i rith 2018 i leith an Rialacháin Ghinearálta maidir le Cosaint Sonraí.

I mí an Mhárta 2018, chuir an tÚdarás Náisiúnta Iompair in iúl don Chuideachta nár éirigh leis an tairiscint a chuir sí isteach i leith bhealaí comaitéireachta Bhaile Átha Cliath.

Stádas na Cuideachta

Tá an Chuideachta cláraithe mar Chuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe faoi Acht na gCuideachtaí, 2014.

Saoráil Faisnéise

Síníodh an tAcht um Shaoráil Faisnéise (SF), 2014 ina dhlí anonn sa bhliain 2014. Le linn 2015, tháinig codanna áirithe de ghnó Bhus Éireann faoi fhorálacha an Achta sin. Leathnaíodh an tAcht ionas go gclúdófaí faoi na gníomhaíochtaí riaracháin arna ndéanamh ag rannóga de chuid na Cuideachta. Baineann na gníomhaíochtaí sin le soláthar seirbhísí Iompair Scoile don Roinn Oideachais agus Scileanna. Faoi Acht, tá Bus Éireann faoi réir ag iarratais um Shaoráil Faisnéise tríd an Roinn Oideachais agus Scileanna maidir le taifid arna gcruthú ón 21 Aibreán 2008.

Gnóthas Leantach

Thabhaigh an Chuideachta caillteanas €23.7 milliún don bhliain 2017 (2016: €9.5 milliún) tar éis costais eisceachtúla agus tháinig laghdú ar luach na nglansócmhainní ó €6.8 milliún in 2016 go dtí glandliteanas €16.9 milliún in 2017. Amhail an 31 Nollaig 2017 bhí glandliteanas reatha €0.12 milliún ar an gCuideachta (2016: €8.7 milliún). Áirítear leis na glansócmhainní reatha míreanna neamhairgid €24 milliún (2016: €23 milliún) a bhaineann den chuid is mó le hioncam iarchurtha. Gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €24.1 milliún (2016: €31.6 milliún) ag an gCuideachta. Áirítear le glandliteanas na Cuideachta dliteanas maidir le hioncam iarchurtha i leith deontais chaipitil a fuarthas dar luach €58.8 milliún (2016: €49.2 milliún).

Tá an Chuideachta ag feidhmiú go fóill i dtimpeallacht dhúshlánach ghnó óna n-eascaíonn an meath ar a staid airgeadais. De bharr meath a bheith tagtha ar staid airgeadais na Cuideachta, cuireadh i gcrích athbhreithniú cuimsitheach ar gach gné den ghnó in 2017. Díródh an t-athbhreithniú sin ar Expressway, an phríomhseirbhís tráchtála de chuid na Cuideachta, rannóg nach bhfaigheann aon chistiú ón Stát. Mar gheall ar iomaíocht mhéadaithe agus ar an mbonn costais ard, tá feidhmíocht Expressway imithe go mór in olcas le 3 bliana anuas.

Léirigh an measúnú tosaigh nach le Expressway amháin a bhain na dúshláin atá roimh an Chuideachta. B'éigean athbhreithniú a dhéanamh ar gach gné den Chuideachta. Deimhníodh san athbhreithniú nach raibh cleachtais oibre na Cuideachta, struchtúr na heagraíochta, an struchtúr bainistíochta ná na córais faisnéise 'oiriúnach don fheidhm' agus mura nglacfaí gníomh práinneach go mbeadh impleachtaí tromchúiseacha acu i leith inmharthanacht na Cuideachta ina hiomláine.

Ghlac an lucht bainistíochta beart láithreach i mí Eanáir 2017 chun cúrsaí airgeadas na Cuideachta a stopadh ó dhul in olcas, ach níor éirigh leis an rannpháirtíocht leis an bhfoireann agus na ceardchumainn agus tugadh cuireadh do na páirtithe go léir teacht os comhair an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre. Níor éirigh leis na cainteanna sin agus bhí gníomhaíocht thionsclaíoch ar bun ar feadh tréimhse 3 seachtaine i Márta/Aibreán 2017. Ní raibh aon bhusanna ar an mbóthar ag an gCuideachta le linn na tréimhse sin. Ar deireadh thiar, tar éis dianbhabhta cainteanna breise ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, cuireadh na páirtithe ar aghaidh chuig an gCúirt Oibreachais. Tar éis éisteachtaí a mhair dhá lá, d'eisigh an Chúirt Oibreachais moladh mionsonraithe ar ghlac an Chuideachta leis. Cuireadh ballóid ar bun ina thaobh agus ghlac móramh de na baill foirne leis.

Bhí na tionscnaimh sin san áireamh i bplean gnó a cheadaigh an bord ar an 29 Bealtaine, 2017. Creideann an bord gurb amhlaidh, ach an plean sin a chur chun feidhme, go dtiocfaidh feabhas mór ar staid airgeadais na Cuideachta; i gcomhar le hathstruchtúrú na heagraíochta, beidh an méid sin ina bhunchloch maidir le cuideachta a chruthú a bheidh inmharthana san fhadtréimhse.

Ba iad seo na príomh-mholtaí ar vótáladh orthu, ar glacadh leo agus a cuireadh chun feidhme in 2017:

- Barrfheabhsú a dhéanamh ar dhualgais agus uainchláir na dtiománaithe chun cur leis an éifeachtúlacht oibríochtúil
- Ráta pá comhchodach nua a chur chun feidhme do ghráid na dtiománaithe
- An coigeartú a moladh a dhéanamh ar rátaí béilí agus cothaithe
- Tús a chur le clár iomarcaíochta deonaí do chuid mhór ball foirne bunlíne agus ball foirne tacaíochta
- Uainchláir nua a chur chun feidhme don fhoireann maoirseachta
- Ciorruithe pá agus uaireanta oibre níos faide do ghráid seachas na tiománaithe.

Is iad na príomhábhair neamhchinnteachta a dhéanann difear d'ionchas na Cuideachta amach anseo ná an clár athstruchtúraithe a thabhairt chun críche, rioscaí maidir le hioncam tráchtála agus neamhláithreacht i measc na foirne. Déanfar na hábhair neamhchinnteachta sin a mhaolú mar seo a leanas:

- Féachaint chuige go leanfar leis an obair atá ar bun ag grúpa feidhmiúcháin an lucht bainistíochta trí mheán cruinnithe rialta agus nuashonruithe ar dhul chun cinn a chur faoi bhráid an Bhoird
- Dlúthmhonatóireacht a dhéanamh ar dhálaí an mhargaidh agus ar fheidhmíocht tháirgí na Cuideachta araon lena chinntiú gur féidir brú ar ioncam a aithint agus bearta a ghlacadh go pras chun déileáil leis.
- Ina theannta sin, aontaíodh leis an Roinn Coimirce Sóisialaí an prionsabal go bhfaighidh an Oibríocht Tráchtála 70% de na meántáillí tráchtála, rud atá ag teacht leis an gcur chuige i gcás oibreoirí tráchtála tríú páirtí eile. Tá sé sin ina bhonn taca ag an réamh-mheastachán ar an ioncam breise in 2018.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Gnóthas Leantach agus Tacaíocht ó Ghrúpa CIÉ

Tá fianaise ar an tacaíocht leanúnach ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt le fáil sa litir thacaíochta dar dáta an 4 Aibreán 2018.

Deirtear sa litir go bhfuil an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt fós ag déanamh monatóireacht ar staid airgeadais CIÉ agus go bhfuil sí i mbun idirphlé le CIÉ maidir le bearta atá riachtanach chun inbhuanaitheacht airgeadais CIÉ a chosaint. Bíodh is go sonraítear sa litir nach bhféadfaí glacadh le rud ar bith inti mar ráthaíocht ar oibleagáidí nó dliteanais CIÉ, sonraítear inti freisin gurb é beartas an Rialtais go fóill é go bhfuil ar chumas ghnólacht CIÉ a dhliteanas a chomhlíonadh i gcónaí, agus go leanfaidh an Stát lena chearta scairshealbhóra a fheidhmiú agus é ina aidhm aige a áirithiú go mbainisteadh CIÉ a chuid oibríochtaí ar bhealach a chuirfidh ar a chumas dó a chuid oibleagáidí go léir a chomhlíonadh go tráthúil. Luaitear freisin sa litir nár mhór go mbeadh dlí AE á chomhlíonadh ag aon bheart a bheidh le háireamh ag an Stát, lena n-áirítear rialacha a bhaineann le Státchabhair a bhféadfadh fógra agus faomhadh ón gCoimisiún a bheidh ag teastáil ina leith.

Conclúid agus Tacaíocht ó CIÉ

I ndiaidh fiosrúcháin cuí a dhéanamh agus an neamhchinnteacht agus na bearta maolaitheacha thuasluaite a mheas, tá ionchas réasúnach ag na Comhaltaí Boird gur leor an sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí trádála an Ghrúpa agus a shaoráidí bainc mar atá faoi láthair chun cistiú a dhéanamh ar riachtanais leanúnacha an Ghrúpa agus CIÉ maidir le sreabhadh airgid, agus chun cúnant airgeadais an Ghrúpa faoi shocrúithe shaoráidí bainc-éireachta an Ghrúpa a chomhlíonadh, don tréimhse 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo. Chomh maith leis sin, tá ionchas réasúnach acu go dtacóidh an Rialtas le bearta chun cobhsaíocht airgeadais a áirithiú.

Agus aird ar an méid atá sonraithe thuas, chinn na Comhaltaí Boird nach bhfágann na rioscaí thuasluaite gurb ann d'ábhar neamhchinnteachta ábhartha a chaitheann amhras suntasach ar chumas an Ghrúpa leanúint ar aghaidh ag feidhmiú mar ghnóthas leantach.

Tá ionchas réasúnach ag na Comhaltaí Boird, ag féachaint do na nithe thuasluaite, go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an nGrúpa agus CIÉ chun leanúint ag feidhmiú ar bhonn oibríochtúil ar feadh 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo, agus measann siad gur cuí na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh.

Iniúcháirí

Tá sé curtha in iúl ag na hiniúcháirí, Deloitte, Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla, go bhfuil siad toilteanach leanúint ar aghaidh in oifig de réir Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí, 2014.

Nochtadh Faisnéise do na hIniúcháirí

A mhéid is eol do gach duine de na Stiúrthóirí a bhí in oifig ar an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais:

- níl aon fhaisnéis iniúcháireachta ábhartha nach bhfuil iniúcháirí na Cuideachta ar an eolas fúithi; agus
- tá gach beart déanta ag na Stiúrthóirí ar cheart dóibh a bheith déanta acu i gcáil Stiúrthóirí chun iad féin a chur ar an eolas faoi fhaisnéis iniúcháireachta ábhartha ar bith agus lena chinntiú go bhfuil iniúcháirí na Cuideachta ar an eolas faoin bhfaisnéis sin.

Thar ceann an bhoird

A Murphy

Cathaoirleach

D McGarry

Stiúrthóir

Dáta: 4 Aibreán 2018

Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí

Tá na stiúrthóirí freagrach as tuarascáil na stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais a ullmhú de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

Faoi dhlí na gcuideachtaí in Éirinn, ceanglaítear ar na stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach bliana airgeadais. Faoi dlí sin, chinn na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a ullmhú de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha'). Faoi dhlí na gcuideachtaí, ní fhéadfaidh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a cheadú mura bhfuil siad deimhin go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na Cuideachta amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús agus caillteanas na Cuideachta i leith na bliana airgeadais, agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014 i ngach slí eile.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar na stiúrthóirí:

- beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú i gcomhair Ráitis Airgeadais na Cuideachta agus iad a chur chun feidhme go comhsheasmhach ansin
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus stuama
- a shonrú cibé ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus na caighdeáin sin atá i gceist a shainaithint, agus aon imeacht ábhartha ó na caighdeáin sin a thabhairt ar aird agus a mhíniú; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin sa chás nach cuí a ghlacadh leis go leanfaidh an Chuideachta i mbun gnó.

Tá na stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go gcoinníonn an Chuideachta, nó go gcuireann sí faoi deara go gcoinneofaí, taifid chuntasaíochta leordhóthanacha ina ndéantar idirbhearta na Cuideachta a mhíniú agus a thaifeadadh go cruinn, a fhágann gur féidir, tráth ar bith, sócmhainní, dliteanais, staid airgeadais agus brabús agus caillteanas na Cuideachta a chinneadh go réasúnta cruinn, a chuireann ar a gcumas dóibh a chinntiú go bhfuil na ráitis airgeadais agus tuarascáil na stiúrthóirí ag cloí le hAcht na gCuideachtaí, 2014 agus a fhágann gur féidir na ráitis airgeadais a iniúchadh.

Chomh maith leis sin, tá siad freagrach as sócmhainní na Cuideachta a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath. Tá na Stiúrthóirí freagrach as féachaint chuige go gcomhlíonfaidh an Chuideachta an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Ní gá gurb ionann an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhú agus scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht atá i bhfeidhm i ndlínsí eile. Tá na stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar láithreán gréasáin na Cuideachta.

Tuarascáil na hIníúcháirí Neamhspleácha

Do Chomhaltaí Bhus Éireann

Tuairim ar Ráitis Airgeadais Bhus Éireann (an 'Chuideachta')

Is é ár dtuairim é maidir leis na ráitis airgeadais:

- go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na Cuideachta amhail an 31 Nollaig 2017 agus ar an gcaillteanas don bhliain airgeadais dar chríoch ar an dáta sin; agus
- gur ullmháodh go cuí iad de réir an chreata tuairiscithe airgeadais ábhartha agus, go háirithe, de réir cheanglais Acht na gCuideachtaí, 2014.

Is iad na ráitis airgeadais atá iniúchta againn ná:

- an Cuntas Brabúis agus Caillteanais
- an Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach
- an Clár Comhardaithe
- an Ráiteas um Athruithe ar Chothromas
- an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus
- na nótaí 1 go 27 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i nóta 1.

Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a cuireadh chun feidhme agus iad á n-ullmhú ná Acht na gCuideachtaí, 2014 agus FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha').

Bunús leis an Tuairim

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIníúcháireacht (Éire) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar an bhfreagracht atá orainn faoi na caighdeáin sin thíos sa chuid 'Na freagrachtaí atá ar an Iníúcháir as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais' den tuarascáil uainn.

Táimid neamhspleách ar an gCuideachta de réir na gceanglas eitice is ábhartha maidir leis an iniúchadh a dhéanaimid ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticiúil arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iníúcháireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiticiúla eile atá orainn de réir na gceanglas sin. Creidimid gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuairamar chun bunús a thabhairt leis an tuairim uainn.

Conclúidí a Bhaineann le Gnóthas Leantach

Níl aon ní le tuairisciú againn maidir leis na nithe seo a leanas a gceanglaítear orainn faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta maidir le hIníúcháireacht (Éire) tuairisc a thabhairt duit más rud é:

- nach cuí do na stiúrthóirí é leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- nár nocht na stiúrthóirí sna ráitis airgeadais aon ábhar neamhchinnteachta ábhartha a aithníodh a d'fhéadfadh amhras suntasach a chothú faoi chumas na Cuideachta leanúint de bhonn cuntasaíochta gnóthais leantaigh a ghlacadh ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar údaraíodh na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Faisnéis Eile

Is iad na stiúrthóirí atá freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear leis an bhfaisnéis eile an fhaisnéis atá san áireamh sa tuarascáil bhliantúil, seachas na ráitis airgeadais agus tuairisciúil an iniúcháir uainn ina leith. Ní chuimsítear sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile agus, ach amháin sa mhéid a luaitear a mhalairt go sainráite sa tuarascáil uainn, ní léirímid aon chineál conclúide dearbhaithe ina leith. Maidir lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuairamar san iniúchadh, nó ar cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Má aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráiteas a ndealraíonn sé gur míráiteas ábhartha é, ní mór dúinn a chinneadh an bhfuil aon mhíráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú. Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Na Freagrachtaí atá ar na Stiúrthóirí

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air i dTuarascáil na Stiúrthóirí, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais agus as a bheith deimhin gur léargas fíorcheart a thugtar iontu agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014 i ngach aon slí eile, agus as cibé rialú inmheánach a chinnfidh na stiúrthóirí is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na stiúrthóirí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas na Cuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as nochtadh a dhéanamh, mar is infheidhme, ar nithe a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasáíochta an ghnóthais leantaigh a úsáid mura bhfuil sé i gceist ag na stiúrthóirí an Chuideachta a leachtú ná deireadh a chur leis na hoibríochtaí, nó nach bhfuil aon rogha réalaióch acu ach é sin a dhéanamh.

Na Freagrachtaí atá ar an Iniúchóir as an Iniúchadh ar na Ráitis Airgeadais

Is iad na cuspóirí atá againn dearbhú réasúnta a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, agus tuarascáil iniúchára a eisiúint ina bhfuil an tuairim uainn. Ardleibhéal dearbhaithe is ea dearbhú réasúnta, ach ní hionann é agus ráthaíocht go n-aimseofar i gcónaí in iniúchadh arna dhéanamh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire) míráiteas ábhartha más ann dó. Is féidir go n-eascródh míráitis as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, astu féin nó le chéile, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach leis go mbeadh tionchar acu ar chinntí geilleagracha na n-úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire), déanaimid breithiúnas gairmiúil a fheidhmiú agus cothaímid sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Déanaimid an méid seo a leanas freisin:

- Déanaimid na rioscaí i dtaobh míráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, a aithint agus a mheasúnú, déanaimid nósanna imeachta iniúcháireachta a cheapadh agus a fheidhmiú lena dtugtar freagra ar na rioscaí sin, agus faighimid fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bunús a thabhairt don tuairim uainn. Is airde an baol nach ndéanfar míráiteas ábhartha de bharr calaoise a bhrath ná míráiteas ábhartha de bharr

earráide, toisc go bhféadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnamh d'aon turas, mífhaisnéis, nó sárú an rialaithe inmheánaigh a bheith i gceist le calaois.

- Tagaimid ar thuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúcháireachta a dhearadh a oireann do na himthosca, ach ní chun críocha tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí is atá rialú inmheánach na Cuideachta.
- Déanaimid measúnú ar a oiriúnaí is atá na beartais chuntasaíochta a d'úsáid na stiúrthóirí agus ar réasúnacht na meastachán cuntasaíochta agus an nochtadh ghaolmhair a rinne siad.
- Tugaimid breith ar a oiriúnaí a bhí sé ag na stiúrthóirí leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an fhianaise iniúchta a fuarthas, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil ábhar neamhchinnteachta ábhartha ann a bhaineann le teagmhais nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chur ar an gcumas atá ag an gCuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leanúnach. Má chinnimid go bhfuil neamhchinnteacht ábhartha i gceist, ní mór dúinn aird a dhíriú sa tuarascáil iniúchára uainn ar an nochtadh gaolmhair sna ráitis airgeadais nó, mura leor an nochtadh sin, an tuairim uainn a mhodhnú. Tá ár gcuid conclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta thuarascáil an iniúchára. Mar sin féin, d'fhéadfadh teagmhais nó dálaí sa todhchaí a bheith ina chúis leis go scoirfidh an t-eintiteas (nó, i gcás inarb ábhartha, an grúpa) d'fheidhmiú mar ghnóthas leanúnach.
- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus cibé an léirítear nó nach léirítear go cothrom sna ráitis airgeadais na hidirbhearta agus na teagmhais bhunúsacha.

Téimid i dteagmháil leis na daoine a bhfuil cúram rialachais orthu maidir le, i measc eile, raon feidhme agus amchlár beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha ón iniúchadh, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a aithníonn an t-iniúchóir le linn an iniúchta.

Tá an tuarascáil seo á cur faoi bhráid chomhaltaí na Cuideachta, mar chomhlacht, agus faoina mbráid siúd amháin de réir Alt 391 d'Acht na gCuideachtaí, 2014. Cuireadh i gcrích ár n-obair iniúcháireachta ionas go bhféadfaimis a lua le comhaltaí na Cuideachta na nithe sin a cheanglaítear orainn a lua leo i dtuarascáil iniúchára agus chun na críche sin amháin. Sa mhéid is mó a cheadaítear le dlí, ní ghlacaimid freagracht d'aon duine seachas an

Tuarascáil na nIniúcháirí Neamhspleácha (ar lean)

Chuideachta agus comhaltaí na Cuideachta mar chomhlacht as ár n-obair iniúcháireachta, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar ar thángthamar.

Ar bhonn na hoibre a rinneamar agus an t-iniúchadh á dhéanamh againn, agus an obair sin amháin, tuairiscímid go bhfuil an méid seo a leanas amhlaidh:

- Fuair eamar an fhaisnéis agus na míniúcháin uile a mheasaimid a bheith riachtanach chun críocha ár n-iniúchta.
- Is é ár dtuairim é go raibh taifid chuntasaíochta na Cuideachta leordhóthanach ionas go bhféadfaí iniúchadh furasta cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais.
- Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntais.
- Measaimid go bhfuil an fhaisnéis atá sonraithe i dtuarascáil na stiúrthóirí ag teacht leis na ráitis airgeadais agus gur ullmhaíodh tuarascáil na stiúrthóirí de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

Nithe nach mór dúinn Tuairisc a Thabhairt ina dTaobh ar Bhonn Eisceachta

Ar bhonn an eolais agus na tuisceana ar an gCuideachta agus a timpeallacht a fuarthas le linn an iniúchta, níor aithníomar míráitis ábhartha i ráiteas na stiúrthóirí. Faoi Acht na gCuideachtaí, 2014, ceanglaítear orainn tuairisc a thabhairt daoibh, más amhlaidh, dar linn, nach ndearnadh an nochthead ar luach saothair agus idirbhearta na stiúrthóirí atá sonraithe sa dlí. Níl aon ní le tuairisciú againn ina leith sin.

Faoi gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (Lúnasa 2016) ('an Cód Cleachtais'), tá ceanglas orainn tuairisciú duit más rud é nach dtugtar léiriú ar chomhlíonadh alt 1.9(iv) den Chód Cleachtais ag an gcuideachta sa ráiteas maidir le córas an rialaithe inmheánaigh atá riachtanach faoi gCód Cleachtais, mar atá san áireamh sa Ráiteas Rialachais Chorpáraidigh atá i dTuarascáil na Stiúrthóirí, nó más rud é go bhfuil sé ar neamhréir leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn ón iniúchadh a rinneamar ar na ráitis airgeadais. Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Ciarán O'Brien

Ar son Deloitte agus thar a cheann
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla
Baile Átha Cliath

Dáta: 4 Aibreán 2018

Cuntas Brabúis agus Cailteanaís

Don Bhliain Airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €'000	2016 €'000
Ioncam			
Láimhdeachas oibriúcháin		309,289	313,781
Fáltais ón gconradh oibleagáide seirbhíse poiblí		47,713	41,873
Ioncam iomlán	3	357,002	355,654
Costais			
An párolla agus costais ghaolmhara	4(a)	(125,609)	(134,149)
Ábhair agus seirbhísí	6(a)	(228,531)	(221,513)
Iomlán na gcostas oibriúcháin		(354,140)	(355,662)
TRÚCDA roimh chostais agus ioncaim eisceachtúla		2,862	(8)
Costais agus ioncaim (glan) eisceachtúla	6(b)	(16,446)	(944)
Dímheas, bearnúchán agus amúchadh (glan)	6(c)	(9,597)	(8,250)
(Caillteanas)/Brabús ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		(50)	214
Barrachas roimh ús agus cháin		(23,231)	(8,988)
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	7	(447)	(536)
Easnamh don bhliain roimh cháin		(23,678)	(9,524)
Cáin ar an easnamh i leith na bliana	8	–	–
Barrachas don bhliain tar éis cánach		(23,678)	(9,524)

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach

Don Bhliain Airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2017

	2017 €'000	2016 €'000
Easnamh don bhliain	(23,678)	(9,524)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	–	–
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	(23,678)	(9,524)

Clár Comhardaithe

31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €'000	2016 €'000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní seasta doláimhsithe	9	2,109	3,292
Sócmhainní seasta inláimhsithe	10	105,160	97,242
		107,269	100,534
Sócmhainní reatha			
Stoic	11	3,387	3,797
Féichiúnaithe	12	61,077	63,532
Airgead sa bhanc agus ar láimh		942	1,276
		65,406	68,605
Creidiúnaithe (suimeanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	13	(65,523)	(59,865)
Glan (dliteanais)/sócmhainní reatha		(117)	8,740
Sócmhainní iomlána lúide dliteanais reatha		107,152	109,274
Soláthairtí in aghaidh dliteanas	14	(65,188)	(53,291)
Ioncam iarchurtha	15	(58,865)	(49,206)
		(124,053)	(102,497)
Glan (dliteanais)/sócmhainní		(16,901)	6,777
Caipiteal agus cúlchistí			
Scairchaipiteal glaoite	16	29,204	29,204
Cuntas brabúis agus caillteanais		(46,105)	(22,427)
Caipiteal gnáthscaireanna iomlán		(16,901)	6,777

Thar ceann an Bhoird

An tUasal A Murphy

Cathaoirleach

D McGarry

Stiúrthóir

4 Aibreán 2017

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna

Don Bhliain Airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2017

	Scairchaipiteal glaoite €'000	Cuntas brabúis agus caillteanais €'000	Iomlán €'000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2016	29,204	(12,903)	16,301
Easnamh don bhliain	–	(9,524)	(9,524)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	–	–	–
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	–	(9,524)	(9,524)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2016	29,204	(22,427)	6,777
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2017	29,204	(22,427)	6,777
Easnamh don bhliain	–	(23,678)	(23,678)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	–	–	–
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	–	(23,678)	(23,678)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2017	29,204	(46,105)	(16,901)

Ráiteas um Shreabhadh Airgid

Don Bhliain Airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2017

	Nótaí	2017 €'000	2016 €'000
Airgead ó oibríochtaí			
Airgead glan ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	17	6,372	2,632
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Breiseanna leis na sócmhainní seasta doláimhsithe	9	(250)	(783)
Breiseanna leis na sócmhainní seasta inláimhsithe	10	(32,218)	(29,471)
Fáltais díolacháin ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		8	628
Deontais chaipitil a fuarthas	15(a)	27,216	15,539
(Méadú)/Laghdú ar chomhardú leis an máthairchuideachta		(1,015)	12,041
Ús a d'íoc an mháthairchuideachta agus a ghearr sí	7	(447)	(536)
Airgead glan arna úsáid i ghníomhaíochtaí infheistíochta		(6,706)	(2,582)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Airgead glan arna úsáid i ghníomhaíochtaí maoinithe		-	-
Glan (laghdú)/mhéadú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid		(334)	50
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag tús na bliana		1,276	1,226
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		942	1,276
Airgead sa bhanc agus ar láimh		942	1,276

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaóirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

1 Beartais Shuntasacha Chuntasaíochta

Ráiteas Comhlíontachta

Ullmhaíodh ráitis airgeadais na uideachta ar bhonn gnóthas leantach de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, agus de réir Acht na gCuideachtaí 2014.

Gníomhaíochtaí agus Úinéireacht

Is é CIÉ, ar fochuideachta de é Bus Éireann, údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann seirbhísí iompair phoiblí de thalamh ar fáil in Éirinn. Tá CIÉ ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus tuairiscíonn sé don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Is Cuideachta bainistíochta iompair é Bus Éireann, arb iad a phríomhghníomhaíochtaí bainistíocht agus pleanáil a dhéanamh ar ghréasán comhtháite seirbhísí, lena n-áirítear seirbhísí bus scoile a sholáthar, trí úsáid a bhaint as a acmhainní féin agus acmhainní fochonraitheoirí.

Is Cuideachta Tráchtála Stáit é Bus Éireann, an chuideachta, agus tá sé ina chuid de Ghrúpa Cuideachtaí CIÉ. Athchláraíodh an chuideachta mar Chuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe le feidhm ón 1 Feabhra 2016, faoi Acht na gCuideachtaí 2014. Is 119570 uimhir cláraithe an Cuideachta agus tá sé cláraithe i mBaile Átha Cliath le hoifig cláraithe ar an Chloch Leathan, Baile Átha Cliath 7.

Baineann ráitis airgeadais na Cuideachta le gníomhaíochtaí Bhus Éireann agus leo sin amháin.

Achoimre ar Bheartais Shuntasacha Chuntasaíochta

Leagtar amach ar na leathanaigh seo a leanas na beartais shuntasacha chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Tá na beartais sin curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir leis na blianta go léir atá curtha i láthair, mura luaitear a mhalairt.

De réir mar a cheadaítear faoi Acht na gCuideachtaí 2014, tá leagan amach forordaithe an chuntais brabúis agus cailteanais oiriúnaithe ag na stiúrthóirí ar bhealach is cuí do chineál ghnó na Cuideachta. Is ionann TRÚCDA agus tuilleamh Cuideachta roimh choigeartú d'ús agus cánacha, dímhéas ar shócmhainní seasta agus amúchadh na ndéontas caipitil arna bhfáil.

(a) Bunús an ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil.

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, ní mór leas a bhaint as boinn tuisceana thábhachtacha áirithe i leith na todhchaí, agus foinsí tábhachtacha eile neamhchinnteachta meastacháin ag an dáta tuairiscithe. Éilíonn sé freisin go ndéanfaidh stiúrthóirí breithiúnas agus beartais chuntasaíochta na Cuideachta á gcur i bhfeidhm acu.

Leagtar amach ag (v) thíos na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist, nó na réimsí ina bhfuil baol nach beag go ndéanfaidh boinn tuisceana agus meastacháin coigeartú ábhartha ar shuim ghlanluacha na sócmhainní agus na ndlíteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Faoi FRS 102, cheadaítear díolúintí áirithe ó nochtadh d'eintitis incháilithe. Eintiteas incháilithe is ea an chuideachta ach níor bhain sí leas as aon díolúine ó nochtadh atá ar fáil le haghaidh eintitis incháilithe.

(b) Gnóthas leantach

Tá súil réasúnach ag na stiúrthóirí go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an gCuideachta chun leanúint i mbun gnó oibríochtúil go ceann i bhfad. Dá bhrí sin, ullmhaíodh ráitis airgeadais seo an eintitis ar bhonn gnóthas leantach. Tá tuilleadh faisnéise i nóta 2.

(c) Airgeadra eachtrach*(i) Airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe*

Mura luaitear a mhalairt, is é an euro airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe na Cuideachta, arna ainmniú ag an tsiombail '€'. Cuirtear na ráitis airgeadais i láthair ina mílte ('000).

(ii) Idirbhearta agus iarmhéideanna

Déantar idirbhearta atá ainmnithe san airgeadra eachtrach a aistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ar bhonn na rátaí malairte ar an láthair ar dháta na n-idirbheart.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar míreanna airgeadaíochta in airgeadra eachtrach a aistriú ina euro ar an ráta reatha. Déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a gcostas stairiúil a aistriú ar bhonn an ráta malairte ar dháta an idirbhirt agus déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a luach cóir a thomhas ar bhonn an ráta malairte nuair a cinneadh an luach cóir.

Is sa chuntas brabúis agus caillteanais a aithnítear gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a eascraíonn as socraíocht idirbheart agus ón aistriú ag rátaí malairte ag deireadh na bliana airgeadais ar shócmhainní agus dliteanais airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha.

Cuirtear i láthair gnóthachain agus caillteanais airgeadra eachtraigh a bhaineann le hiasachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi 'ús infhaighte agus ioncam dá shamhail' nó 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' mar is cuí. Cuirtear i láthair gach gnóthachan agus caillteanas airgid eachtraigh eile sa chuntas brabúis agus caillteanais faoi 'costais ábhar agus seirbhíse'.

(d) Láimhdeachas

Cuimsíonn an láimhdeachas luach comhlán na seirbhísí arna soláthar. Déantar an láimhdeachas a thomhas ar luach cóir na comaoine a fhaightear nó is infhála agus is ionann é agus an méid is infhála i leith seirbhísí a soláthraíodh.

Aithnítear láimhdeachas sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil. Déantar cur síos thíos ar na príomhshruthanna ioncain mar aon le cur síos ar an mbeartas aitheantais ioncain le haghaidh gach srutha ioncain:

Aithnítear ioncam airgid ar bhus agus ioncam ón gcóras ticéadaithe chomhtháite an lá a soláthraítear an tseirbhís. Tugtar anonn sna dliteanais na fálaí ó dhíol ticéad bliantúil agus táirgí eile le dáta sa todhchaí agus aithnítear iad sa ráiteas ioncain thar thréimhse an táirge ábhartha.

Aithnítear ioncam eile sa tréimhse lena mbaineann sé.

(e) Íocaíochtaí agus Deontais na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí*(i) Íocaíochtaí na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP)*

Déileáiltear le híocaíochtaí OSP arna bhfáil agus na cinn is infhála i rith na bliana sa chuntas brabúis agus caillteanais sa tréimhse ina mbíonn siad infhála.

(ii) Deontais ón Aontas Eorpach agus ón Státchiste

Déantar deontais ón Aontas Eorpach (AE) agus ón Státchiste a bhaineann le caiteachas caipitiúil a chur chun sochair don ioncam iarchurtha nuair a bhíonn siad infhála. Déanann Bus Éireann taifead ar dheontais faoin tSamhail Fabhráithe de réir mhír 24 de FRS102. Déantar iad a amúchadh chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní gaolmhara a dhímheas.

Aithnítear deontais i leith caiteachais sa chuntas brabúis agus caillteanais ag an am céanna is a thabhaítear an caiteachas gaolmhar a bhfuil an deontas beartaithe lena chúiteamh.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(f) Costais ábhar agus seirbhísí

Cuimsítear le costais ábhar agus seirbhísí, a dtugtar costais oibriúcháin orthu freisin, na costais go léir a bhaineann le hoibríochtaí Bhus Éireann ó lá go lá, seachas costais dímhéasa, amúchta agus phárolla a ndéantar iad a nochtadh go leithleach sa chuntas brabúis agus caillteanais, agus tá siad leagtha amach ar shlí níos mionsonraithe i nóta 5 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(g) Ús infhála/ús iníoctha

Aithnítear ioncam úis nó costas úis faoi mhodh an ghlanráta úis.

(h) Costais eisceachtúla

I gcuntas brabúis agus caillteanais Bhus Éireann, aithnítear torthaí ar leithligh roimh mhéireanna sonracha. Is iad na méireanna sonracha iad siúd a measaimid nach mór iad a nochtadh go leithleach mar gheall ar a méid, a gcineál nó a minicíocht. Creideann an chuideachta go soláthraíonn an cur i láthair sin anailís bhreise toisc go ndírítear aird ar mhéireanna eisceachtúla dá bharr. Áirítear le nithe den sórt sin costais shuntasacha a bhaineann le hathstruchtúrú gnó.

Maidir leis an gcinneadh i dtaobh céard is brí le 'suntasach' sa sainmhíniú atá againn air, úsáideann an chuideachta idir bhreithiúnas cáilíochtúil agus bhreithiúnas cainníochtúil agus measúnú á dhéanamh ar na méireanna áirithe arb amhlaidh ina leith, de bhua a méid agus a gcineál, go nochtar i gcuntas brabúis agus caillteanais na Cuideachta agus sna nótaí gaolmhara iad mar mhéireanna eisceachtúla.

(i) Cáin ioncaim

Cuimsíonn costas na cánach ioncaim don bhliain cáin reatha agus cáin iarchurtha arna n-aithint sa bhliain airgeadais. Cuirtear costas cánach ioncaim i láthair sa chomhpháirt chéanna den ioncam cuimsitheach iomlán (cuntas brabúis agus caillteanais nó ioncam cuimsitheach eile) nó den chaipiteal gnáthscaireanna leis an idirbheart nó an teagmhas eile as ar eascair an costas cánach ioncaim.

Ní dhéantar lascainiú ar shócmhainní agus dliteanais cánachais reatha ná cánachais iarchurtha.

(i) Cáin reatha

Is ionann cáin reatha agus an méid cánach ioncaim is iníoctha i leith an bhrabúis inchánaigh don bhliain airgeadais nó do bhlianta airgeadais roimhe sin. Déantar an cháin reatha a thomhas de réir mhéid na cánach reatha a mheastar a bheidh le híos de réir rátaí cánach agus dlíthe cánach atá achtaithe nó achtaithe go substaintiúil faoi dheireadh na bliana airgeadais.

(ii) Cáin iarchurtha

Aithnítear cáin iarchurtha maidir leis na difríochtaí uainiúcháin, arb iad na difríochtaí idir brabúis inchánacha agus ioncam cuimsitheach iomlán mar atá luaite sna ráitis airgeadais. Eascraíonn na difríochtaí uainiúcháin ó chuimsiú ioncaim agus caiteachais sna measúnachtaí cánach i mblianta airgeadais seachas na cinn ina n-aithnítear iad sna ráitis airgeadais.

Aithnítear cáin iarchurtha ar na difríochtaí uainiúcháin ag deireadh gach bliana airgeadais faoi réir eisceachtaí áirithe. Ní aithnítear caillteanais chánach neamhfhaoisimh agus sócmhainní cánach iarchurtha eile ach amháin nuair is dócha go ndéanfar iad a aisghabháil i gcoinne aisiompú dliteanas cánach iarchurtha nó brabúis eile inchánacha sa todhchaí.

(j) Idirbhearta páirtithe gaolmhara

Fochuideachta de chuid Ghrúpa CIÉ is ea Bus Éireann. Nochtann Bus Éireann idirbhearta le páirtithe gaolmhara nach bhfuil ar lánúinéireacht laistigh den ghrúpa. Ní nochtann sé idirbhearta le baill den ghrúpa céanna atá ar lánúinéireacht.

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an chuideachta earraí agus seirbhísí ó eintitis arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na heintitis is tábhachtaí díobh sin tá An Post agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na stiúrthóirí den tuairim nach bhfuil cainníocht na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na Cuideachta.

(k) Sócmhainní seasta doláimhsithe

Tugtar bogearraí ríomhaire anonn ar an gcostas lúide amúchadh carntha agus caillteanais lagaithe charntha. Déantar bogearraí a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, idir trí bliana agus cúig bliana, ar mhodh an mhéid chothroim. Ní mheastar go bhfuil luach iarmharach ag bogearraí. Sa chás ina dtugtar le fios de bharr tosa amhail dul chun cinn na teicneolaíochta nó athruithe

ar phraghsanna margaidh go bhfuil athrú tagtha ar shaol úsáideach na mbogearraí, déantar an saol úsáideach a leasú ar bhonn ionchasach chun na cúinsí nua a chur san áireamh. Déantar athbhreithniú i ndáil le lagú ar shócmhainní seasta doláimhsithe má tá aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn sheasta dholáimhsithe a bheith lagaithe.

(l) Sócmhainní seasta inláimhsithe

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a thabhairt anonn ar a gcostas, lúide dímheas carntha agus caillteanais lagaithe charntha. Áirítear sa chostas an praghas ceannaigh bunaidh, costais arna dtabhú ar bhonn díreach i dtaobh an tsócmhainn a thabhairt chuig an láthair agus a chur sa riocht is gá don úsáid atá ceaptha di, agus costais díchoimisíúnaithe is infheidhme.

Is iad seo a leanas boinn ríofa an dímheasa:

(i) Dímheas agus luachanna iarmharacha

Feithiclí paisinéirí bóthair

Déantar dímheas ar chostas stairiúil na bhfeithiclí paisinéirí bóthair, seachas busanna scoile, thar a saol úsáideach tuartha, ar bhonn céatadán laghdaithe a léiríonn úsáid na bhfeithiclí ar feadh a saoil. Déantar dímheas ar chostas stairiúil na mbusanna scoile i dtráthchodanna cothroma thar a saol úsáideach tuartha.

Tosaíonn an dímheas ar na sócmhainní sin nuair a chuirtear chun seirbhíse iad sa fhlít den chéad uair. Gearradh muirear bearnúcháin ar luach fhlítsa bhliain 2017.

Gléasra agus innealra

Déantar gléasra agus innealra a dhímheas, trí thráthchodanna cothroma bliantúla, ar bhonn costas stairiúil a leatar thar a saol úsáideach tuartha.

Tá sonraí i dtaobh shaol úsáideach tuartha na gcineálacha éagsúla sócmhainní chun críocha dímheasa sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Déantar athbhreithniú ar luachanna iarmharacha na sócmhainní agus a saol úsáideach, agus déantar iad a choigeartú, más iomchuí, ag deireadh gach bliana airgeadais. Cuirtear éifeacht aon athraithe ar luachanna iarmharacha nó ar shaol úsáideach san áireamh sna cuntais ar bhonn ionchasach.

(ii) Breiseanna agus comhpháirteanna móra iardain

Ní dhéantar costais iardain, lena n-áirítear costais maidir le comhpháirteanna arna n-athsholáthar, a áireamh i suim ghlanluacha na sócmhainne ná a aithint mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, ach amháin nuair is dócha go mbeidh sochair eacnamaíocha a bhaineann leis an mír i ndán don chuideachta agus gur féidir an costas a thomhas ar bhonn iontaofa.

Caitear le comhpháirteanna móra mar shócmhainní ar leithligh sa chás ina mbaineann patrúin dhifriúla tomhaltais leo i dtaobh sochair eacnamaíocha agus déantar dímheas orthu go leithleach thar a saol úsáideach.

Cuirtear costais síos i leith deisiúcháin agus cothabhála de réir mar a thabhaítear iad.

(iii) Dí-aithint

Déantar sócmhainní inláimhsithe a dhí-aithint ar a ndiúscairt nó nuair nach bhfuiltear ag súil le haon sochar eacnamaíoch sa todhchaí. Tráth na diúscairte, déantar an difríocht idir an glanfháltas diúscairte agus an tsuim ghlanluacha a aithint sa chuntas brabúis agus caillteanais.

(m) Sócmhainní léasaithe

(i) Léasanna oibriúcháin

Faoi léasanna oibriúcháin, ní aistrítear riosca agus luach saothair uile na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasaí. Aithnítear íocaíochtaí faoi léasanna oibriúcháin sa chuntas brabúis agus caillteanais ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(ii) Dreasachtaí léasa

Déantar dreasachtaí a fuarthas chun dul i mbun léas oibriúcháin a aithint mar laghdú ar chostas an léasa oibriúcháin ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa.

(n) Lagú na sócmhainní neamhairgeadais

Ag deireadh gach bliana airgeadais déantar measúnú ar shócmhainní neamhairgeadais nach dtugtar anonn ar a luach cóir lena chinneadh cibé an bhfuil aon rud a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) a bheith lagaithe. Má thugtar a leithéid le fios déantar meastachán ar mhéid in-aisghabhála na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne).

Is ionann méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus a luach cóir lúide costais díolacháin nó an luach úsáide, cibé acu is airde. Is ionann an luach úsáide agus luach láithreach na sreafaí airgid amach anseo a mheastar a eascróidh as úsáid leanúnach na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus óna diúscairt deiridh. Agus an luach úsáide á thomhas, déantar sreafaí airgid roimh cháin agus ús a lascainiú ar ráta lascaine réamhchánach a léiríonn an ráta margaidh reatha saor ó riosca agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an tsócmhainn nach bhfuil na meastacháin ar shreabhadh airgid sa todhchaí coigeartaithe ina leith.

Más lú méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) ná suim ghlanluacha na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid), laghdaítear an tsuim ghlanluacha chuig a méid in-aisghabhála. Aithnítear caillteanas lagaithe sa chuntas brabús nó caillteanais.

(o) Stoc

Cuimsítear sna stoic ábhair chothabhála, páirteanna breise agus breosla agus míreanna eile éagsúla stoic. Déantar stoic ábhar agus páirteanna breise a luacháil ar a meánchostas ualaithe nó a nglanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Cuimsítear sa chostas an luach ceannaigh, lena n-áirítear cánacha agus dleachtanna agus iompar agus láimhseáil atá inchurtha go díreach i leith an stoc a thabhairt chuig a láthair reatha agus a chur ina riocht reatha.

Amhail dáta an chlár comhardaithe, díscríobhtar na stoic arb eol go bhfuil siad imithe i léig agus déantar caillteanas a thaifeadadh i ndáil le stoic a meastar atá lagaithe.

(p) Airgead tirim agus coibhéisí airgid

Áirítear le hairgead tirim agus coibhéisí airgid airgead ar láimh, taiscí faoi ghlaoh le bainc, infheistíochtaí an-leachtach gearrthréimhseacha eile le haibíocht bhunaidh trí mhí nó níos lú, agus rótharraingtí bainc. Taispeántar rótharraingtí bainc leis na hiasachtaí sna dliteanais reatha.

(q) Ionstraimí airgeadais

Roghnaigh an chuideachta forálacha Alt 11 agus Alt 12 de FRS 102 a chur chun feidhme maidir le cuntas a thabhairt i leith gach ceann dá cuid ionstraimí airgeadais.

(i) Sócmhainní airgeadais

Tá roinnt sócmhainní airgeadais bunúsacha ag an gCuideachta lena n-áirítear féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, méideanna atá dlite ó ghrúpchuideachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid, atá tar taifead leis na sócmhainní reatha mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin.

Aithnítear sócmhainní airgeadais bunúsacha den chéad uair ar an bpraghas idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), mura rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na bhfáltas sa todhchaí arna lascainiú ar ráta margaidh úis i gcomhair ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, airgead tirim agus coibhéisí airgid, agus sócmhainní airgeadais ó shocrúithe ar idirbhearta maoinithe iad a tomhas ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta a mheasúnú i leith fianaise oibiachtúil ar lagú. Má tá fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú tagtha ar shócmhainn airgeadais arna tomhas ar chostas amúchta, aithnítear caillteanas lagaithe sa chuntas brabús nó caillteanais. Is ionann an caillteanas lagaithe agus an difríocht idir suim ghlánluacha na sócmhainne airgeadais agus luach láithreach shreafaí airgid measta na sócmhainne airgeadais arna lascainiú ag glanráta úis bunaidh na sócmhainne.

Más rud é, i mbliain airgeadais ina dhiaidh sin, go laghdóidh méid an chaillteanais lagaithe agus gur féidir an laghdú a cheangal go hoibiachtúil le teagmhas a tharla tar éis gur aithníodh an lagú, déantar an caillteanas lagaithe a aithníodh roimhe sin a aisiompú. Déantar an t-aisiompú sa chaoi is nach sáróidh an tsuim ghlánluacha láithreach luach na suime glánluacha dá mba rud é nár aithníodh an caillteanas lagaithe roimhe sin. Aithnítear aisiompú an lagaithe sa chuntas brabús agus caillteanais.

(ii) *Dlíteanais airgeadais*

Ar an gcaoi chéanna, déantar roinnt ionstraimí airgeadais bunúsacha atá san áireamh sna dlíteanais reatha, lena n-áirítear creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí bainc agus rótharraingtí agus iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí eile, a aithint den chéad uair ar phraghas an idirbhirt, mura rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú, déantar an dlíteanas airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhchaí arna lascainiú ar ráta margaidh úis i gcomhair ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí eile, agus dlíteanais airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thabhairt anonn ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlánráta úis.

Is ionann creidiúnaithe trádála agus oibleagáidí i leith íoc as earraí nó seirbhísí atá faighte i ngnáthchúrsa an ghnó ó sholáthraithe. Déantar creidiúnaithe trádála a aicmiú mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin má bhíonn íocaíocht dlite laistigh de bhliain amháin nó níos lú. I gcás ar bith eile, cuirtear i láthair iad mar shuimeanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin. Aithnítear creidiúnaithe trádála ar dtús ar phraghas an idirbhirt agus déantar iad a thomhais ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta faoi mhodh an ghlánráta úis.

(r) *Soláthairtí*

Is ionann soláthairtí agus dlíteanais atá neamhchinnte ó thaobh ama nó méid. Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe reatha ar an gCuideachta de thoradh teagmhais a tharla roimhe seo; nuair is dócha go mbeidh aistriú sochar geilleagar de dhíth chun an oibleagáid a ghlanadh; agus nuair is féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide.

Déantar soláthairtí a thomhas mar luach reatha an mheastacháin is fearr ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh ag baint úsáid as ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe reatha an mhargaidh ar amluach airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dlíteanas. Déantar athbhreithniú ar sholáthairtí ag deireadh gach bliana airgeadais agus déantar iad a choigeartú chun an meastachán reatha is fearr a thabhairt ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh. Aithnítear leachtú na lascaire mar chostas airgeadais sa chuntas brabús agus caillteanais, arna chur i láthair faoi 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' sa bhliain airgeadais ina dtagann sé i gceist.

Sa chás ina bhfuil roinnt oibleagáidí dá samhail ann, cinntear an dóchúlacht go mbeidh eis-sreabhadh acmhainní ag teastáil chun iad a ghlanadh trí bhreathnú ar aicme na n-oibleagáidí ina hiomláine.

Aithnítear soláthairtí i ndáil le hathstruchtúrú nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe ar an gCuideachta ag deireadh na bliana airgeadais i dtaobh an t-athstruchtúrú a chur i gcrích. Tá oibleagáid inchiallaithe ar an gCuideachta athstruchtúrú a dhéanamh nuair is ann do phlean mionsonraithe foirmiúil don athstruchtúrú sin agus nuair a chruthaigh an chuideachta ionchas bailí i measc na ndaoine dá ndéanann sé difear, trí thosú ar an bplean a chur chun feidhme nó trí phríomhghnéithe an phlean a fhógairt dóibh siúd dá ndéanann sé difear.

Déantar soláthar do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ag dáta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Cuimsítear sna soláthairtí eile soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí bus, soláthairtí a bhaineann le pá, soláthairtí comhshaoil, éilimh dlí agus soláthairtí a bhaineann le pinsin.

Ní dhéantar soláthar i gcoinne caillteanais oibriúcháin sa todhchaí.

(s) Dliteanais agus sócmhainní teagmhasacha

I gcás dliteanais theagmhasacha, a eascraíonn de thoradh nithe a tharla roimhe seo, ní aithnítear mar dhliteanas iad toisc nach dócha go mbeidh ar an gCuideachta sochair eacnamaíocha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh nó toisc nach féidir an méid a thomhas go hiontaofa ag deireadh na bliana airgeadais. Ní aithnítear oibleagáidí féideartha neamhchinnte mar dhliteanais ach is dliteanais theagmhasacha iad. Nochtar dliteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais ach amháin mura dócha in aon chor go dtarlódh eis-sreabhadh acmhainní.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dócha go dtarlódh insreabhadh sochar geilleagrach.

(t) Sochair d'fhostaithe

Cuireann an chuideachta roinnt sochar ar fáil d'fhostaithe ag brath ar a ngrád, a sinsearachta agus ar oibleagáidí reachtúla. I measc na sochar tá íoc tuarastail nó pá agus íoc préimheanna le haghaidh obair bhreise arna déanamh.

Lena chois sin déantar ranníocaíochtaí fostóra maidir le pinsean, i gcás baill foirne incháilithe, isteach sna scéimeanna pinsin faoi seach.

Plean pinsin le sochar sainithe

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean le sochar sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ. Sainítear i bplean le sochar sainithe an sochar pinsin a gheobhaidh an fostaí ar dhul ar scor dó nó di, ag brath de ghnáth ar roinnt tosca lena n-áirítear aois, fad seirbhíse agus luach saothair. Is ionann plean le sochar sainithe agus sochar iarfhostaíochta seachas ranníocaíochtaí sainithe.

Tá cuntas tugtha ar na scéimeanna sin i ráitis airgeadais Ghrúpa CIÉ. Tomhaistear sócmhainní na scéime pinsin le sochar sainithe ar a luach cóir. Tomhaistear dliteanais na scéime pinsin le sochar sainithe ar bhonn achtúireach faoi mhodh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Léirítear barrachas dhliteanas na scéimeanna ar shócmhainní na scéimeanna mar dhliteanas ar chlár comhardaithe CIÉ. Glacann na fochuideachtaí go léir, mar aon le CIÉ féin, páirt i Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951. Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conartha ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostas sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Bus Éireann, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse. Tá sonraí breise i dtaobh na scéimeanna sin leagtha amach i nóta 19.

(u) Caipiteal gnáthscaireanna

Déantar gnáth-scairchaipiteal glaoite agus cúlchistí ioncaim a aicmiú mar chaipiteal gnáthscaireanna agus atá siad leagtha amach i nóta 16 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(v) Meastacháin agus boinn tuisceana rithábhachtacha cuntasaíochta

Déantar athmheasúnú leanúnach ar mheastacháin agus breithiúnais arna ndéanamh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú agus tá siad bunaithe ar thaithí stairiúil agus ar thosca eile, lena n-áirítear meastacháin maidir le teagmhais amach anseo a mheastar a bheith réasúnach sna himthosca.

Déanann na stiúrthóirí meastacháin agus tagann siad ar bhoinn tuisceana maidir leis an am atá le teacht. De réir sainmhínithe, is annamh a bheidh na meastacháin chuntasaíochta sin díreach mar an gcéanna leis na torthaí iarbhrí a bhaineann leo. Tugtar aghaidh anseo thíos ar na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist agus ar na meastacháin agus na boinn tuisceana

lena mbaineann baol nach beag go mbeidís ina gcúis le coigeartú ábhartha ar shuímeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

(i) Saol úsáideach tuartha na sócmhainní inláimhsithe

Braitheann an muirear dímhéasa bliantúil i gcás sócmhainní inláimhsithe ar athruithe ar shaol úsáideach tuartha agus luachanna iarmharacha na sócmhainní. Déantar an saol úsáideach tuartha agus na luachanna iarmharacha a athmhéasúnú gach bliain. Déantar iad a leasú de réir mar is gá chun meastacháin reatha a léiriú, bunaithe ar dhul chun cinn na teicneolaíochta, infheistíochtaí sa todhchaí, úsáid eacnamaíoch agus riocht fisiciúil na sócmhainní. Tá suim ghlanluacha na sócmhainní doláimhsithe, an fhearaí agus an trealamh, agus saol eacnamaíoch úsáideach maidir le gach aicme sócmhainní leagtha amach i nóta 9 agus nóta 10.

(ii) Soláthar i dtaobh éileamh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóirí, agus aisghabhálacha gaolmhara

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Glacann an chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chuí aici maidir lena nochtadh ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí éileamh a bhunú, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 14 a ghabhann leis na ráitis airgeadais

(iii) Scéim pinsin le sochar sainithe

Tá sé d'oibleagáid ar ghrúpa CIÉ, dá bhfuil an chuideachta ina ball, sochair phinsin a íoc le fostaithe áirithe. Braitheann costas na sochar agus luach reatha na hoibleagáide ar roinnt tosca, lena n-áirítear ionchas saoil, méaduithe tuarastail, luachálacha sócmhainne agus an ráta lascaine ar bhannaí corparáideacha. Leagtar síos ar shlí níos mionsonraithe i nóta 19 a ghabhann leis na ráitis airgeadais nithe a bhaineann le costais pinsean agus scéimeanna pinsin.

2 Gnóthas leantach

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoina nglactar leis go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an gCuideachta agus ag Grúpa CIÉ ('an Grúpa'), dá bhfuil an Chuideachta ina ball, chun leanúint ar aghaidh ag oibriú ar feadh ar a laghad 12 mhí ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

An Chuideachta

Thabhaigh an chuideachta caillteanas €23.7 milliún i leith na bliana 2017 (2016: €9.5 milliún). Ar an 31 Nollaig 2017 bhí glansócmhainní €16.9 milliún (2016: €6.8 milliún) ag Bus Éireann mar aon le glan (dliteanais)/sócmhainní reatha (€0.12) milliún (2016: €8.7 milliún). Áirítear leis na glansócmhainní reatha míreanna neamhairgid €24.2 milliún (2016: €22.9 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i leith deontais chaipitil agus ioncain. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €24.1 milliún (2016: €31.6 milliún) ag an gCuideachta. Is €83 milliún (2016: €80.8 milliún) glansócmhainní na Cuideachta gan dliteanas neamh-airgead fad-téarmach san áireamh.

Tar éis athruithe ar an bhfoireann bainistíochta, cuireadh tús le hathbhreithniú nua ar an ngnó i mí Eanáir 2017, agus é ina chuspóir plean a ullmhú a

- chobhsaigh agus a aisiompáigh an fheidhmíocht airgeadais lag, agus
- bhí ina bhunchloch le haghaidh an gnólaigh a dhéanamh inmharthana agus inbhuanaithe sa chaoi is go raibh sé in ann dul san iomaíocht i margadh atá seasta ag éirí níos iomaíche.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Léirigh an measúnú tosaigh nach le Expressway amháin a bhain na dúshláin atá roimh an Chuideachta. B'éigean athbhreithniú a dhéanamh ar gach gné den chuideachta. Deimhníodh san athbhreithniú nach raibh cleachtais oibre na Cuideachta, struchtúr na heagraíochta, an struchtúr bainistíochta ná na córais faisnéise ag teacht le chéile go hiomlán agus mura nglacfaí gníomh práinneach go mbeadh impleachtaí tromchúiseacha acu i leith inmhharthanacht na Cuideachta ina hiomláine.

Thosaigh an foireann bainistíochta bearta shábhála costais am-tábhachtach luact i 2017 fad ar thosaigh siad cainteanna le foireann. Ní oibre comhphairtíocht le fostaithe agus ar deireadh bhí trí seachtaine gníomhaíocht thionsclaíoch sa dara ceathrú de 2017 dá bharr. Chuaigh bainistíocht i comhphairtíocht le Ceardchumann tríd an an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre and leis an Chúirt Oibreachais sa deireadh. D'éisigh an Chúirt Oibreachais moladh (an "Moladh") ar ghlac na ceardchumann éagsúla agus formhór na fostaithe trí bhallóid leis.

Ag an am seo, d'ullmhaigh bainistíocht Plean Gnó mionsonraithe ar cheadaigh an Bord. Achoimríonn and Plean Gnó na príomh croílár mar bhun an phlean athstruchtúra agus ráiteas ioncaim, clár comhardaithe agus sreabhadh airgid réamh-mheasta cúig bliana san áireamh.

Thosaigh cur i bhfeidm Moladh an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre ina bhfuil beagnach 60 athraithe cleachtadh áit oibre agus laghdú 242 fostaithe san áireamh i Meitheamh 2017 agus táthar ag súil leis leanúint tríd 2018. Cé bhfuil sé bearthaithe go ndéanfaidh na bearta shábhála costais táirgiúlachta/párola agus neamh-phárola thart ar €22 a shábháil don Chuideachta i mbliain iomlán, cuireadh €4.5m ar fáil i 2017. Chuidigh seo seasamh airgeadais na Cuideachta a fheabhsú le linn 2017 a thuairisc easnamh réamh-eisceachtúil €7.2m (easnamh €8.6m i 2016). Cé cur caillteanas ábhartha seo, is seasamh níos fabhraigh don bhuiséid é mar a leagtar amach sa Phlean Gnó a réamh-mheas caillteanas réamh-eisceachtúil €16.7m agus caillteanas iar-eisceachtúil €36.7m. Lena cois sin, bhí seasamh dhliteanas glan an Chuideachta réamh-mheasta ag €29.9m ag deireadh 2017, ach, mar a luaitear thuas, bhí an fhíor seasamh dhliteanas glan do €16.9m ag deireadh na bliana 2017. Is gluaiseacht fabhrach é caillteanas réamh-eisceachtúil €7.2m in aghaidh an €16.7m buiséadaithe, tá líon fáthanna don ghluaiseacht seo le na hearraí ábhartha achoimrithe mar a leanas:

- Méadú €6m sa teanntaíocht oibleagáide seirbhíse poiblí, san áireamh i seo bhí táille teacht ar infrastruchtúr (€1m), athraithe seirbhíse nua (€2.2m) agus méadú teanntaíochta mar gheall ar leithroinnt costas nuashonraithe (€2.8m) mar phríomh comhábhair.
- Laghdú €3.8m i nglan costais, bhí sábháil chomhcheangailte €10.8m i bpárola, breosla, cothabháil. Costais oibríochtúil agus éilimh a bhí maolaithe i bpáirt ag méadaithe de €7m i mbusanna ar cíós, muiear grúpa agus dímhéas.

Bhí an plean gnó a cheadaigh an Bord i mBealtaine 2017 mar eochairthoisic i meastóireacht an Bhoird de chumas an Chuideachta leanúint mar gnóthas leantach. Tabharfaidh an fhíríc go raibh táirgeacht fhíor 2017 níos fearr ná réamh-mheasta sa Phlean Gnó níos mó muiníne don Bhord go bhfuil todhchaí inmharthana fadtéarmach ag an Chuideacht. I Meán Fómhair 2017 d'ullmhaigh Bainistíocht buiséad 2018 leasaithe a réamh-mheas brábús €30 don Chuideachta a r an líne le réamh-mheasta sa Phlean Gnó do 2018.

Is iad críochnú clár athstruchtúrtha agus bainistiú riosca ioncam tráchtála agus neamhláithreacht fostaithe na príomh neamhchinnteachtaí atá ag dul i bhfeidhm ar an todhchaí romhainn. Maoilítear na neamhchinnteachtaí seo mar a leanas:

- Cinntiú go leanann obair an ghrúpa feidhmiú Bainistíochta tríd cruinnithe rialta agus nuashonraithe dul chun cinn a dhéanamh leis an Bord.
- Monatóireacht a dhéanamh ar staid margaidh agus feidhmiú táirgí na Cuideachta le cinntiú gur féidir brú ioncaim a aithint agus gníomh leasúcháin a ghlacadh go sciobtha
- Chomh maith le sin, aontaíodh prionsabal leis an an Roinn Coimirce Sóisialaí go bhfaighaidh an oibríúcháin Trachtála 70% de mheán tháillí trachtála ar líne le oibríteoirí tríú páirtí eile agus tá seo mar bhonn ag ioncaim réamh-mheasta breise 2018.

Chaith an bord agus an foireann bainistíochta sinsearach lena éiginnteachtaí seo a leanas

- Bunadh grúpa feidhmiúcháin an lucht ardbhainistíochta agus a thagann le chéile go rialta. Déantar athbhreithniú ar thorthaí i gcoinne spriocanna pleanáilte agus leanfaidh an grúpa sin ar aghaidh ag teacht le chéile go dtí go mbeidh na tionscnaimh leabaithe go hiomlán i ngníomhaíochtaí na Cuideachta.

- Beart maolaitheach tábhachtach eile is ea an tsaoráid chistithe íostarraingthe a bheith daingnithe ar bhonn an larmhéid Idirchuideachta atá ag an gCuideachta le Grúpa CIÉ.
- Tá an fhoireann ardbhainistíochta ag déanamh monatóireacht dhlúth ar staid an mhargaidh agus más rud é go mbeidh gá le beart ceartaitheach eile mar gheall ar dhálaí athraithe déanfar an beart ceartaitheach sin go tapa agus go cruinn.

Chuir an Grúpa litir tacaíochta airgeadais ar fáil don Chuideachta ina ndeimhnítear go soláthróidh an Grúpa an tacaíocht airgeadais is gá ionas gur féidir leis an gCuideachta leanúint ar aghaidh ag feidhmiú agus ag leachtú a cuid dliteanas i ngnáthchúrsa an ghnó ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar síníodh na ráitis airgeadais. I gcás mainneachtana ag aon ghnóthas fochuideachta de chuid CIÉ atá i bhfiacha leis an gCuideachta, íocfaidh an Mháthairchuideachta as caillteanas arna dtabhú.

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhunús leanúnach, a ghlacaan leis go mbeidh acmhainní fóna ag CIÉ agus Grúpa CIÉ (an Ghrúpa) le saol oibríochtúil a leanúint ar feadh 12 mhí ar a laghad ó dáta ceadaithe na ráitis airgeadais seo.

An Grúpa

Cúlra

Amhail an 31 Nollaig 2017 bhí glandliteanas €636 milliún (2016: €585 milliún) ar na nGrúpa agus bhí glandliteanas reatha €200 milliún (2016: €233 milliún) air. Áirítear leis an nglandliteanas reatha míreanna neamhairgid €288 milliún (2016: €289 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i ndáil le deontais chaipitil, ioncam iarchurtha agus méideanna is inaisíochta le gníomhaireachtaí cistiúcháin i leith socraíocht CBL. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €88 milliún (2016: glandliteanas reatha €56 milliún) ag an nGrúpa. Áirítear le glandliteanas reatha an Ghrúpa dliteanas a bhaineann le hoibleagáidí pinsean le sochar sainithe €784 milliún (2016: €730 milliún) agus hioncam iarchurtha €2,494 milliún (2016: €2,555 milliún) i ndáil le deontais chaipitil faighte.

Ag Eanáir 2018, d'urraigh Grúpa CIÉ leasú agus leathnú a shaoráid banc. Is saoráid tiomanta de €108m do thréimhse tosaigh 5 bliana le dhá rogha leathnaithe aon bhliain infheidhmithe ag deireadh bliain 1 agus bliain 2 den saoráid. Ag 31 Nollaig 2017, tharraing an Ghrúpa anuas €28m faoi na saoraidí iasachtach fadtéarmach. Ba é €80 milliún an méid neamhtharraingthe a bhí ar fáil don Ghrúpa faoi shaoraidí creidmheasa imrothlaigh an Ghrúpa.

An Neamhchinnteacht atá le Sárú ag an nGrúpa

Ainneoin feabhas suntasach a theacht ar an bhfeidhmíocht trádála in 2017, tá an Grúpa ag feidhmiú go fóill i dtimpeallacht dhúshlánach ghnó óna n-eascaíonn ábhair neamhchinnteachta.

Cé go bhfuil muinín ag an lucht bainistíochta go leanfar ar aghaidh ag comhlíonadh na leibhéal foriomlán airgeadais, lena n-áirítear iad siúd atá de dhíth ionas go gcomhlíonfaidh an Grúpa a chuid cúnant airgeadais, tá feidhmíocht an Ghrúpa sa todhchaí bunaithe ar roinnt spriocanna agus bonn tuisceana dúshlánach, a éilíonn go ndéanfaidh an lucht bainistíochta monatóireacht agus maoirseacht ar bhonn leanúnach.

Is féidir achoimre a dhéanamh ar na príomhábhair neamhchinnteachta a mbeidh tionchar acu ar thodhchaí an Ghrúpa faoi na ceannteidil seo a leanas:

2.1 Ioncam

Tá comhlíonadh na spriocanna atá luaite le fás ioncaim don bhliain bunaithe ar bhoinn tuisceana éagsúla a bhaineann le méaduithe ar tháillí ainmniúla, méaduithe ar an líon aistear paisinéirí agus an meascán táillí idir tháillí airgid thirim agus táillí eile.

Chomh maith le sin tá an Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Coimirce Sóisialaí i lár próiseas aontú ar comhaontú seirbhíse faoi oibriú an Scéim Saorthaistil a chuirfidh níos mó cinnteacht ar fáil do sheirbhísí tráchtála Expressway de Bhus Éireann.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

2.2 Costais Oibriúcháin

Baineann fíorthábhacht go fóill leis na costais oibriúcháin a choimeád ar leibhéal cuí mar atá sonraithe i bpleananna an Ghrúpa. Is boinn tuisceana shuibiachtúla a úsáideadh chun an plan á ullmhú agus ní mór go ndéanfar dianmhonatóireacht ar fheidhmíocht i gcoinne an phlean, ionas gur féidir gníomhaíochtaí maolaitheacha, atá aitheanta ag an lucht bainistíochta cheana féin, a chur i bhfeidhm más gá.

Le linn 2017, chuir Bus Éireann raon tionscnamh i bhfeidhm i gcomhairle leis an bhfoireann, go mbainfear amach feabhsuithe, éifeachtúlacht agus laghdú costais ar leor iad ionas go mbeidh Bus Éireann inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de arís. Cé go bhfuil éiginnteacht i gceist leis an sceideal faoina gcuirfear i bhfeidhm na bearta sin, tá ar chumas Bhus Éireann na costais a bhaineann leis an athrú agus leis an idirthréimhse a sheasamh a fhad agus a gcuirfear na tionscnaimh sin chun feidhme.

Tá an neamhchinnteacht sin á maolú trí mhonatóireacht agus athbhreithniú ar an bhfeidhmíocht i dtaobh costais le hais an phlean. Maidir le Bus Éireann, tá comhaontú déanta leis an bhfoireann anois faoin raon tionscnamh atá le cur chun feidhme.

2.3 Costais Infheistíochta

Baineann fíorthábhacht leis an leibhéal cuí infheistíochta a bhaint amach maidir le cothabháil, athnuachan agus feabhsú an bhonneagair iompair phoiblí chun tacú le soláthar seirbhísí iompair phoiblí atá sábháilte, éifeachtach agus iontaofa. Dúshlán leanúnach don fhoireann bainistíochta is ea é a chinntiú go bhfuil an infheistíocht riachtanach á cistiú go cuí ionas nach mbainfidh éileamh infheistíochta oibríochtaí an Ghrúpa an bonn d'inbhuanaitheacht airgeadais an Ghrúpa.

Tá pleananna an Ghrúpa don bhliain 2017 ag brath ar chistiú breise don chaiteachas caipitiúil ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus ón Udarás Náisiúnta Iompair agus glactar leis go mbeidh cistiú i gcomhair infheistíochta ar fáil ó shreafaí airgeadais oibriúcháin freisin.

Braitheann inbhuanaitheacht an Ghrúpa san fhadtréimhse ar leibhéal cuí cistithe a bheith ar fáil ón rialtas chun cistiú a dhéanamh ar na seirbhísí iompair phoiblí a cheanglaítear faoi chonarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí an Ghrúpa.

Tá inbhuanaitheacht an Ghrúpa an-leochaileach i dtaobh na neamhchinnteachta a bhaineann leis an infheistíocht sa todhchaí a chistiú.

Dúshlán suntasach do gach páirtí leasmhar is ea cistiú na riachtanas infheistíochta san fhadtréimhse. Sa chás ina mbeidh gannchion sa leibhéal cistithe, beidh an riosca ann nach mbeidh sreabhadh airgid ag an ngrúpa ar leor é chun a chobhsaíocht airgeadais a chinntiú i rith shaolré an phlean gnó reatha 5 bliana. Sa chás sin, beidh an caipiteal oibre srianta agus beidh gá le monatóireacht leanúnach air. Bheadh gá le gníomhaíochtaí maolaitheacha le féachaint chuige nach ndéanfaí sárú ar na cúnaight airgeadais fhoriomlána, dá bhfuil an Grúpa ceangailte, agus go mba leor an sreabhadh airgid i ndiaidh infheistíochta chun oibleagáidí a ghlanadh de réir mar a bheidh siad dlíte.

Mar mhaolú, bainistíonn an Grúpa an t-údarú ar infheistíochtaí ábhartha agus iarrann sé deimhniú ar chistiú cuí a bheith ar fáil roimh dhul ar aghaidh leis na hinfeistíochtaí sin.

Síneadh na conarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí reatha le Bus Átha Cliath agus le Bus Éireann i mí na Nollag 2014 agus is i leith tréimhse 5 bliana atá siad, go dtí 2019. I gcás Iarnród Éireann, síníodh an Conradh atá i bhfeidhm faoi láthair i mí na Nollag 2009 agus is i leith tréimhse 10 mbliana atá sé, go dtí 2019.

2.4 Leachtacht

Ag Eanáir 2018, d'urraigh Grúpa CIÉ leasú agus leathnú a shaoráid banc. Is saoráid tiomanta de €108m do thréimhse tosaigh 5 bliana le dhá rogha leathnaithe aon bhliain infheidhmíthe ag deireadh bliain 1 agus bliain 2 den saoráid. Ag 31 Nollaig 2017, tharraing an Ghrúpa anuas €28m faoi na saoraidí iasachtach fadtéarmach. Ba é €80 milliún an méid neamhtharraingthe a bhí ar fáil don Ghrúpa faoi shaoraidí creidmheasa imrothlaigh an Ghrúpa.

Cuimsíonn na saoraidí sin roinnt cúnant airgeadais, ar chomhlíon an Grúpa iad ar fad in 2017. Creideann an lucht bainistíochta go leanfaidh an Grúpa ar aghaidh ag comhlíonadh na gcúnant atá sonraithe sa chomhaontú saoráide don tréimhse 12 mhí, ar a laghad, ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo. Déanann an Grúpa monatóireacht leanúnach ar úsáid iarbhir agus úsáid thuartha a chuid saoraidí baincíreachta agus ar chomhlíonadh na gcúnant airgeadais laistigh dá shaoraidí.

2.5 Pinsin

Tá easnamh i scéimeanna pinsean an Ghrúpa agus tháinig méadú mór ar an dliteanas ina leith i rith na bliana. D'eascair an méadú ar an dliteanas den chuid is mó as an ráta úis íseal atá i réim in Éirinn agus thar lear agus na góshuíomhanna boilsciú a thagann le comhaontaithe pá le déanaí ar fud an Ghrúpa. Tá na margaí airgeadais fós luaineach, tá na scéimeanna fós faoi lé gluaiseachtaí suntasacha sna rátaí úis bunúsacha faoina dtomhaistear na dliteanas agus i luacháil na sócmhainní atá i seilbh na scéimeanna. Ní mór monatóireacht chúramach a dhéanamh ar an luaineacht leanúnach i leith luacháil na scéimeanna agus ní mór bearta a shainiú ar féidir iad a chur chun feidhme, ar bhonn comhaontaithe, chun an riosca a bhaineann leis na scéimeanna a laghdú.

Measann an Grúpa gurb é an cur chuige cuí is ceart a ghlacadh san fhadtréimhse chun an riosca sin a mhaolú ná na scéimeanna a thabhairt slán ó rioscaí i gcomhairle leis an bhfoireann. Tá Clé i mbun rannpháirtíochta leis an bhfoireann chun bearta a aithint agus a aontú d'fhonn na scéimeanna a thabhairt slán ó rioscaí. Bainistíonn an Grúpa a bhuiséid lena chinntiú go gcoinnítear cuntas cuí, sa ghearrthéarma, ar impleachtaí airgid a chuid oibleagáidí pinsin.

Gníomhaíochtaí an Lucht Bainistíochta

Chomh maith leis na bearta maolaitheacha a bhfuil cuntas orthu thuas, tá roinnt beart curtha i gcrích agus á gcur i gcrích go fóill ag lucht bainistíochta an Ghrúpa agus Clé, lena n-áirítear:

- Athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar rioscaí agus ar dheiseanna a théann i bhfeidhm ar phlean gnó an Ghrúpa.
- Plé a dhéanamh leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt maidir leis an struchtúr cistithe cuí agus leis an nglantionchar airgeadais ar Bhus Átha Cliath, Bus Éireann agus Iarnród Éireann
- Plé le hionadaí foirne le beartanna a chomhaontú le díriú ar shuíomh airgeadais cistí pinsin and Ghrúpa
- Leanúint le tionscnaimh spárála costais a chur i bhfeidhm agus dianmhonatóireacht a dhéanamh orthu.
- Dianmhonatóireacht a dhéanamh ag an lucht bainistíochta ar an staid airgid laethúil, sheachtainiúil agus mhíosúil ar fud an Ghrúpa.
- Tionscnaimh chosanta ioncaim a chur chun feidhme agus gníomhaíochtaí nua a lorg chun ioncam a ghiniúint.

Litir Thacaíochta

Tá fianaise ar an tacaíocht leanúnach ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt le fáil sa litir thacaíochta dar dáta an 4 Aibreán 2018.

Deirtear sa litir go bhfuil an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt fós ag déanamh monatóireacht ar staid airgeadais Clé agus go bhfuil sí i mbun idirphlé le Clé maidir le bearta atá riachtanach chun inbhuanaitheacht airgeadais Clé a chosaint. Bíodh is go sonraítear sa litir nach bhféadfaí glacadh le rud ar bith inti mar ráthaíocht ar oibleagáidí nó dliteanas Clé, sonraítear inti freisin gurb é beartas an Rialtais go fóill é go bhfuil ar chumas ghnólacht Clé a chuid dliteanas a chomhlíonadh i gcónaí, agus go leanfaidh an Stát lena chearta scairshealbhóra a fheidhmiú agus é ina aidhm aige a áirithiú go mbainistíodh Clé a chuid oibríochtaí ar bhealach a chuirfidh ar a chumas dó a chuid oibleagáidí go léir a chomhlíonadh go tráthúil. Luaitear freisin sa litir nár mhór go mbeadh dlí AE á chomhlíonadh ag aon ghníomhaíocht a bheidh le háireamh ag an Stát, lena n-áirítear rialacha a bhaineann le Státchabhair a bhféadfadh fógra agus faomhadh ón gCoimisiún a bheith ag teastáil ina leith.

Focal Scoir

I ndiaidh fiosrúcháin cuí a dhéanamh agus an neamhchinnteacht agus na bearta maolaitheacha atá luaite thuas a mheas, tá ionchas réasúnach agbaill an Bhoird gur leor an sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí trádála an Ghrúpa agus a saoráidí bainc mar atá faoi láthair chun cistiú a dhéanamh ar riachtanais leanúnacha an Ghrúpa agus Clé maidir le sreabhadh airgid, agus chun cúnant airgeadais an Ghrúpa faoi shocruithe shaoráidí bainc éireachta an Ghrúpa a chomhlíonadh, don tréimhse 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo. Chomh maith leis sin, tá ionchas réasúnach acu go dtacódh an Rialtas le bearta chun cobhsaíocht airgeadais a chinntiú.

Agus aird ar an méid atá sonraithe thuas, chinn an Bord Stiúrthóirí nach bhfágann na rioscaí thuasluaite gurb ann do neamhchinnteacht ábhartha a chaitheann amhras suntasach ar chumas an Ghrúpa leanúint ar aghaidh ag feidhmiú mar ghnóthas leantach.

Tá ionchus réasúnta ag Baill an Bhoird i dtaca le thuas go mbeidh acmhainní fóna ag an Ghrúpa agus Clé go leanfaidh a shaol oibríochtúil ar feadh 12 mí ar a laghad ó dáta ceadaithe na ráitis airgeadais seo agus tá siad den tuairim go bhfuil sé cuí glacadh le bunús gnóthas leantaigh ag ullmhadh na ráitis airgeadais.

*Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)***3 Ioncam iomlán**

Cuimsítear san ioncam iomlán láimhdeachas oibriúcháin, glan ar CBL in-aisghabhála, fáiltais faoin gConradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí agus deontais loncaim. Tá sonraí breise i dtaobh Deontais loncam leagtha amach i nóta 15(c). Soláthraí seirbhísí iompair is ea an chuideachta agus soláthraíonn sí seirbhísí ar fud na hÉireann agus tá sí rialaithe ag an Údarás Náisiúnta Iompair.

4(a) Costais phárolla agus costais ghaolmhara

	2017 €'000	2016 €'000
Costais foirne:		
Pá agus tuarastail	105,441	113,880
Costais leasa shóisialaigh	9,966	10,660
Costais eile na sochar scoir	10,127	9,546
	125,534	134,086
Obair innealtóireachta do ghrúpchuideachtaí arna hathmhuipearú	(56)	(69)
Glanchoistais foirne (gan luach saothair na stiúrthóirí san áireamh)	125,478	134,017
Luach saothair na stiúrthóirí:		
– I leith seirbhísí mar stiúrthóirí	72	72
– I leith seirbhísí feidhmiúcháin	57	58
	129	130
Ranníocaíochtaí a rinneadh le scéim pinsean le sochar sainithe	2	2
Luach saothair agus díolaíochtaí iomlána na stiúrthóirí	131	132
An párolla agus costais ghaolmhara	125,609	134,149

Níor tabhaíodh aon chostais i leith chailleadh oifige d'aon stiúrthóirí in 2017 ná 2016 ná tar éis dháta an chláir comhardaithe.

I gcás stiúrthóir is fostaí amháin, rinne an chuideachta ranníocaíochtaí le ceann de na scéimeanna pinsean le sochar sainithe atá faoi bhainistiú ag Grúpa CIÉ maidir le seirbhísí feidhmiúcháin mar fhostaí agus ba é an costas a tabhaíodh ná €2,222 leith na bliana 2017 (2016: €2,178)

Leagtar amach na costais oibriúcháin eisceachtúla a bhaineann le híocaíochtaí téarnaimh i nóta 6(b).

4(b) Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú Nochtuithe párolla

Leasa Gearrthéarmach

	2017 €'000	2016 €'000	
Bunúsach	71,194	75,081	
Ragobair	10,292	13,185	
Liúntais	23,955	25,614	
	105,441	113,880	
Comhiomlán Leasa Fostaithe			
Leasa gearrthéarmacha	105,441	113,880	Buaicphointí
Leasa dífhostaithe	15,611	944	
Leasa Scor	10,127	9,546	
Costais árachas shóisialaigh	9,966	10,660	
Fo-iomlán	141,145	135,030	Ráiteas an Chathaoirigh
Lúide			
Íocaíochtaí iarscoir eisceachtúla	15,611	944	Athbhreithniú
Obair innealtóireachta do chuideachtaí eile sa Ghrúpa	56	69	
Fo-iomlán	125,478	134,017	
Móide			
Luach Saothair Stiúrthóirí	131	132	
Iomlán	125,609	134,149	Ráitis Airgeadais

*Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)***Leasa Gearrthéarmach Fostaithe**

Ó	Go	2017 Líon na Foirne	2016 Líon na Foirne
€0	€25,000	712	646
€25,000	€50,000	1,578	1,297
€50,000	€75,000	450	708
€75,000	€100,000	29	62
€100,000	€125,000	6	10
€125,000	€150,000	2	2
€150,000	+	3	6
Foireann iomlán		2,780	2,731

Léiríonn na figiúirí thuas líon na foirne ar párolla le linn na bliana agus daoine a tháinig isteach agus daoine a d'fhág san áireamh.

	2017 Líon	2016 Líon
Ba é an meánlíon fostaithe i rith na bliana:		
Lánaimseartha	2,157	2,133
Tiománaithe páirtaimseartha bus scoile	373	399
Iomlán	2,530	2,532

4(c) Luach Saothair an Phríomhfheidhmeannaigh

Áirítear le costas pá agus tuarastal an luach saothair seo a leanas atá iníoctha leis an bPríomhfheidhmeannach, an tUasal Ray Hernan agus Martin Nolan, i leith seirbhísí feidhmiúcháin. D'éirigh Martin Nolan as a phost mar Phríomhfheidhmeannach ón 9 Eanáir 2017 agus ceapadh Ray Hernan ina Phríomhfheidhmeannach Gníomhach ón 9 Eanáir 2017. Seo a leanas an luach saothair le chéile á íocadh le Martin Nolan agus Ray Hernan i ról s'acu mar Phríomhfheidhmeannach le linn 2017.

	2017 €'000	2016 €'000
Suimeanna chomhcheangailte		
Buntuarastail	161	190
Liúntais agus sochair chomhchineáil inchánacha	–	15
Costais leasa shóisialaigh	17	22
Costais eile i leith sochar iarscior	21	49
Íocaíocht scor	171	–
	370	276

Tá siadsan ag teacht le treoirlínte na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i ndáil le Príomhfheidhmeannaigh.

4(d) Cúiteamh daoine tábhachtacha den lucht bainistíochta

Seo a leanas cúiteamh an phríomhlucht bainistíochta, lena n-áirítear tuarastail agus sochair an Phríomhfheidhmeannaigh agus na stiúrthóirí:

	2017 €'000	2016 €'000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha	869	1,247
Costais eile i leith sochar iarscoir	198	273
Costais leasa shóisialaigh	79	90
Íocaíochtaí scor	683	–
Iomlán	1,829	1,610

Cuimsíonn tuilleamh an phríomhlucht bainistíochta agus na stiúrthóirí tuarastail agus costais ghaolmhara atá iníoctha leis an lucht ardbhainistíochta agus leis na stiúrthóirí. Níor tabhaíodh aon chostas i dtaobh bóinas, pá de réir feidhmíochta ná cúitimh i leith cailleadh oifige. Tá iocaíochtaí scor le feidhmeannaigh sinsearach le linn 2017 leagtha amach thuas.

Íocadh táillí stiúrthóirí mar seo a leanas le stiúrthóirí na Cuideachta as ucht seirbhísí mar stiúrthóirí in 2016/7

An tUasal A Murphy	€12,808
D Ashe Uasal	€11,093
Anne Bradley Uasal	€12,600
An tUasal H Minogue	€12,600
An tUasal G Ryan	€12,600
An tUasal D Mackin	€3,003
An tUasal D McGarry	€7,338

Ní bhfuair an tUasal B McCamley, an tUasal S Hannan ná an tUasal J Moloney aon táillí stiúrthóra i ndáil le seirbhísí mar stiúrthóirí ón chuideachta

Clóíonn gach íocaíocht go hiomlán le treoirlínte an rialtais i leith táillí stiúrthóra.

*Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)***5 Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit Trachtála a Rialú –
Nochtú do Fhorchostais**

	2017 €'000	2016 €000
Taisteal agus cothú		
<i>Intíre:</i>		
Bord	–	–
Fostaithe	66	85
<i>Eachtrach:</i>		
Bord	–	–
Fostaithe	16	20
	82	105
Fáilteachais		
Foireann	28	36
Eile	–	–
	28	36

6 Costais de réir cineáil**(a) Costais ábhar agus seirbhísí**

	2017 €'000	2016 €'000
Breoslaí agus bealaí	27,141	33,488
Conraitheoirí	147,635	136,268
Cáin bhóthair agus ceadúnais	603	620
Léasanna oibriúcháin ar cíós (nóta 6(d))	1,720	1,756
Rátaí	671	638
Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí (nóta 14)	5,685	6,591
Méadú/(laghdú) ar an soláthar in aghaidh dífheidhmeacht fardail	147	(25)
Cailteanais airgeadra eachtraigh (glan)	22	64
Ábhair agus seirbhísí eile	44,907	42,113
	228,531	221,513

Cuimsíonn costais conraitheoirí na conraitheoirí scoile, busanna a fhrúiliú agus cothabháil seirbhíse conartha.

(b) Costais oibriúcháin eisceachtúla

	2017	2016
	€'000	€'000
Scarúna agus a ndearnadh soláthar ina leith (nóta 14d)	15,611	944
Athstruchtúrú oibríochtaí agus a ndearnadh soláthar ina leith (nóta 14d)	2,854	–
Fóirdheontas breise	(2,184)	–
Proifisiúnach agus seirbhísí eile	165	–
	16,446	944

(c) Dímheas, bearnúchán agus amúchadh na sócmhainní seasta inláimhsithe agus doláimhsithe

	2017	2016
	€'000	€'000
Beranúcán flít (nóta 10)	2,380	–
Dímheas na sócmhainní seasta inláimhsithe (nóta 10)	21,862	20,385
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe (nóta 9)	1,433	1,219
Amúchadh na ndeontas caipitil (nóta 15(a))	(16,078)	(13,354)
	9,597	8,250

(d) Áirítear leis na léasanna oibriúcháin

	2017	2016
	€'000	€'000
Busanna ar léas	1,104	1,104
Léasanna oibriúcháin eile	616	652
	1,720	1,756

Cuimsítear sa chostas i dtaobh busanna ar léas an costas bliantúil atá ar léas oibriúcháin i ndáil le fiche feithicil, ar cuireadh tús leis in 2016.

7 Glanchostas úis

	2017	2016
	€'000	€'000
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail ar an máthairchuideachta	(447)	(536)
	(447)	(536)

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

*Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)***8 Cánachas****(a) Costas cánach san áireamh sa chuntas brabúis agus caillteanais**

	2017 €'000	2016 €'000
Cáin reatha:		
Cáin chorparáide na hÉireann ar an mbrabús don bhliain airgeadais	–	–
Coigeartú i ndáil le blianta airgeadais roimhe sin	–	–
Costas cánach reatha don bhliain airgeadais	–	–
Cáin iarchurtha:		
Bunú agus aisiompú na ndifríochtaí uainiúcháin	–	–
Costas cánach iarchurtha don bhliain airgeadais	–	–
Cáin ar bhrabús ar ghnáthghníomhaíochtaí	–	–

(b) Réiteach an chostais cánach

Ní hionann an cháin arna measúnú don bhliain airgeadais agus an cháin a cinneadh tríd an ráta caighdeánach cánach corparáide i bPoblacht na hÉireann a chur i bhfeidhm ar an easnamh don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2017, is é sin 12.5% (2016: 12.5%). Mínítear na difríochtaí anseo thíos:

	2017 €'000	2016 €'000
Easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	(23,678)	(9,524)
Easnamh méadaithe faoin ráta caighdeánach cánach i bPoblacht na hÉireann, is é sin 12.5%	(2,960)	(1,191)
Tionchar de bharr:		
– Dímhéas don bhliain de bhreis ar liúntais chaipitiúla	2,372	1,878
– Ioncam nach bhfuil faoi réir cánach	(7,974)	(6,768)
– Speansais nach bhfuil asbhainteach chun críocha cánach	383	61
– Caillteanais chánach neamhfhaoisimh arna dtabhairt ar aghaidh, nár aithníodh	8,056	5,910
– Ioncam arna mhuirearú i leith cánach ar ráta níos airde	123	110
– Gluaiseachtaí eile	–	(13)
Muirear cánach reatha don bhliain	–	–

Níor aithníodh sócmhainn cánach iarchurtha fhéideartha €135.5m (2016: €127m), mar nach cinnte go ndéanfar í a aisghabháil sa todhchaí i gcoinne brabúis inchánacha.

9 Sócmhainní seasta doláimhsithe

	Bogearraí €000	Iomlán €000
Costas		
Amhail an 1 Eanáir 2017	7,482	7,482
Breiseanna	250	250
Diúscairtí	–	–
Amhail an 31 Nollaig 2017	7,732	7,732
Amúchadh		
Amhail an 1 Eanáir 2017	4,190	4,190
Muirear don bhliain	1,433	1,433
Diúscairtí	–	–
Amhail an 31 Nollaig 2017	5,623	5,623
Glanmhéideanna de réir na leabhar		
Amhail an 31 Nollaig 2017	2,109	2,109
Amhail an 31 Nollaig 2016	3,292	3,292

Is é seo a leanas an saol úsáideach atá tuartha i leith na gcineálacha éagsúla sócmhainní doláimhsithe chun críocha amúchta:

Bogearraí – idir 3 agus 5 bliana de réir an mhéid chothroim

*Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)***10 Sócmhainní seasta inláimhsithe**

	Feithiclí Paisinéirí Bóthair €'000	Gléasra agus Innealra €'000	Iomlán €'000
Costas			
Amhail an 1 Eanáir 2017	307,298	27,892	335,190
Breiseanna	31,478	740	32,218
Diúscairtí	(7,018)	(84)	(7,102)
Amhail an 31 Nollaig 2017	331,758	28,548	360,306
Dímheas			
Amhail an 1 Eanáir 2017	217,385	20,563	237,948
Muirear don bhliain	19,850	2,012	21,862
Bearnúchán	2,380	–	2,380
Diúscairtí	(6,959)	(85)	(7,044)
Amhail an 31 Nollaig 2017	232,656	22,490	255,146
Glanmhéideanna de réir na leabhar			
Amhail an 31 Nollaig 2017	99,102	6,058	105,160
Amhail an 31 Nollaig 2016	89,913	7,329	97,242

(i) Is é seo a leanas an saol úsáideach atá tuartha i leith na gcineálacha éagsúla sócmhainní chun críocha dímheasa:

Saol (Blianta)

Feithiclí paisinéirí bóthair 8 – 14

Gléasra agus innealra 3 – 10

- (ii) Rinneadh feithiclí paisinéirí bóthair a chosain €84.1 milliún (2016: €65.8 milliún) a dhímheas go hiomlán ach bhí siad fós in úsáid ag dáta an chláir comhardaithe.
- (iii) Áirítear leis na sócmhainní seasta inláimhsithe amhail an 31 Nollaig 2017 €4.5 milliún (2016: €1.8 milliún) i ndáil le sócmhainní seasta inláimhsithe nach raibh i seirbhís go fóill amhail an dáta sin.
- (iv) Ní leis an gCuideachta an mhaoín, an talamh ná na foirgnimh atá in úsáid; is le Cuideachta Sealbhaíochta CIÉ iad agus áirítear iad i ráitis airgeadais CIÉ.
- (v) Diúscaíodh sócmhainní ag a raibh luach tugtha anonn (€0.05 milliún) in 2017 (2016: €0.42m) i gcomhlíonadh bheartais agus nósanna imeachta Ghrúpa CIÉ i leith diúscairtí sócmhainní i rith na bliana.
- (vi) Tá muirear bearnúcháin de €2.35m don flít bus san áireamh i dímheas na bliana 2017, le €1.04m do sin ag baint le flít bus oibleagáide seirbhíse poiblí (€2016: nialas).

11 Stoic

	2017 €'000	2016 €'000
Ábhair chothabhála agus páirteanna breise	2,454	2,793
Breoslaí, bealaí agus stoic éagsúla	933	1,004
	3,387	3,797
Stoc a caitheadh le linn na bliana:		
Stoc ábhar agus breosla a ídíodh glan ar an lacáiste breosla	35,128	42,142

Áirítear sna méideanna sin páirteanna agus comhpháirteanna nach mór a bheith ar seilbh chun freastal ar riachtanais oibriúcháin. Níl difríocht ábhartha idir luach athsholáthair na bhfardal agus a luach de réir na leabhar.

12 Féichiúnaithe

	2017 €'000	2016 €'000
Féichiúnaithe trádála	2,849	4,142
Méideanna atá dlite ón Roinn Oideachais agus Scileanna	8,360	8,335
Méideanna atá dlite ón máthairchuideachta	49,396	48,381
Féichiúnaithe eile	472	2,674
	61,077	63,532

Tá gach sócmhainn dlite laistigh de bhliain amháin.

I gcás na méideanna atá dlite ón máthairchuideachta, tá siad neamhurráithe, saor ó ús agus iníoctha ar éileamh.

Luaitear féichiúnaithe trádála glan ar sholáthar € 75,898 (2016: €92,529) i leith fiacha amhrasacha.

Is éard atá sna méideanna atá dlite ón Roinn Oideachais agus Scileanna ná airgead atá dlite maidir le feidhmiú Scéim Iompair na mBusanna Scoile.

*Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)***13 Creidiúnaithe**

	2017 €'000	2016 €'000
Méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin		
Creidiúnaithe trádála	16,579	14,760
Cáin ioncain asbhainte faoi ÍMAT agus Muirear Sóisialta Uilíoch	1,729	2,172
Árachas sóisialta	1,328	1,640
Cáin bhreisluacha agus cánacha eile	1,061	503
Creidiúnaithe eile	1,973	1,413
Fabhruithe	18,632	16,496
Ioncam iarchurtha	9,382	9,521
Ioncam iarchurtha (nóta 15 (a))	14,839	13,360
	65,523	59,865
Creidiúnaithe i leith cánachais agus árachas sóisialta áirithe anseo thuas	4,118	4,315

Tá creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile iníoctha ar dhátaí éagsúla sna trí mhí tar éis dheireadh na bliana airgeadais de réir ghnáth-théarmaí creidmheasa na gcreidiúnaithe.

Tá creidiúnaithe i leith cánach agus árachas sóisialta iníoctha sa chreat ama atá leagtha síos sa reachtaíocht ábhartha.

Baineann ioncam iarchurtha le hioncam ó thicéid Tax saver agus le haghaidh sholáthar na seirbhísí bus scoile.

14 Soláthairtí in aghaidh dliteanas

	Oibríochtaí € 000	Nithe Comh-shaoil € 000	Dlíthiúil agus Eile €000	Athstruchtúrú € 000	Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóirí € 000	Iomlán € 000
2017						
Iarmhéid Tosaigh	4,382	–	181	1,789	46,939	53,291
(Sochar)/muirear don chuntas brabúis agus caillteanais (glan)	4,821	–	469	15,611	5,685	26,586
Úsáidte i rith na bliana	(777)	–	(181)	(9,282)	(4,449)	(14,689)
Iarmhéid Deiridh	8,426	–	469	8,118	48,175	65,188

Soláthairtí oibriúcháin

Cuimsítear sa soláthar oibriúcháin soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí bus agus soláthairtí a bhaineann le pá. San áireamh sa soláthar oibriúcháin tá suim €3.6m (2016: €3.6m) maidir le costais sochair iarscoir agus €1.48m se chostais coigeartaithe bus athnithe i 2017.

Soláthar comhshaoil

Baineann an soláthar comhshaoil le costais athchóirithe a eascraíonn de thoradh na reachtaíochta comhshaoil.

Dlíthiúil agus soláthar eile

Is éard atá sa soláthar eile ná soláthairtí a bhaineann leis na héilimh dlí.

Soláthar athstruchtúraithe

Baineann an soláthar athstruchtúraithe le méideanna is iníoctha ag eascairt as tionscnaimh spárála costais a chur chun feidhme ar bhonn leanúnach.

Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí

Déantar aon chaillteanas nach bhfuil cumhdaithe ag árachas seachtrach a chur de mhuirear an chuntais brabúis agus caillteanas, agus áirítear méideanna gan íoc sna soláthairtí i leith dliteanas agus muirear.

(a) Cumhdach árachais seachtrach

Seo a leanas an cumhdach seachtrach atá ag CIÉ, thar ceann na Cuideachta:

- (i) Dliteanas tríú páirtí sa bhreis ar €2,000,000 do bhusanna scoile agus €2,000,000 d'iompar bóthair eile d'aon tarlú nó do shraith tarluithe a eascraíonn as aon teagmhas iompair bóthair amháin, ach amháin i ndáil le héilimh atá faoi réir dhlínse na Stát Aontaithe, agus sa chás sin is é US\$3,300,000 an barrachas.
- (ii) Dliteanas comhiomlán tríú páirtí sa tréimhse dhá mhí dhéag, Aibreán 2017 go Márta 2018, i leith dliteanas tríú páirtí de bhreis ar choinneáil féinárachaithe €11,000,000, faoi réir coinneáil féinárachaithe fhoriomlán €27,000,000 don Ghrúpa sa chomhlán bliantúil, agus ina dhiaidh sin beidh aon choinneáil féinárachaithe ar leith sa tréimhse bliana sin cothrom le €50,000.
- (iii) Grúpárachas Dliteanas Chónasctha, faoi réir slánaíocht fhoriomlán €200,000,000 don tréimhse dhá mhí dhéag idir Aibreán 2016 agus Márta 2017, i leith Dliteanas Tríú Páirtí agus Rioscaí Eile i ndáil le hiompar iarnróid agus bóthair, gan dliteanas Sceimhlitheoireachta san áireamh.
- (iv) Gach riosca, lena n-áirítear damáiste stoirme, le slánaíocht €200,000,000 i ndáil le maoin an Ghrúpa os cionn €1,000,000 ar aon chailliúint amháin nó sraith cailliúintí, faoi réir barrachas bliantúil nach mó é ná €5,000,000 sa chomhiomlán, agus ina dhiaidh sin beidh aon bharrachas féin-árachaithe ar leith sa tréimhse bliana sin cothrom le €100,000.
- (v) Is ionann an clúdach slánaíochta um dhamáiste sceimhlitheoireachta don Ghrúpa agus €200,000,000 le barrachas €10,000,000 maidir le gach uile chaillteanas ach amháin i gcás rothstoc iarnróid agus rothstoc bóthair agus é faoi bhealach, áit arb ionann an barrachas agus €500,000 maidir le gach uile chaillteanas in Éirinn nó i dTuaisceart Éireann agus €250,000 maidir le gach uile chaillteanas sa Ríocht Aontaithe (gan Tuaisceart Éireann san áireamh).

Tá socruithe árachais den chineál céanna i bhfeidhm i ndáil le blianta roimhe sin.

(b) Soláthar i dtaobh éileamh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí agus aisghabhálacha gaolmhara

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chlár comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Áirítear i gcostas measta na n-éileamh costais a thabhfófar agus éilimh á réiteach. Glacann an chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chuí aici maidir lena nochtheadh ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí éileamh a bhunú, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Agus costas measta na n-éileamh neamhíoctha á ríomh, úsáideann an chuideachta teicnící éagsúla meastacháin, lena n-áirítear anailís staitistiúil ar thaithí stairiúil, modh anailíse a ghlacann leis go mbeidh patrún forbartha na n-éileamh reatha ag teacht leis an taithí a bhí ann roimhe seo. Cuirtear san áireamh, áfach, aon athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le saobhadh na staitisticí bunúsacha, agus athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le costas na n-éileamh gan íoc a mhéadú nó a laghdú i gcomparáid le costas na n-éileamh a íocadh roimhe seo. Samplaí díobh sin is ea athruithe ar phróisis na Cuideachta a d'fhéadfadh dlús a chur faoi fhorbairt agus/nó taifeadadh éileamh arna n-íoc nó arna dtabhú, nó moill a chur orthu, athruithe ar an timpeallacht dlí, éifeacht an bhoilscithe, athruithe ar mheascán na n-éileamh agus an tionchar a bheadh ag cailteanais shuntasacha.

Agus costas na n-éileamh atá fógartha ach nach bhfuil íoctha á mheas, bíonn aird ag an gCuideachta ar imthosca timpistí arna gcruthú ar bhonn imscrúduithe, ar aon fhaisnéis a bhíonn ar fáil ó shaineolaithe dlí nó ó shaineolaithe eile agus ar fhaisnéis maidir le fasaigh sa chúirt ar dhliteanais le tréithe comhchosúla i dtréimhsí roimhe sin. Déantar timpistí a bhíonn thar a bheith tromchúiseach a mheas ar leithligh ó na meáin a léirítear sa tsamhail achtúireach.

Bíonn meastachán éilimh IBNR faoi réir ag níos mó neamhchinnteachta ná an dliteanas measta i gcás éileamh a cuireadh in iúl cheana don chuideachta, mar gheall ar an easpa faisnéise faoi theagmhas an éilimh, ach amháin sna cásanna sin inar glaoth imscrúdaitheoirí go dtí láithreacha na dtimpistí. Is iondúil, i gcás cineálacha éileamh a bhfuil críoch forbartha níos faide ag baint leo agus ina bhfuil an cion IBNR den chúlchiste iomlán ard dá réir, go léirítear éagsúlachtaí níos mó ina leith idir na meastacháin bhunaidh agus na torthaí deiridh mar gheall ar ghéire na deacrachta a bhaineann leis na cúlchistí sin a mheas.

Déantar soláthairtí i leith éileamh a ríomh mar mhéid comhlán gan aisghabháil atharachais ar bith san áireamh. Aithnítear aisghabhálacha atharachais sa chás inar féidir a leithéid d'aisghabhálacha a mheas go réasúnach. Glactar leis go mbíonn aisghabhálacha atharachais i ndáil le héilimh mheasta IBNR ag teacht leis an bpatrún stairiúil i dtaobh aisghabhálacha den sórt sin, arna gcoigeartú chun athruithe ar chineál agus méid chlár atharachais na Cuideachta in imeacht ama a léiriú.

Chomh maith leis sin, déantar aisghabhálacht an atharachais a mheas ag féachaint d'fhógra a bheith faighte ó bhróicéirí na Cuideachta maidir le haon atharachóirí a bhfuil cailteanas luaite leo.

15 Ioncam iarchurtha

Áirítear sa chuntas seo deontais neamh-inaisíoctha ón Aontas Eorpach agus ón Státchiste a chuirfear chun sochair an chuntais brabúis agus cailteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní seasta gaolmhara a dhímheas:

(a) Deontais chaipitil

	2017 €'000	2016 €'000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir	62,566	60,381
Faighte agus infhála	27,216	15,539
Muirear amúchta glan ó bearnúchán gaolmhara (nóta 6(c))	(16,078)	(13,354)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	73,704	62,566
<i>Mar seo a leanas:</i>		
San áireamh sna dliteanais reatha (nóta 13a)	14,839	13,360
San áireamh sna dliteanais neamhreatha	58,865	49,206
	73,704	62,566

Nochtadh de réir Chiorclán Uimhir 13/2014 na Roinne Airgeadais**(b) Deontais chaipitil**

	2017 €'000	2016 €'000
Úsáideadh Deontais Chaipitil chun na breiseanna seo a leanas a chistiú:		
Ríomhairí, Bogearraí, Crua-earraí agus eile	725	814
Busanna	26,491	14,725
Maoín	270	2,574
Fo-iomlán	27,486	18,113
Lúide: Inaistrithe chuig CIÉ (Réadmhaoine)	(270)	(2,574)
Iomlán	27,216	15,539

(c) Deontais ioncaim infhála

	2017 €'000	2016 €'000
Cothabháil agus eile	–	–

Déantar na Deontais Chaipitil a amúchadh thar shaol úsáideach na sócmhainní. Cuirtear Deontais Ioncaim leis an gCuntas Brabúis agus Caillteanas ina n-iomláine sa bhliain ábhartha ina bhfuarthas iad. Is é an tÚdarás Náisiúnta Iompair an ghníomhaireacht ábhartha agus is é Clár Cistithe Caipitil na bliana 2016 an clár ábhartha, agus is í an Roinn Turasóireachta, Iompair agus Spóirt an roinn rialtais coimircíochta. Tá na deontais teoranta do ghníomhaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP).

16 Scairchaipiteal agus cúlchistí

	2017 €'000	2016 €'000
Údaraithe		
32,000,000 Gnáthscair ar €1.27 an ceann	40,632	40,632
Leithroinnte, glaoite agus láníochta, curtha i láthair mar chaipiteal gnáthscaireanna		
23,000,000 Gnáthscair ar €1.27 an ceann	29,204	29,204

Is ann d'aicme amháin gnáthscaireanna. Níl srian ar bith ar dháileadh díbhinní agus ar aisíoc an chaipitil. Baineann na cearta vótála céanna le gach scair agus an aicme chéanna i dtaobh díbhinní, a mhéid a bhfuil an méid iomlán ar gach scair íochta.

*Nóta a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)***17 Nóta a ghabhann leis an ráiteas faoi shreabhadh airgid**

	2017 €'000	2016 €'000
Easnamh don bhliain airgeadais	(23,678)	(9,524)
Ús iníoctha glan	447	536
Easnamh roimh úis	(23,231)	(8,988)
Caillteanas/(Brabús) ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe	50	(214)
Dímheas, bearnúchán agus amúchadh na sócmhainní seasta inláimhsithe/doláimhsithe	25,675	21,604
Deontais chaipitil amúchta	(16,078)	(13,354)
Laghdú ar an bhfardal	410	230
Laghdú/(méadú) ar fhéichiúnaithe	3,471	(908)
Méadú ar chreidiúnaithe	4,178	2,537
Méadú ar na soláthairtí in aghaidh dliteanas	11,897	1,725
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	6,372	2,632

18 Oibleagáidí léasa oibriúcháin

	2017 €'000	2016 €'000
Ceangaltais faoi léasanna oibriúcháin neamh-inchealaithe atá iníoctha mar seo a leanas:		
Laistigh d'aon bhliain amháin	1,196	1,412
Idir bliain amháin agus cúig bliana	2,537	3,873
	3,733	5,285

San áireamh thuas laistigh de bhliain amháin agus idir bliain amháin agus cúig bliana do 2017 tá léas oibriúcháin a rinneadh i rith na bliana do bhusanna le hoibleagáidí léasa €1.1 milliún agus €2.2 milliún faoi seach. Téarma cúig bliana atá ag an léas sin.

19 Pinsin

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean le sochar sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ. Is baill de scéimeanna pinsin Ghrúpa Córas Iompair Éireann iad fostaithe Bus Éireann. Cinneann achtúire cáilithe neamhspleách na ranníocaíochtaí ar bhonn luachálacha tríbhliantúla faoi mhodh chreidiúint réamh-mheasta an aonaid.

Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conartha ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostais sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Bus Éireann, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse.

Léirigh na luachálacha ar na scéimeanna faoi FRS 102 amhail an 31 Nollaig 2017 easnamh €784 milliún (2016: €729.7 milliún). Tá an nochtadh atá ceangailte faoi FRS 102 maidir le pleananna an ghrúpa le sochar sainithe, ina bhfuil an chuideachta rannpháirteach, leagtha amach i ráitis airgeadais CIÉ don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016, atá ar fáil don phobal ó CIÉ, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8.

Bhí costas pinsin na Cuideachta don bhliain ar na scéimeanna sochar sainithe cothrom le €10.1 milliún (2016: €9.5 milliún) agus tá na costais sin san áireamh i nóta 4(a). Cuimsíonn costas na Cuideachta an ranníocaíocht atá iníoctha don bhliain.

20 Ceangaltais chaipitiúla agus Ceangaltais eile

	2017 €'000	2016 €'000
Conradh déanta ina leith	14,643	47,634
Iomlán	14,643	47,634
Ceangaltais chaipitil dá bhfuil cistiú geallta trí mheán deontas	14,170	45,614

Tá an talamh agus na foirgnimh san áireamh i leabhair Chuideachta Sealbhaíochta CIÉ. Is ionann na ceangaltais maidir le talamh agus foirgnimh a úsáideann Bus Éireann ach a luaitear i leabhair Chuideachta Sealbhaíochta CIÉ agus €1.12m do 2017 (2016: €1.13m) agus níl siad san áireamh thuas i gCeangaltais Chaipitil Bhus Éireann.

Tá cúlchiste Scoile coinnithe ar son an Roinn Oideachais agus Scileanna a chuireadh ar leath taobh ar son caiteachas ar Iompair Scoile san áireamh i gceangaltais eile. Is €6.8m do 2017 and €6.9m do 2016 iarmhéideanna an cúlchiste Scoile ábhartha.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

21 Ráthaíochtaí agus dliteanais theagmhasacha

Amhail dáta an chláir comhardaithe tá iasachtaí ar fiú €28 milliún iad (2016: €40.9 milliún) ag Grúpa CIÉ. Tá na hiasachtaí sin trasráthaithe ag Bus Éireann agus ag na fochuideachtaí eile i nGrúpa CIÉ ag 31.12.2017.

Ag Eanáir 2018, d'urraigh Grúpa CIÉ leasú agus leathnú a shaoráid banc. Is saoráid tiomanta de €108m do thréimhse tosaigh 5 bliana le dhá rogha leathnaithe aon bhliain infheidhmithe ag deireadh bliain 1 agus bliain 2 den saoráid. Ag 31 Nollaig 2017, tharraing an Ghrúpa anuas €28m faoi na saoraidí iasachtach fadtéarmach. Ba é €80 milliún an méid neamhtharraingthe a bhí ar fáil don Ghrúpa faoi shaoraidí creidmheasa imrothlaigh an Ghrúpa.

Bíonn an chuideachta ina páirtí, ó am go ham, in imeachtaí éagsúla dlí a bhaineann le ceisteanna tráchtála a bhfuiltear ag déileáil leo agus á gcosaint sa ghnáthchúrsa gnó. Déantar stádas imeachtaí ar feitheamh nó imeachtaí faoi bhagairt a athbhreithniú ar bhonn rialta le dlíodóirí ghrúpa CIÉ. Is é tuairim na stiúrthóirí é nach mbeidh na cailteanais, más ann dóibh, a eascróidh as na nithe sin níos mó go hábhartha ná na soláthairtí a rinneadh sna ráitis airgeadais.

Déantar caiteachas caipitiúil Bhus Éireann i leith an Fhlít OSP a chistiú trí Dheontais Chaipitil ón Údarás Náisiúnta Iompair. Cuirtear an cistiú sin ar fáil ag teacht le forálacha an Chonartha Dámhachtana Dírí, a síníodh ar an 1 Nollaig 2014, agus eascraíonn dliteanais theagmhasacha áirithe faoi na comhaontuithe sin. Creideann na stiúrthóirí gur fíor-bheag é an baol go bhfeidhmeoidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair a chearta faoi na comhaontuithe a bhaineann leo.

22 Glaneasnamh de réir gníomhaíochta

Seirbhísí Poiblí					
	Seirbhísí tráchtála agus seirbhísí scoile €'000	Seirbhísí Stáidcharráiste €'000	Seirbhísí Cathrach €'000	Iomlán na Seirbhísí Poiblí €'000	Iomlán €'000
2017					
Ioncam	226,848	47,226	35,215	82,441	309,289
Costais (glan)	233,823	87,385	43,026	130,411	364,234
Easnamh roimh teanntaíochta	(6,975)	(40,159)	(7,811)	(47,970)	(54,945)
Teanntaíocht				47,713	47,713
Easnamh tar éis teanntaíochta	(6,975)			(257)	(7,232)
Costais eisceachtúla glan					(16,446)
Easnamh i leith na bliana					(23,678)
2016					
Easnamh roimh teanntaíochta	(8,732)			152	(8,580)
Costais eisceachtúla					(944)
Easnamh i leith na bliana					(9,524)

Tá gníomhaíochtaí tráchtála, gníomhaíochtaí iompair scoile agus gníomhaíochtaí seirbhíse poiblí á bhfeidhmiú ag an gCuideachta. Is é Expressway an phríomhghníomhaíocht tráchtála.

Tá an Scéim Iompair Scoile á reáchtáil 'faoi chonradh', nó i dtéarmaí níos cruinne, is socrú riaracháin leis an Roinn Oideachais agus Scileanna atá i gceist.

Is iad na príomhghníomhaíochtaí eile ná Seirbhísí Stáidcharráiste ar bhealaí réigiúnacha agus mórbhóithre agus Seirbhísí Cathrach i gcathracha réigiúnacha, ar gníomhaíochtaí seirbhíse poiblí iad a bhfaigheann an chuideachta íocaíochtaí OSP ina leith. Déantar costais i dtaobh Expressway, Seirbhísí Stáidcharráiste agus Seirbhísí Cathrach a leithroinnt ar bhonn líon na busanna, na gciliméadar, na n-uaireanta an chloig agus méadracht eile atá ar fáil. Ba é €48.0 milliún costas na n-oibríochtaí OSP sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017, roimh mhíreanna eisceachtúla, agus b'ionann an cúiteamh a fuarthas agus €47.7 milliún trí íocaíocht OSP roimh OSP eisceachtúla bainteach le blianta roimhe .

23 Páirtithe gaolmhara

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an chuideachta earraí agus seirbhísí ó eintitis arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na heintitis is tábhachtaí díobh sin tá An Post agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na stiúrthóirí den tuairim nach bhfuil cainníocht na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na Cuideachta.

Tá an chuideachta díolmhaithe ó cheangaltas nochta faoi mhír 33.9 de FRS102 maidir le hidirbhearta leis na heintitis ar páirtí gaolmhar iad de bhua smacht, comhrialú nó tionchar suntasach a bheith ag an Stát céanna ar an eintiteas tuairiscithe agus an eintiteas eile.

24 Conradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí

Bhí an oibleagáid seirbhíse poiblí is iníoctha leis an gCuideachta tríd an gCuideachta sealbhaíochta, Córas Iompair Éireann, cothrom le €47.7 milliún don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2017 2.85 milliún gaolmahr le 2016 (2016: €41.9 milliún).

25 Ballraíocht i nGrúpa Chóras Iompair Éireann

Is fochuideachta ar lánúinéireacht ag CIÉ é Bus Éireann agus léiríonn na ráitis airgeadais éifeachtaí na ballraíochta sin. Tá cóipeanna de ráitis airgeadais chomhdhlúite CIÉ ar fáil ó CIÉ, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8.

26 Imeachtaí iarchláir comhardaithe

Níl aon imeachtaí suntasacha iarchláir comhardaithe le tuairisciú lena n-éilítear coigeartú ar na ráitis airgeadais ná na himeachtaí sin a nochtadh iontu, ach amháin mar a luaitear thíos.

Chuir an tÚdarás Náisiúnta Iompair an Chuideachta ar an eolas le linn Márta 2018 nár éirigh lena iarracht le sé bealach comaitéireachta i mBaile Átha Cliath a bhuachan.

27 Ceadú na ráiteas airgeadais

Cheadaigh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais ar an 4 Aibreán 2018.

Faisnéis Teagmhála
An Chloch Leathan, Baile Átha Cliath 7
www.buseireann.ie